

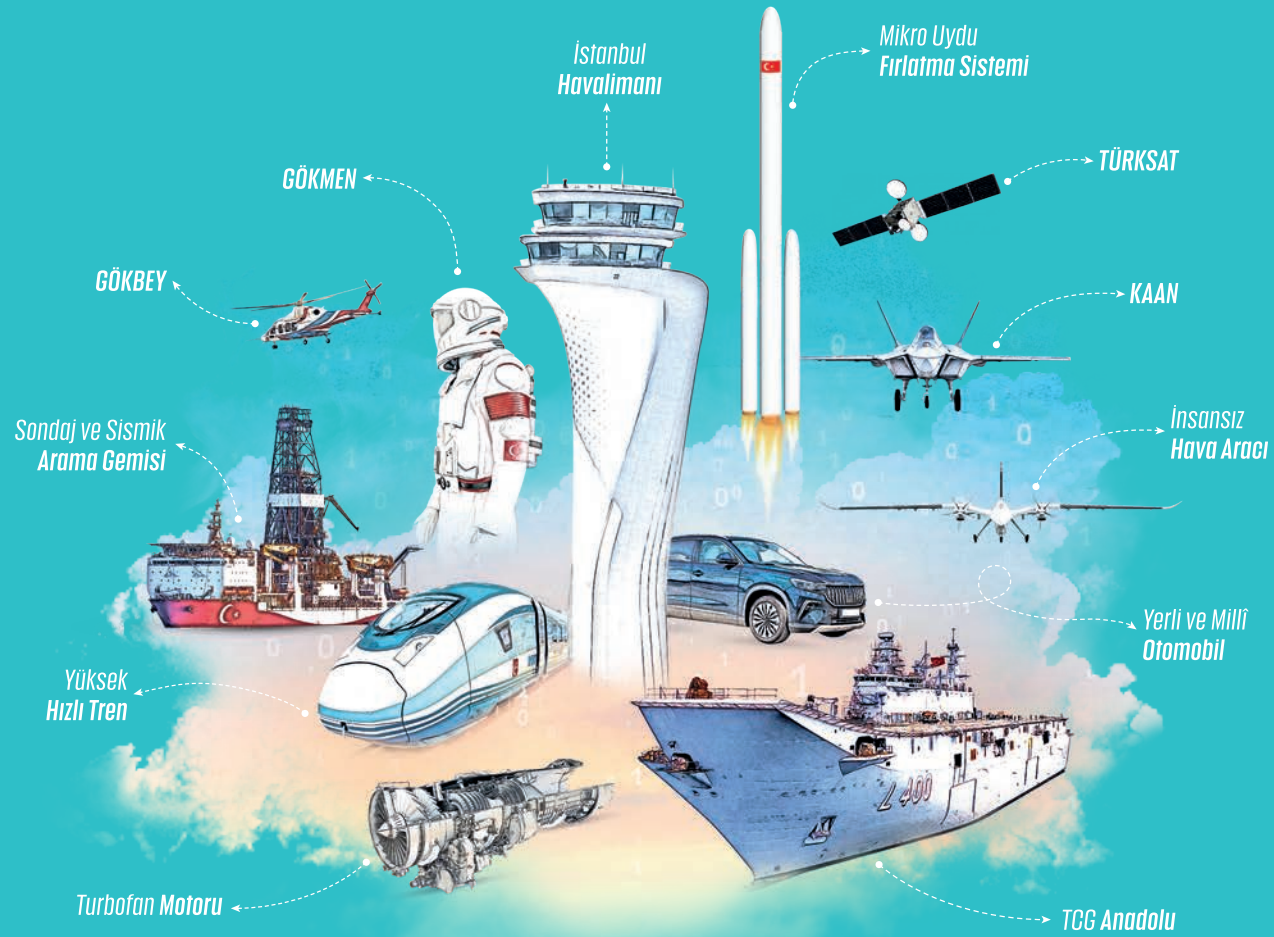
Bu kitaba sığmayan daha neler var!

eba
www.eba.gov.tr

Teknoloji Yolculuğumuz

Karekodu okut, bu kitapla ilgili EBA içeriklerine ulaş!

**BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA
ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.**

ISBN: 978-975-11-8812-0

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşınması Zorunlu Değildir.

KONAKLAMA VE SEYAHAT HİZMETLERİ ALANI

**MESLEKİ VE TEKNİK
ANADOLU LİSESİ**

**KONAKLAMA VE SEYAHAT
HİZMETLERİ ALANI**

ANİMASYONDA DANS VE MÜZİK AKTİVİTELERİ ATÖLYESİ

11

DERS MATERYALİ

**ANİMASYONDA
DANS VE MÜZİK
AKTİVİTELERİ**
ATÖLYESİ

11

**DERS
MATERYALİ**

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
KONAKLAMA VE SEYAHAT HİZMETLERİ ALANI

ANİMASYONDA DANS VE MÜZİK AKTİVİTELERİ ATÖLYESİ

11 DERS MATERYALİ

YAZARLAR

Dr. Murat ÖZEKİN

Altan ALKAN

Ertan KURT

Faruk ÖZKAYA

Tolga YAVUZ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI: 9365

YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ: 3025

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Ders materyalinin metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

HAZIRLAYANLAR

DİL UZMANI
Ferhat AYDIN

PROGRAM GELİŞTİRME UZMANI
Nurgül KORTAN ELMAZ

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME UZMANI
Arzu DURSUN

REHBERLİK UZMANI
Muzaffer Gülsüm TÜRKEİ

GÖRSEL TASARIM UZMANI
Volkan YILDIZ

ISBN: 978-975-11-8812-0

Millî Eğitim Bakanlığınının 24.12.2020 gün ve 18433886 sayılı oluru ile Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünce ders materyali olarak hazırlanmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

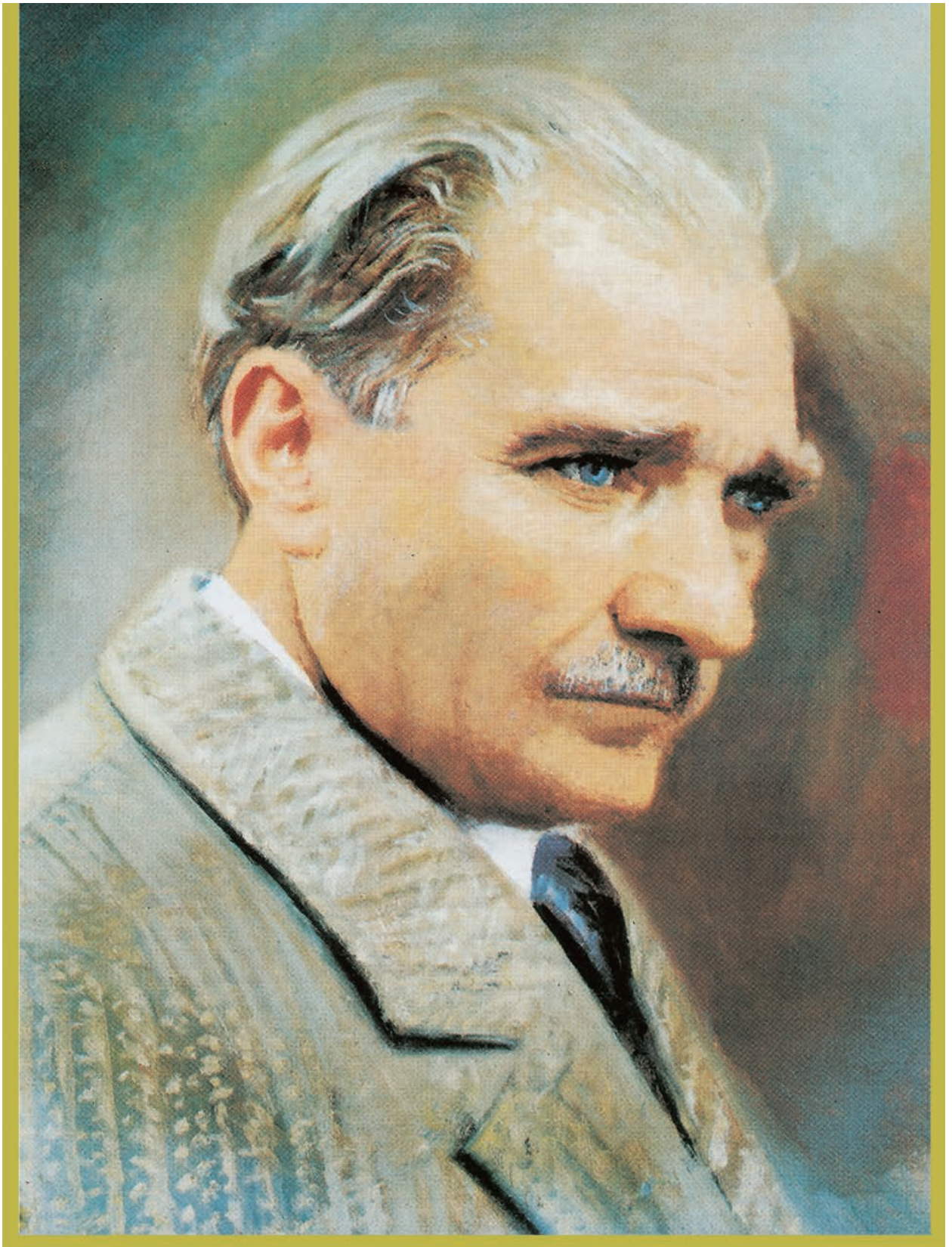
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaid bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

İÇİNDEKİLER

DERS MATERYALİNİN TANITIMI	11
BİRİNCİ ÖĞRENME BİRİMİ: HAREKET VE RİTİM	15
GİRİŞ.....	16
1. RİTİM KALIPLARI VE RİTİM ALETLERİ.....	17
1.1. RİTİM KALIPLARI	19
1.1.1. Hareket Ağırlıklı Ritim Kalıpları	19
1.1.2. Sözsöz Ritim Kalıpları.....	21
1.2. RİTİM ALETLERİ	23
1.3. RİTİM ALETLERİ KULLANIMI	25
2. HAREKET VE RİTİM (DANS)	28
2.1. FARKLI RİTİMLERDE DANS TÜRLERİ.....	31
2.2. DANSTA RİTİM KALIPLARI OLUŞTURMA.....	35
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	42
İKİNCİ ÖĞRENME BİRİMİ: MÜZİK AKTİVİTELERİ	43
GİRİŞ.....	44
2. MÜZİK AKTİVİTELERİ.....	44
2.1. MÜZİĞİN TEMEL ÖGELERİ.....	45
2.1.1. Müziğin Dünyadaki Tarihsel Gelişimi	46
2.1.2. Türklerde Müzik.....	51
2.1.3. Dünyada ve Türkiye’de Müzik Türleri.....	54
2.1.4. Müziğin İnsan ve Toplum Üzerindeki Etkileri	58
2.2. ÇOCUKLARA YÖNELİK MÜZİK AKTİVİTELERİ.....	62
2.2.1. Çocuklara Yönelik Müzik Aktivitelerinin Özellikleri	63
2.2.2. Çocuklara Yönelik Şarkı Söyleme Aktivitelerinde Dikkat Edilmesi Gerekenler ..	65
2.2.3. Çocuklara Yönelik Müzik Aktiviteleri ve Örnekleri	68
2.3. YETİŞKİNLERE YÖNELİK MÜZİK AKTİVİTELERİ	77
2.3.1. Yetişkinlere Yönelik Müzik Aktivitelerinin Özellikleri	77
2.3.2. Yetişkinlere Yönelik Şarkı Söyleme Aktivitelerinde Dikkat Edilmesi Gerekenler	78
2.3.3. Yetişkinlere Yönelik Müzik Aktiviteleri ve Örnekleri.....	78
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	82

İÇİNDEKİLER

ÜÇÜNCÜ ÖĞRENME BİRİMİ: DANS AKTİVİTELERİ	83
GİRİŞ	84
3. DANS AKTİVİTELERİ	84
3.1. ÇOCUKLARA YÖNELİK DANS AKTİVİTELERİ	107
3.1.1. Çocuklara Yönelik Dans Aktivitelerinin Özellikleri.....	108
3.1.2. Çocuklara Yönelik Dans Aktivitelerinde Dikkat Edilmesi Gerekenler	108
3.1.3. Çocuklara Yönelik Dans Aktiviteleri ve Örnekleri	109
3.2. YETİŞKİNLERE YÖNELİK DANS AKTİVİTELERİ	115
3.2.1. Yetişkinlere Yönelik Dans Aktivitelerinin Özellikleri	115
3.2.2. Yetişkinlere Yönelik Dans Aktivitelerinde Dikkat Edilmesi Gerekenler.....	115
3.2.3. Yetişkinlere Yönelik Dans Aktiviteleri ve Örnekleri	116
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	120
CEVAP ANAHTARI	122
KAYNAKÇA	123

Öğrenme birimi adını gösterir.

Konu başlıklarını gösterir.

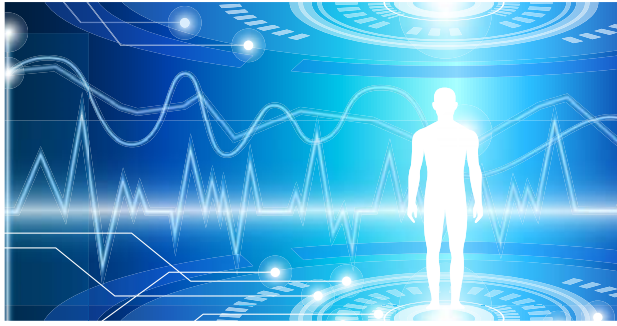
1. HAREKET VE RİTİM

1. GİRİŞ

Evrende her şey bir ahenk içerisindedir. Tüm kâinat düzenli bir sistem üzerine inşa edilmiştir. Bu düzen; Güneş ve Dünya'nın hareketi, mevsimlerin tekrarı, gece ve gündüz oluşumu gibi hayatı önem taşıyan olgularla kendini gösterir.

Evrenin sürekliliği, oluşmuş olan sistematik hareketin ritmik tekrarına bağlıdır. Bu hareketlerin düzenliliği, insanların içindeki güven duygusunu ortaya çıkarır. Örneğin yaşam kaynağı olan güneş her gün doğar ve batar, belirli bir sistem ve düzen içerisinde hareket eder. İnsanlarda oluşan güven duygusuyla onun bir gün doğmayacağı arasında asla bağ kurulamaz. Güneşin her gün aynı yerden, aynı saatte doğacağı üzerine insanlar tarafından sayılarla ifade edilebilecek planlar yapılır. Bu plan, güneşin ritmik hareketinden kaynaklanan güven duygusu üzerine kurulmuştur. Günün 24 saat oluşu, sabah, öğlen ve akşam kavramları, yaşamı oluşturan zaman kavramı buna bağlı olarak ortaya çıkar. Güneşin ertesi gün yeniden doğacağına olan güven, güneşin ritmik hareketinin tutarlılığına olan güvenidir. Hayata şekil veren olgu, evrendeki ritmik hareket ve onun tutarlılığıdır.

İnsanın fiziksel yapısında da yaşamsal bir düzen vardır. İnsanın doğumundan itibaren tüm yaşamsal organlarının oluşumuyla başlayan, kalp atışı ve nefes alıp vermesiyle devam eden düzen buna örnek gösterilebilir. Beden, bir düzen ve ritim içinde hareketini sürdürür (Görsel 1.1). İnsanın bir sesi işitmesindeki ritmik düzende, bir besinin ağızdan çiğnenme ve tat almayla başlanıp yutulmasıyla devam eden ritmik düzende olduğu gibi yaşamsal hareket devam eder. Solunum, dolaşım, boşaltım sistemlerinin hareketi ve buna bağlı olarak çalışma ritmi çok önemlidir. İnsanın doğasındaki hareketin aksaması tüm yaşamsal düzenini olumsuz etkiler. Kalp atışlarında bir düzensizlik olduğu zaman hayat akışı bundan olumsuz etkilenir. TDK'ye göre hareket: Vücutu oynatma, kıpırdatma veya kımlanmadır.

Görsel 1.1: Beden ritmi

İnsan doğayla iç içe bir yaşam döngüsü içerisindedir. Doğada da yaşam bir hareket ve düzen barındırır. Yağmurların akarsu ve göllerini oluşturması, bunların tohumları, ağaçları beslemesi, bu ağaçların da doğanın ihtiyacı olan oksijen ve besinleri sağlaması gibi olgularla ortaya çıkan hareket belirli bir ritimle hayatın devamlılığını sağlar. Doğada var olan bir hareketin bozulması diğer düzenlerin bozulmasını beraberinde getirir. Eski insanlar da bunun farkına varmışlardır. Mevsim geçişlerini ve gezegen hareketlerini takip ederek yaşamlarına yön vermişlerdir.

Sayfa numaralarını gösterir.

Öğrenme birimi konularını gösterir.

Öğrenme birimi görsel numarasını ve açıklamasını gösterir.

1. UYGULAMA ŞARKI SÖYLE DANS ET

2 DERS SAATI

Görev

Bu uygulamada Onur Erol 'a ait "Şarkı Söyle Dans Et" şarkısı eşliğinde şarkı söylemeniz beklenmektedir. Uygulamanızı aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek gerçekleştiriniz.

İşlem Basamakları

1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alarak ortamı hazırlayınız.
2. "Şarkı Söyle Dans Et" şarkısını genel ağ ortamından bulunuz.
3. Şarkıyı akıllı tahtaya bağlayarak açınız.
4. Şarkıyı söylemek için arkadaşlarınıza açıklama yapınız. "Hep beraber şarkı söyleme çalışması yapmaya hazır mıyız?"
5. Müzik eşliğinde şarkıyı söyleyiniz.
6. Verilen sürede uygulamayı tamamlayınız.

Uygulama Değerlendirme

Uygulamanız aşağıdaki "Kontrol Listesi"ndeki değerlendirme ölçütlerine göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

ŞARKI SÖYLE DANS ET UYGULAMASI KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Ortamı iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uygun şekilde hazırladı.		
2. "Şarkı Söyle Dans Et" şarkısını buldu.		
3. "Şarkı Söyle Dans Et" şarkısını hazırladı.		
4. Şarkıyı akıllı tahtaya bağladı.		
5. Müzik eşliğinde şarkıyı söyledi.		
6. Uygulamayı süresi içinde tamamladı.		

Not: "Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için eksikliklerinizi tamamlayınız.

70

Öğrenme birimi uygulamalarını gösterir.

Öğrencilerin yapması gereken araştırmaları gösterir.

ARAŞTIRMA

Rumba dansının videosunu genel ağ ortamında güvenilir bilgi kaynaklarından izleyiniz. İzlediğiniz dansın ritmik yapısı hakkında düşüncelerinizi sınıfta arkadaşınızla paylaşınız.

Öğrencilerin yapması gereken etkinlikleri gösterir.

ETKİNLİK: VALS RİTİM KALIPLARI

Muhlis Sebahattin Ezgi'ye ait "Hatırla Sevgili" adlı şarkıyı genel ağ ortamından açınız. ¾'lük ritim kalıbı olan ritmi, 1-2-3/1-2-3 şeklinde alkış ile uygulayınız. Ritim kalıbı iyice algılandıktan sonra ayağa kalkarak öğretmenleriniz eşliğinde önce müziksiz daha sonra da müzik ile tekrar ederek dansı gerçekleştiriniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

- A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa cümlelerdeki bilgiler doğru ise (D) , yanlış ise (Y) yazınız.**
- (.....) Dans, müzikte ritme uyulmadan yapılan hareketler bütünüdür.
 - (.....) Sanatsal danslar, estetik görüntü ve performans odaklı dans türleridir.
 - (.....) Horon, zeybek gibi halk dansları modern danslar grubuna girmektedir.
 - (.....) Halk dansları bir toplumun kültürünü, geleneklerini ve yaşam tarzını yansıtan dans türleridir.
- B) Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşluklara uygun ifadeleri yazınız.**
- Bir Gana geleneği olan hem merhumun yaşamını kutlamak hem de cenazeyi muhteşem bir anmaya dönüştürmek için yapılan dansa..... denir.
 - Toplumların kültürel ifadelerini inceleyen ve belgeleyen bilim dalına denir.
 - Dansın görsel bir şölen hâline getirilmesini sağlamak amacı ile seçiminde parlak renklere, özgün desenlere ve detaylara dikkat edilmelidir.
 - Mevlevilikte insanın ruhsal yükselişi ve Allah'a olan yakınlığına bir yolculuğu temsil eden dansa denir.
- C) Aşağıdaki soruları okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.**
- Dansı diğer sanat dallarından ayıran ve insanlık tarihinde özel bir yere sahip olmasını sağlayan en **önemli** unsur aşağıdakilerden hangisidir?
 - Müzik ve ritimle uygulanması
 - Duyguların ve bedenin dışı yansıması
 - İzleyicilere görsel bir şölen sunması
 - Grup hâlinde veya solo şekilde yapılması
 - Bir koreografi ile sunulması
 - Aşağıdakilerden hangisi Hint mitolojisinde dünyanın notaya alınmış en eski ezgilerini barındıran "Veda" adlı dört kutsal kitaptan biridir?
 - Dinsel
 - Geleneksel
 - Halk
 - Sanatsal
 - Sosyal

120

Öğrenme birimi sonundaki ölçme ve değerlendirme sorularını gösterir.

BİLGİ KUTUSU

Müzikle tedavi hem ruhsal hem de fiziksel sağlık açısından farklı medeniyetlerde önemli bir yere sahiptir. Tarihî İpek Yolu üzerindeki Anadolu'nun Avrupa'dan Çin'e kadar olan uygarlıklardan etkilenmesi ve onları etkilemesi hususu müzik terapi için de geçerlidir. Türklerin Orta Asya'dan getirdikleri bilgi ve deneyimler Anadolu üzerindeki medeniyetlere ışık tutmuştur. Anadolu Selçuklu ve Osmanlıda müzikle tedavi edilen önemli şifahaneler bunun önemli bir göstergesi olarak görülmektedir.

Konu ile ilgili bilgileri gösterir.

ÖZLÜ SÖZ

"Tedavinin en iyi yollarından en etkililerinden biri, hastanın aklı ve ruhî güçlerini artırmak, ona hastalıkla daha iyi mücadele için cesaret vermek, ona en iyi müziği dinletmek, onu sevdiği insanlarla bir araya getirmektir."

Konularla ilgili özlü sözleri gösterir.

Öğrenme birimlerine ait cevap anahtarlarını gösterir.

CEVAP ANAHTARLARI

1. ÖĞRENME BİRİMİ: HAREKET VE RİTİM

A			
1	2	3	4
Y	D	Y	D

B			
5- davul	6- marakas	7- zil	8- bongo

C			
9	10	11	12
B	C	A	D

2. ÖĞRENME BİRİMİ: MÜZİK AKTİVİTELERİ

A			
1	2	3	4
D	Y	Y	Y

B			
5- müzik	6- Pisagor	7- bağlama	8- müzikal

C			
9	10	11	12
E	C	E	E

3. ÖĞRENME BİRİMİ: DANS AKTİVİTELERİ

A			
1	2	3	4
Y	D	Y	D

B			
5- Coffin dance	6- folklor	7- kostüm	8- sema

C						
9	10	11	12	13	14	15
B	B	E	D	C	D	B

1. ÖĞRENME BİRİMİ

HAREKET VE RİTİM

KONULAR

- 1.1. RİTİM KALIPLARI VE RİTİM ALETLERİ
- 1.2. HAREKET VE RİTİM (DANS)

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Hareket ve ritim kavramı
- Ritim kalıpları
- Perküsyon aletleri
- Hareket ağırlıklı ritim kalıpları
- Sözsöz ritim kalıpları
- Ritim aletlerinin kullanılması
- Ritim kalıplarının birleştirilmesi
- Dans etme

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Yaşadığınız bölgede kültürel olarak yaygınlaşmış dans türlerini ve bu danslarda tekrarlanan hareketlerin anlamlarını araştırarak sınıfta paylaşınız.
2. Doğada belirli bir düzende hareket eden objelere örnekler vererek arkadaşlarınızla paylaşınız.

TEMEL KAVRAMLAR

ritim, ritim kalıpları, ritim aletleri, hareket

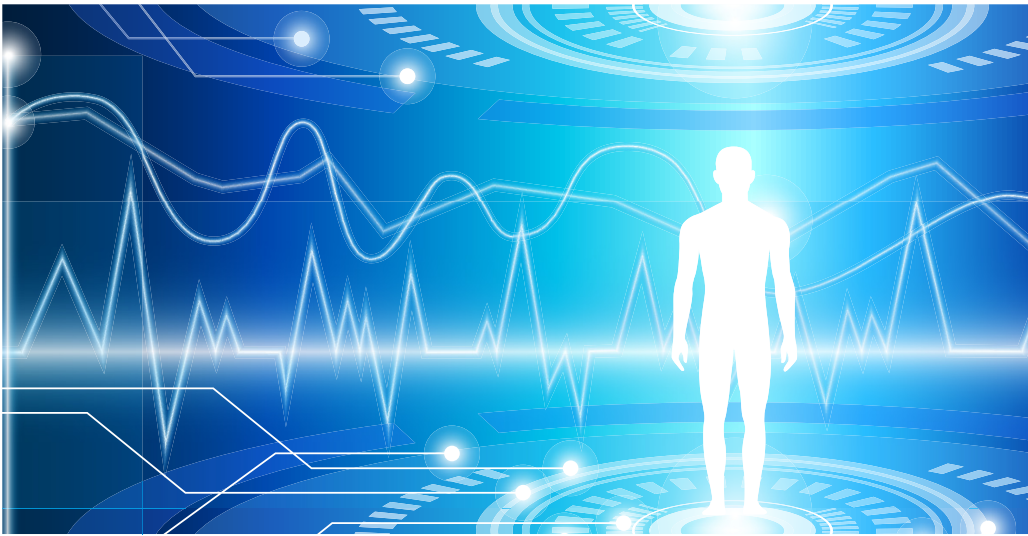

GİRİŞ

Evrende her şey bir ahenk içerisinde. Tüm kâinat düzenli bir sistem üzerine inşa edilmiştir. Bu düzen; Güneş ve Dünya'nın hareketi, mevsimlerin tekrarı, gece ve gündüz oluşumu gibi hayati önem taşıyan olgularla kendini gösterir.

Evrenin sürekliliği, oluşmuş olan sistematik hareketin ritmik tekrarına bağlıdır. Bu hareketlerin düzenliliği, insanların içindeki güven duygusunu ortaya çıkarır. Örneğin yaşam kaynağı olan güneş her gün doğar ve batar, belirli bir sistem ve düzen içerisinde hareket eder. İnsanlarda oluşan güven duygusuyla onun bir gün doğmayacağı arasında asla bağ kurulamaz. Güneşin her gün aynı yerden aynı saatte doğacağı üzerine insanlar tarafından sayılarla ifade edilebilecek planlar yapılır. Bu plan, güneşin ritmik hareketinden kaynaklanan güven duygusu üzerine kurulmuştur. Günün 24 saat oluşu, sabah, öğlen ve akşam kavramları, yaşamı oluşturan zaman kavramı buna bağlı olarak ortaya çıkar. Güneşin ertesi gün yeniden doğacağına olan güven, güneşin ritmik hareketinin tutarlılığına olan güvendir. Hayata şekil veren olgu, evrendeki ritmik hareket ve onun tutarlılığıdır.

İnsanın fiziksel yapısında da yaşamsal bir düzen vardır. İnsanın doğumundan itibaren tüm yaşamsal organlarının oluşumuyla başlayan, kalp atışı ve nefes alıp vermesiyle devam eden düzen buna örnek gösterilebilir. Beden, bir düzen ve ritim içinde hareketini sürdürür (Görsel 1.1). İnsanın bir sesi işitmesindeki ritmik düzende, bir besinin ağızdan çiğnenme ve tat almayla başlanıp yutulmasıyla devam eden ritmik düzende olduğu gibi yaşamsal hareket devam eder. Solunum, dolaşım, boşaltım sistemlerinin hareketi ve buna bağlı olarak çalışma ritmi çok önemlidir. İnsanın doğasındaki hareketin aksaması tüm yaşamsal düzenini olumsuz etkiler. Kalp atışlarında bir düzensizlik olduğu zaman hayat akışı bundan olumsuz etkilenir. TDK'ye göre hareket: Vücudu oynatma, kıpırdatma veya kimıldanmadır.

Görsel 1.1: Beden ritmi

İnsan doğayla iç içe bir yaşam döngüsü içerisinde. Doğada da yaşam bir hareket ve düzen barındırır. Yağmurların akarsu ve gölleri oluşturması, bunların tohumları, ağaçları beslemesi, bu ağaçların da doğanın ihtiyacı olan oksijen ve besinleri sağlaması gibi olgularla ortaya çıkan hareket belirli bir ritimle hayatın devamlılığını sağlar. Doğada var olan bir hareketin bozulması diğer düzenlerin bozulmasını beraberinde getirir. Eski insanlar da bunun farkına varmışlardır. Mevsim geçişlerini ve gezegen hareketlerini takip ederek yaşamlarına yön vermişlerdir.

İnsanlar toprağın ne zaman ekilip biçileceğinin, ağacın ne zaman budanıp aşılacağıının ve hasat zamanının tespiti için doğanın takvimine uymuşlardır. Ritim; dünya, bitki ve hayvanların insanlarla, insanların da doğa ile organik birliğini düzenlemenin bir aracıdır.

TDK Güncel Türkçe Sözlük'te hareketin çeşitli anlamları şunlardır:

- Bir cismin durumunun ve yerinin değişmesi, devinim, aksiyon.
- Vücudu oynatma, kıpırdatma veya kımıldanma.
- Davranış, tutum.
- Belirli bir amaca varmak için birbiri ardınca yapılan ilerlemeler, akım.
- Devinim.
- Bir parçanın yavaşlık, çabukluk derecesi.
- Kas ve eklemlerin, belli doğal şartlar içerisinde işlemleri sonucu vücut bölümlerinde düzenli ve olumlu etkilerle oluşturdukları yer değişimi.

1. RİTİM KALIPLARI VE RİTİM ALETLERİ

Belirli düzenli hareketlerin, seslerin veya olayların tekrarlanarak bir uyum ve ahenk içinde meydana gelmesi **ritim** olarak tanımlanır. Ritim, müzik ve şiirde büyük bir önem taşır. Müzikte ritim, belirli seslerin ve durakların belli bir düzen içinde tekrarlanmasıyla oluşur. Bu düzen, melodinin akışını belirler ve esere bir karakter kazandırır. Latince "akış" şeklinde ifade edilmektedir. Ritim, oluşan hareketlerin akımı olarak da ifade edilebilir. Ritim eşliğinde hareket etme insanlar için doğal bir süreçtir.

Ritim tutma insan yaşantısında çok önemlidir. Çağlardan beri insanlar tamtamin temposuna, bir şarkıya, denizdeki dalgaların sesine, hayvanların çıkardıkları seslere karşı hep duyarlı olmuşlardır. Günümüzde ise insanlar, askeriyede veya bir bayram töreninde marş eşliğinde yürürken hep birlikte ayaklarını yere vurarak ritim olgusunu göz önüne sermişlerdir.

Ritim, oluşan hareketin sayılarla anlatıldığı bir sayı dili olarak da ifade edilir. Ritim, bir müzik eseri içerisinde notaların ve durakların belirli bir düzen içerisinde tekrarlanmasıyla ortaya çıkan ahenktir. Bu yapı, ritim düzeni oluşturur ve eserin hangi tempoda ilerleyeceği gösterir. Vücudun farklı kısımları kullanılarak (el çırpılarak, ayaklar yere vurularak gibi) ritim tutulabilir (Görsel 1.2).

Görsel 1.2: El çırpılarak ritim tutmak

BİLGİ KUTUSU

Orff çalışmalar çocuklara müziği keşfetme ve öğrenme fırsatı sunar. Alman Besteci Carl Orff'un (Karl Orf) müzik eğitimi yöntemi, müziği sadece duymakla kalmayıp aynı zamanda onu deneyimlemek ve yaratmak üzerine odaklanır, bu da öğrencilerin müziği daha derinlemesine anlamalarına ve keyif almalarına olanak tanır. Ritm melodi ve hareketi birleştirir. Orff Schulwerk (Orf Şulvörk), çocukların doğal olarak sahip oldukları ritmik ve müziksel yeteneklerini geliştirmeyi amaçlar.

ETKİNLİK: BEDEN PERKÜSYONU ÇALIŞMASI

“O Piti Piti Karamela Sepeti” adlı tekerlemenin birinci bölümünü, genel ağ ortamından açarak söyleyiniz. Tekrar ediniz. Dikkatlerin canlı tutulması için her bölümde ses tonunun değiştirilmesi gerektiğini unutmayınız. Tekerlemenin ritimlerini beden perküsyonu yöntemi ile çalışınız. Ayakta iken elleri bacaklara ve birbirine çarparak aynı anda tekerlemenin sözlerini söyleyiniz. Tekrar ediniz.

1.1. RİTİM KALIPLARI

Ritim kalıpları müzikte tekrarlanan ritmik desenlerdir, genellikle belirli bir tür veya müzikal tarza özgüdür. Farklı kültürlerde, müzik türlerinde ve enstrümantasyonlarda farklı ritim kalıpları bulunabilir. Müzikal ifadeyi ve dansı güçlendiren önemli unsurlardır. Her türün kendine özgü ritim kalıpları vardır. Bu kalıplar, müziğin karakterini ve duygusunu belirler. Müzikte ritim kalıplarını tanımak ve çalmak, müzikal becerileri geliştirmek için önemli bir adımdır. Ritim kalıpları, hareket ağırlıklı ritim kalıpları ve sözsel ritim kalıpları olmak üzere iki başlıkta incelenir.

1.1.1. Hareket Ağırlıklı Ritim Kalıpları

Hareket ağırlıklı ritim kalıpları, vücut hareketlerinin ritmik seslerle birleştirilerek oluşturulduğu bir müzikal uygulamadır. Bu tür ritim kalıpları beden perküsyonu olarak da adlandırılır. Genellikle vücut parçalarının eller, ayaklar, göğüs, dizler ve parmaklar gibi çeşitli bölgeleri kullanılarak oluşturulur. Hızlı ya da yavaş tempoda ve vurgulu ritim unsurlarıyla karakterizedir. Spor etkinlikleri gibi hareketli ve enerjik ortamlarda kullanılır. Özellikle eğlence hizmetleri sektöründe rahatlıkla uygulanabilecek hareket ağırlıklı ritim kalıplarıdır (Görsel 1.4).

Görsel 1.4: Hareketli dans

- **Dans Yürüyüşü:** Dansçının ritim ve müzikle uyum içinde hareket ederek sahnede veya dans alanında ilerlediği, adımlara dayalı bir harekettir. Bu yürüyüş, dansın genel akışını sağlar ve dansçının koreografideki belirli noktalara ulaşmasına, estetik bir şekilde sahneyi doldurmasına yardımcı olur. Kalıp olarak öne adım 1-2, 1-2 diye adımlanır ve devam eder (Görsel 1.5).

Görsel 1.5: Dans yürüyüşü

- **Denge Adımı:** Öne doğru 1-2, geriye doğru 1-2 diye devam eder.
- **Kayma Adımı:** Danslarda adım atarken vücudu kaydırma ve ilerletme amacıyla yapılan bir harekettir. Genellikle dansın akışını sağlamak ve geçişleri yumuşatmak için kullanılır.
- **Dönüşler:** Danslarda estetik ve hareketliliği artıran önemli tekniklerdir. Dönüşler, genellikle adım ve topuk hareketlerinin uyumuyla yapılır.
- **Sekme Sek Bas:** Danslarda ritmi ve hareketi belirginleştiren bir tekniktir. İlk olarak bir ayak ile sekme hareketi yapılır. Sekmeden sonra diğer ayak ile adım alınır. Örneğin sol ayakla sekme yapılıyorsa hafifçe yere vurulur, ritim belirlenir ve diğer ayak öne doğru devam eder.
- **Koşu:** Danslarda hızlı ve enerjik bir hareket olarak kullanılır. Genellikle dinamik ve hareketli dans türlerinde tercih edilir. Koşu adımı, dansçının zemin üzerinde hızlı bir şekilde hareket etmesini sağlar ve ritmi takip ederken estetik bir görünüm sunar.
- **Hoplama:** Danslarda genellikle dinamik ve enerjik bir hareket olarak kullanılır. Bu hareket, dansçının zemin üzerinden kısa bir süreliğine ayrılmasını sağlar; adımlar arasında geçiş yapmak veya ritmi vurgulamak için kullanılır.
- **Galop:** Danslarda, özellikle de halk ve salon danslarında kullanılır, hızlı ve ritmik bir adım hareketidir. Genellikle hoplama hareketini taklit eden bir adım olarak kabul edilir ve enerjik bir ritmi vardır.
- **Atlama:** Dansçının yerden yükselmesi ve tekrar yere inmesiyle yapılan bu hareket dansın temposunu artırır ve performansa canlılık katar.

- **Sıçrama:** Dansçının ayaklarını kullanarak zemin üzerinden en yüksek seviyeye yükselmesi ile oluşan harekettir.
- **Vals Ritmi:** Genellikle üç zamanlı bir ritim kalıbına sahip olup 1-2-3 şeklinde adımlanır. Bu ritim, vals dansının temel hareketleri arasında yer alır ve her adımın belirli bir ritmi takip etmesini sağlar. Bu ritim kalıbı, hareketlerin düzgün ve akıcı bir şekilde gerçekleşmesine yardımcı olur. Vals figürleri, bu ritmi takip ederek dengeli bir performans sunar (Görsel 1.6).

Görsel 1.6: Vals dansı

ARAŞTIRMA

Rumba dansının videosunu genel ağ ortamında güvenilir bilgi kaynaklarından izleyiniz. İzlediğiniz dansın ritmik yapısı hakkında düşüncelerinizi sınıfta arkadaşınızla paylaşınız.

ETKİNLİK: VALS RİTİM KALIPLARI

Muhlis Sebahattin Ezgi'ye ait "Hatırla Sevgili" adlı şarkıyı genel ağ ortamından açınız. $\frac{3}{4}$ lük ritim kalıbı olan ritmi, 1-2-3/1-2-3 şeklinde alkış ile uygulayınız. Ritim kalıbı iyice algılandıktan sonra ayağa kalkarak öğretmenleriniz eşliğinde önce müziksiz daha sonra da müzik ile tekrar ederek dansı gerçekleştiriniz.

1.1.2. Sözselsel Ritim Kalıpları

Ritmik yapıları sözlü ifadelerle aktarmak için kullanılan bir tekniktir. Bu yöntem, özellikle müzik ve dans eğitimi sırasında ritmi daha iyi algılamak ve uygulamak için oldukça etkilidir. Sözselsel ritim kalıplarında, her ritmik öge kelimeler veya heceler aracılığıyla ifade edilir. Bu yöntem, ritmi hem işitsel hem de kinestetik olarak hissetme açısından önemlidir. Halk ezgilerindeki sözlerin hafızada daha kalıcı olmasının temel nedenlerinden biri sözselsel ritmdir. Özellikle çocuk şarkılarında veya öğretici tekerlemelerde, sözlerin hafızada kalmasını sağlamaktadır.

Örnek Sözel Ritim Kalıpları

- Dört Zamanlı Bir Ölçü:** "Ta-Ta-Ta-Ta" şeklindedir. Her bir "Ta" bir vuruşu temsil eder. Dört zamanlı bir ölçüyü göstermek için kullanılır.
- İkili Zamanlı Ritim:** "Ti-Ti" şeklindedir. Her "Ti" bir vuruşun yarısıdır. Bu, iki vuruşlu bir ölçüyü temsil eder.
- Üç Zamanlı Ritim (Vals):** "Bir-iki-üç, bir-iki-üç" şeklindedir. Üç vuruşlu ritim kalıbı vals ritmine uyar ve üçlü zamanlı danslar için kullanılır.
- Dört Zamanlı Basit Bir Ritim:** "Ta Ti-Ti Ta" şeklindedir. İlk ve son vuruş tam zamanlı, ortadaki iki vuruş yarım zamanlıdır. Dört zamanlı bir ölçüde bu kalıp kullanılabilir.
- Senkoplu Ritim:** "Ti-Ta-Ti" şeklindedir. Bir vuruşla diğer vuruş arasındaki senkronizasyonu gösteren bir ritim kalıbıdır. Senkop, beklenmedik bir vurgu yaratır.
- Aksak Ritim (Türk Müziği):** "Düm-Tek-Tek-Düm-Tek" şeklindedir. Geleneksel Türk müziğinde kullanılan aksak ritimlerdir. 5/8, 7/8, 9/8'lik ritimler bu şekilde ifade edilebilir.

Sözel Ritimlerle Dans ve Hareket

- Hoplama:** "Hop-la, hop-la" şeklindedir. Bu ritim, hoplama hareketini hem sözel olarak ifade eder hem de fiziksel olarak gerçekleştirilmesini sağlar.
- Sekme:** "Sek-bas, sek-bas" şeklindedir. Bu ritim, dans sırasında sekme hareketini vurgulamak için kullanılır.
- Yavaş Adım:** "Adım-Adım" şeklindedir. Bu ritim, yavaş adımlarla ilerlemek için kullanılır.

Sözel ritim kalıpları müzikal ve dans eğitiminin her seviyesinde ritmi anlamak, içselleştirmek için güçlü bir araçtır. Bu yöntem, öğrencilerin ritmi hissetmelerine ve hareketle bağdaştırmalarına yardımcı olur; ritmik farkındalığı artırır.

ETKİNLİK: SÖZSEL RİTİM KALIPLARI

Kendi adınızı söyleyerek hangi ritim kalıbına benzer olduğunu bulunuz. İsmınızı söylerken, kalemle sıranıza vurarak ya da alkışlayarak adınızın ritim kalıbını seslendiriniz. (Örnek Cem-Van, Ah-met, İzmir gibi) Tüm ritim kalıplarını Görsel 1.7'de olduğu tekrar ederek uygulayınız.

1
↓
Van

2
↓ ↑
İz mir

3
↓ ↓ ↑
Ann ka ra

4
↓ ↑ ↓
Ka ra mann

5
↓ ↑ ↓ ↑
Ge li bo lu

6
↓ ↑ ↑
Te raa zi

7
↓ ↑
Buur sa

8
↓ ↑
Si vaas

9
↓ ↓ ↓
üç le me

Görsel 1.7: ritim kalıpları

1.2. RİTİM ALETLERİ

Ritim Aletleri: Bir ritmin algılanmasında ve öğrenilmesinin desteklenmesinde farklı ses veren ritim aletleri önemli katkıda bulunur. Türk ve dünya müziğinde, belirli özelliklere sahip birbirinden ilginç ve değişik şekillerde ritim çalışmalarında kullanılan çalgılar vardır. Bu çalgılar; düdük, tef, zil, kaşık, çelik üçgen, davul, marakas, bongo vb.dir.

Ritim aletleri müzikte ritmi, tempo ve vurguları sağlamak için kullanılan enstrümanlardır. İşlevleri, müzik performanslarını zenginleştirmek ve güçlendirmek için oldukça önemlidir. Ritim aletlerinin işlevleri şunlardır:

- **Ritim Sağlamak:** Ritim aletleri müziğin temel ritmini oluşturur. Örneğin davul seti gibi ritim aletleri, müziğin temposunu belirleyerek diğer enstrümanların uyumlu bir şekilde çalınmasını sağlar.
- **Tempo ve Vurgu Belirlemek:** Ritim aletleri, müziğin tempo ve vurgularını belirleyerek parçanın yapısını oluşturur. Örneğin davul seti veya diğer ritim enstrümanları, müziğin vurgularını belirleyerek dinleyicinin ritmi takip etmesini kolaylaştırır.
- **Atmosfer Oluşturmak:** Ritim aletleri müziğe enerji ve duygu katmak için kullanılır. Özellikle dans müziği veya canlı performanslarda ritim enstrümanları, dinleyicilerin katılımını teşvik eder ve atmosferi canlandırır.
- **Eşlik Etmek:** Ritim aletleri diğer enstrümanlara eşlik ederek müziği tamamlar. Örneğin bateri veya perküsyon enstrümanları, piyano veya vokallerle uyumlu bir şekilde çalarak müzikal bir bütünlük oluşturur. Orkestralarda en önemli ritim çalgısı gitardır (Görsel 1.8).
- **Duygusal İfadeyi Artırmak:** Ritim aletleri müziğin duygusal yönlerini vurgulamak için kullanılır. Ritimlerin değişimi, müziğin atmosferini ve duygusal etkisini belirgin bir şekilde etkileyebilir.

Görsel 1.8: Gitar

1. UYGULAMA RİTİM OYUNU

2 DERS SAATİ

Görev

Bu uygulamada “Clap Clap (Kılap Kılap)” şarkısı eşliğinde ritim çalışması hazırlamanız beklenmektedir. Uygulamanızı aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek gerçekleştiriniz.

İşlem Basamakları

1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alarak ortamı hazırlayınız.
2. “Clap Clap” şarkısını genel ağ ortamından bulunuz.
3. Şarkıyı akıllı tahtaya bağlayarak açınız.
4. Ritim çalışmasını yapmak için arkadaşlarınıza açıklama yapınız. “Hep beraber bir ritim oyunu oynamaya hazır mıyız?”
5. Müzik eşliğinde, müzikte alkış sesini duyduğunuz bölümlerde duyduğunuz ritme uygun bir şekilde üç kez alkışlayınız.
6. Önceki işlem adımında alkışlayarak eşlik ettiğiniz bölümlerde bu kez vücudunuzun farklı yerlerine vurarak aynı ritmi oluşturunuz.
7. Verilen sürede uygulamayı tamamlayınız.

Uygulama Değerlendirme

Uygulamanız aşağıdaki “Kontrol Listesi”ndeki değerlendirme ölçütlerine göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

RİTİM OYUNU UYGULAMASI KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Ortamı iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uygun şekilde hazırladı.		
2. "Clap Clap" şarkısını buldu.		
3. "Clap Clap" şarkısını hazırladı.		
4. Şarkıyı akıllı tahtaya bağladı.		
5. Duyduğu ritme uygun bir şekilde üç kez alkışladı.		
6. Aynı ritmi farklı şekillerde tekrar ederek yaptı.		
7. Uygulamayı süresi içinde tamamladı.		

Not: “Hayır” olarak işaretlenen ölçütler için eksikliklerinizi tamamlayınız.

1.3. RİTİM ALETLERİ KULLANIMI

Bir ritmin algılanmasında ve öğrenilmesinin desteklenmesinde, farklı ses veren ritim aletleri önemli bir katkıda bulunur. Ritim aletleri kullanımı; genellikle müzik yapımı, performans ve eğlence amaçlı olarak gerçekleştirilir. Bazı müzik aletlerinin kullanım şekilleri şunlardır:

Ritim Çubukları: Vurmalı çalgılar ailesine ait basit ve etkili bir enstrümandır. Parçalar iki adet ahşap çubuktan oluşur ve ritmik sesleri çıkarmak için bir araya getirilerek çalınır. Özellikle eğitim, halk müziği ve ritim gruplarında yaygın olarak kullanılmaktadır. Çubuklar genellikle 15-20 cm uzunluğunda ve rahat tutulacak şekilde tasarlanır (Görsel 1.9).

Tef: Özellikle halk danslarında, galop ve hoplama gibi hızlı hareketler içeren figürlerde dansçıların ritmi kolayca takip etmelerini sağlar (Görsel 1.10).

Görsel 1.9: Ritim çubukları

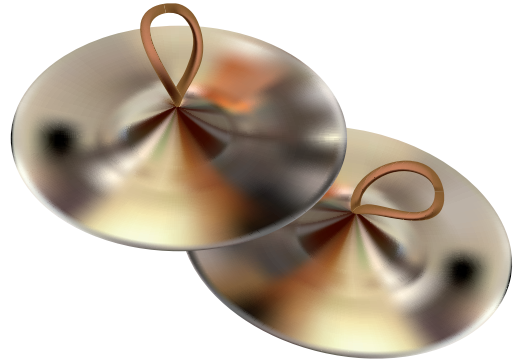
Görsel 1.10: Tef

Kaşık: Yöresel ritim aletlerinden biridir. Halk oyunlarında sık kullanılan bir ritim aletidir. Kadınlar arasında oynanan oyunlarda sıklıkla kullanılır. Bazı yörelerde erkekler tarafından da kullanılır (Görsel 1.11).

Zil: Ritim vermede en tercih edilen aletlerden biridir. Parmaklara takılır, birbirine vurularak ses çıkarılması sağlanır. Özellikle dans ederken rahatlıkla kullanılır (Görsel 1.12).

Görsel 1.11: Kaşık

Görsel 1.12: Zil

Darbuka (Dümbelek): Türkiye’de ve Orta Doğu’da kullanılan vurmali bir ritim aletidir. Darbukada “düm ve tek” olarak adlandırılan seslerden oluşur. İlk ses temel ritim sesidir ve aletin ortasına vurularak sağlanır, ikinci ses ise süsleme ve doğaçlama için daha çok kullanılır (Görsel 1.13).

Davul: Geleneksel Türk müziğinde ve dünya çapında birçok farklı müzik kültüründe kullanılan bir ritim çalgısıdır. Genellikle bir kasağın iki tarafına deri gerilerek yapılır, üzerine baget çubuğu veya elle vurularak çalınır. Davul; düğünlerde, festivallerde ve törenlerde ritim sağlamak için yaygın olarak kullanılır (Görsel 1.14).

Görsel 1.13: Darbuka

Görsel 1.14: Davul

Marakas: Basit bir ritim aletidir ve özellikle Latin Amerika müziklerinde yaygın olarak kullanılır. İçinde küçük taşlar, tohumlar veya boncuklar bulunan oyuk bir gövdeye sahip olan bu çalgı, sallandığında bu parçaların gövdeye çarpmasıyla ses çıkarır. Marakas, ritim tutmak ve müziğe hareketli bir enerji katmak için idealdir. Yapımı da oldukça kolaydır, farklı malzemelerle basit marakaslar yapılabilir (Görsel 1.15).

Bongo: Biri diğerinden biraz daha büyük olan iki küçük davulun yan yana bağlanmasıyla oluşan bir vurmali ritim aletidir. Genellikle Latin Amerika müziğinde kullanılır (Görsel 1.16).

Görsel 1.15: Marakas

Görsel 1.16: Bongo

2. UYGULAMA RİTİM ÇALIŞMASI

2 DERS SAATI

Görev

Bu uygulamada “Haydi Vur Vur Vur” şarkısı eşliğinde bir ritim çalışması hazırlamanız beklenmektedir. Uygulamanızı aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek gerçekleştiriniz.

İşlem Basamakları

1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alarak ortamı hazırlayınız.
2. Sınıfça ikiyeşerli gruplara ayrılınız.
3. Türkçe sözleri Burak Onur tarafından yazılmış “Haydi Vur Vur Vur” (A Ram sam sam) adlı geleneksel Fas çocuk şarkısını genel ağ ortamından bulunuz.
4. Şarkıyı akıllı tahtaya bağlayarak açınız.
5. Ritim çalışmasını yapmak için 2 adet ritim çubuğu hazırlayınız.
6. Ritim çalışmasını yapmak için arkadaşlarınıza açıklama yapınız. “Hep beraber bir ritim çalışması yapmaya hazır mıyız?”
7. Müzikte “vur vur vur “ dendiği yerlerde, müziğin ritmine uygun bir şekilde 1-2-3 şeklinde ritim çubuklarını birbirine vurunuz.
8. Müziğin ritmine uygun olarak ritim çubuklarını yere ya da grup arkadaşınızla birbirinizin ritim çubuklarına vurarak farklı figürlerle bir ritim koreografisi oluşturunuz.
9. Arkadaşlarınızın hazırladığı ritim çalışmalarını izleyiniz.
10. Verilen sürede uygulamayı tamamlayınız.

Uygulama Değerlendirme

Uygulamanız aşağıdaki “Kontrol Listesi”ndeki değerlendirme ölçütlerine göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

RİTİM YAPMA UYGULAMASI KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Ortamı iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uygun şekilde hazırladı		
2. "Haydi Vur Vur Vur" şarkısını buldu.		
3. "Haydi Vur Vur Vur" şarkısını hazırladı.		
4. Şarkıyı akıllı tahtaya bağladı.		
5. Müzik eşliğinde uygun noktalarda ritim çubuklarını birbirine vurarak ritim kalıbı oluşturdu.		
6. Aynı ritmi farklı şekillerde tekrar ederek yaptı.		
7. Uygulamayı süresi içinde tamamladı.		

Not: “Hayır” olarak işaretlenen ölçütler için eksikliklerinizi tamamlayınız.

2. HAREKET VE RİTİM (DANS)

Hareket ve ritim, bedenin belirli hareketlerini müzikle eşleştirerek ritmik bir performans oluşturma sürecidir. Bu tür performanslar dans, beden perküsyonu ve ritmik jimnastik gibi çeşitli sanat ve spor dallarında görülebilir.

Hareket; vücudu oynatma, kıpırdatma ya da kımıldanmadır. Bir harekete neden olan kasılma ve gevsemelerin periyodik ve zamansal değişkenliği hareket ritmi olarak açıklanır. Ritim, sadece müzikte değil yaşamın birçok alanında var olan ve hissedilen bir olgudur. Ritim; öğrencilerin öğrenme sürecinde hareket, zamanlama ve algı geliştirmelerini sağlar. Dikkat, koordinasyon, hafıza ve yaratıcılığı geliştirir. Ritim hareketlerin akımıdır; belirli ve düzenli hareketlerin birbirini izleyen gruplar hâlinde yapılması, görülmesi, duyulması ya da hissedilmesidir. Vücudun bu ritimlere yanıt vermesine ise **hareket** denir.

Bir ritim kalıbını el, ayak, beden ve araçlarla ya da sözlerle tekrarlanabilecek şekilde öğrenmeye **ritim eğitimi** denir. Ritim; dizede ve notada vurgu, uzunluk, ses özellikleri ya da durakların düzenli bir biçimde tekrarlanmasından doğan ses uygunluğu, tartım, dizemdir. Çeşitli aletlere vurularak çıkarılan düzenli ve akıcı seslerin oluşturduğu bütündür.

Ritim çalışmalarında bireylerin yaratıcı yönlerini keşfetmeleri, zihinsel olarak rahatlama ve sosyalleşmeleri amaçlanır. Takım çalışması, koordinasyon, konsantrasyon süresinde uzama, stres atma gibi kazanımlar elde edilir. Bu çalışmalar sonucunda bireyde zamanlama duygusu, konsantrasyon süresinin artması, hafızanın gelişmesi, duyulan ritmin ya da müziğin beyin, kulak ve ellerle koordinasyonunun sağlanması, dinlemeyi öğrenme, grup çalışmasını öğrenme gibi çok önemli gelişimler gözlemlenir.

Ritim becerisi, ritim duygusu kullanılarak müzik parçalarının çalınma ve anlaşılma becerisidir. Ritim, tempo ve notaların birbiriyle olan ilişkilerini anlamak için önemlidir. Ritim becerisi, çeşitli nota süre değerleri arasındaki ilişkiyi anlamak ve parçaların nasıl çalınacağını bilmek için gereklidir.

Ritim ile hareket etme, insanın bebeklik döneminden başlayarak hayatının her sürecinde devam eder. Ritim olgusu çoğu zaman hareketten beslenir. Hareketler bir araya gelerek ritmi oluşturur.

Hareketler ritim için bir zemin hazırlar. Hareket aslında ritim için bir birim oluşturur. Her harekette bir ritim vardır ve saklıdır. Ritim uyum, hareket ise eylemdir. Hareketin durması akışın kesilmesi, ritmin durmasıdır. Evrenin devamlılığı hareketin ritmik tekrarlanmasına bağlıdır. Güneş ve Dünya'nın hareketi, mevsimlerin tekrarı, gece gündüz gibi hareketler ritmik bir sistemi anlatır.

ARAŞTIRMA

Yaşadığınız bölgedeki halk dansları (horon, zeybek vb.) figürlerinin ne anlattığını ve nereden çıktığını araştırarak sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

BİLGİ KUTUSU

İnsanlar; küçük yaşlardan itibaren duydukları seslere ya da gördükleri bir duruma el çıparak, dönerek, sıçrayarak, koşarak, saklanarak çeşitli tepkiler vermişlerdir. Tarih boyunca da sevinçlerini, hüznlerini, yaşamış oldukları bölgenin coğrafi koşullarını ve doğa olaylarını çeşitli şekillerde ifade etmiş ve günümüze kadar taşımışlardır. Hamsinin çırpınısını horonda, arıların bal üretirken dayanışmasını halayda, tüm canlıların doğadaki her türlü zorluğa başkaldırısını efelerde görmek mümkündür.

ÖZLÜ SÖZ

Dans etmek kendinden çıkmaktır. Daha büyük, daha güzel, daha güçlü. Bu güçtür, dünya üzerinde zaferdir ve sizin zaferinizdir.

Agnes De Mille

Dans, insanın iç dünyasındaki duygu ve düşüncelerin bedensel bir anlatımıdır. Yaratıcı düşüncenin ve ifadenin ritim ve hareketle birleşerek bir sanat formuna dönüşmesidir. Her adım, jest ve ritmik hareket, bir anlatı oluşturur ve bireyin içsel duygularını, hislerini ve düşüncelerini dışa vurmasını sağlar. İnsanlar bunu yeri geldiğinde müzik, dans ve sanatsal (tiyatro, resim, şiir gibi) aktivitelerle ifade etmişlerdir. Dans duyguların bedensel ifadesidir.

Çoğu kaynakta dansın keşfedilen ilk sanat dalı olduğu kabul edilmektedir. Konuşma dilinin henüz oluşmadığı dönemlerde, insanların yaşadıkları doğayı gözlemleyerek ve bedenlerini kullanarak işaretlerle anlaşmalarının dansın temeli olduğu düşünülmektedir (Görsel 1.17).

Görsel 1.17: Eski çağlarda dans

OKUMA METNİ

DANSIN BEDEN VE RUH SAĞLIĞI AÇISINDAN ÖNEMİ

Dans, alternatif tedaviler arasında önemli bir yer tutan, sağlığı koruma ve sürdürmenin yanı sıra tedavi edici ve onarıcı etkisi bulunan güçlü bir sanat terapisi türüdür. Kas iskelet sistemi ve sinir sistemine doğrudan etki ederek iyileşme sağlayan dans terapisi; osteoporoz, demans, depresyon ve öfke kontrol süreçlerinde olumlu etkiler yaratmaktadır. Sanatsal yaratıcılığı kullanarak insanların kendi duygu ve düşüncelerini tanıma ve ifade etmesine yardım eden “Sanat Terapisi” karşımıza çıkmaktadır. Sanat terapilerinin, drama terapisi, müzik terapisi, dans terapisi, resim terapisi, yazı terapisi, anlatı terapisi, fotoğraf terapisi gibi pek çok türü bulunmaktadır.

Dans/Hareket Terapisi Müziğin ritmine uyularak yapılan dans, duyguların bedensel olarak dışı vurumu sayesinde ruhsal açıdan insanın rahatlamasını sağlar. İnsan doğasında bulunan bir kaynak olan dans içinde beden, duygu ve beynin kültürel kaynaşmasını barındırır. Dans ve Hareket Terapisi (DHT) ise, 1940’larda, bireyin kendisini anlayıp ifade etmesi amacıyla modern dans ve psikoterapinin entegrasyonu sonucu gelişmiş, bağımsız bir disiplindir. Amerikan Dans Terapi Birliği, dans/hareket terapisini; dans ve hareketin bireyin, fiziksel, ruhsal, zihinsel ve sosyal bütünleşmesine yardım eden yaratıcı süreçte psikoterapötik kullanımı olarak tanımlamaktadır. Ve en önemli bileşenleri de beden, dans, yaratıcılık ve terapötik ilişki olarak belirtilmiştir.

Dans terapisinde amaç, dansı öğretmek değil, hareket genişliğini arttırarak kişinin iyiliğini sağlamaktır. Vücudun verdiği mesajları anlamak ve ifade etmek; söze dökülemeyenleri anlamayı ve anlatmayı, gerektiğinde susabilmeyi veya hayır diyebilmeyi öğrenmektir. Bu nedenle dansın terapötik yanı, sözel iletişim gerektirmeden, bireyin bedensel ve ruhsal bütünleşmesini sağlamak için beden hareketlerini kullanmaya odaklanmıştır.

Ayşegül Bilge, Filiz Ögçe

Dans, beden ve ruhun iletişim şekli olarak düşünülebilir. İnsanlar; doğanın ritmini taklit ederek, doğuştan içinde var olan ritim duygusu ve vücut ritmini de bu taklitlere ekleyerek ilk dans hareketlerini farkında olmadan el, ayak ve vücutlarıyla yapmışlardır. Dans; ortaya çıktığı ilk zamanlardan bu yana bedenin, ruhun ve düşüncelerin dili olmuştur. Dans çeşitli durumlara hizmet etmek için de etkili olmuştur. İnsanlar, savaş öncesinde güç bulmak ve motivasyonu sağlamak için dans etmişlerdir. Başarılı bir savaş ya da av dönüşü sevinçlerini göstermek, Tanrı’ya şükran sunmak ya da ölümlerini uğurlamak için toplu hâlde dans etmişlerdir.

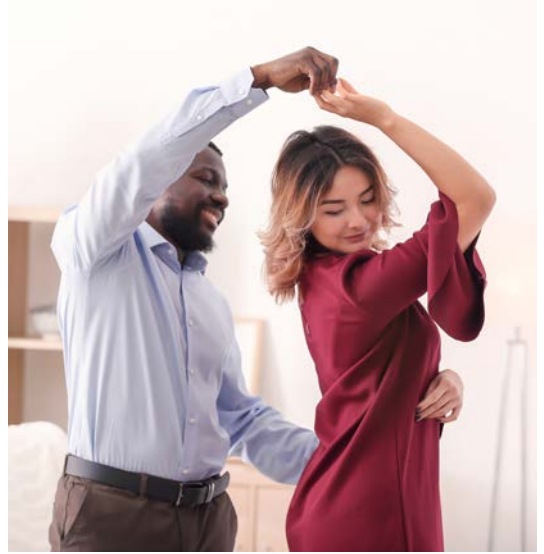

2.1. FARKLI RİTİMLERDE DANS TÜRLERİ

Dans edilecek ritim ve müzik seçimi dansçının tarzına, dansın türüne ve dans edilecek ortama bağlı olarak değişir. Farklı ritimlerde dans türleri şu şekildedir:

Hızlı Tempolu Danslar

Salsa Küba, Karayipler ve Afrika'nın derin köklerine sahip bir danstır. İlk olarak bölgenin orta ve alt sınıf sosyal statüsündeki kişiler tarafından yapılan dans, altmışların sonunda popülerlik kazanmış ve gelişmeye başlamıştır. Salsa dansı enerjik, tutkulu ve ritmik hareketlerle nitelenir. Salsa müziği, genellikle 4/4'lük zaman ölçüsüne sahiptir ve hızlı tempolu Latin ritimleri içerir. Salsa dansında çiftler arasında yakın temas ve sürekli bir vücut hareketi vardır (Görsel 1.18).

Görsel 1.18: Salsa dansı

Salsa dansı için **Oye Como Va** (Oye koma va), **by Tito Puente veya Vivir Mi Vida by Marc Anthony** (bay Tito Puente veya Vivir Mi Vida bay Mark entini) gibi hızlı tempolu Latin müzikleri seçilir.

Cha Cha (ça ça), Latin danslarından biridir ve kökenleri Küba'ya dayanır. Hızlı tempolu ve eğlenceli bir dans olan Cha Cha, ritmik kalıpları ve hareketleriyle dikkat çeker. Cha Cha müziği genellikle 4/4'lük zaman ölçüsüne sahiptir, tipik olarak 120 ila 130 tempo arasında çalınır. Dans sırasında karakteristik olan temel adımlar ve ritmik hareketler vardır (Görsel 1.19). Cha Cha dansı için **Smooth** (sımuut), **by Santana** (bay Sentena) veya **I Need to Know** (ay niid tu nov), **by Marc Anthony** (bay Mark entini) gibi enerjik Cha Cha müzikleri seçilir.

Görsel 1.19: Cha Cha dansı

Merengue (Merenge), Dominik Cumhuriyeti kökenli bir dans ve müzik türüdür. Hızlı tempo ve ritmik hareketleriyle bilinir. Merengue dansında, dansçılar enerjik adımlarla müziğin ritmine uyumlu olarak dans ederler (Görsel 1.20).

Görsel 1.20: Merengue dansı

Charleston (çarlstın), 1920'lerin Amerika'sında popüler olan bir dans türüdür. Hızlı tempo ve enerjik hareketleriyle dikkat çeker. Bu tarz, adını Charleston, Güney Karolina'dan almıştır. Charleston dansının müziği, genellikle swing (sivin) müzik olarak bilinen caz türlerine aittir. Charleston dansında, dansçılar ritmik adımlarla müziğin ritmine uyumlu hareketler yaparlar (Görsel 1.21). The Charleston (Dı çarlstın), Crazy Rhythm (kıreyzi ridim) gibi müzikler seçilir.

Görsel 1.21: Charleston dansı

Hip-Hop ve Street Dansları

Hip-Hop ve Street Dansları, Amerika'nın New York şehrindeki siyahi ve Latin gençler arasında gelişen bir dans türüdür. Genellikle sokak dansı olarak bilinir ve serbest stil dansın bir türüdür. Hip-hop dansı; özgür, enerjik ve kreatif hareketlerle karakterizedir (Görsel 1.22). Hip-hop dansı için **Uptown Funk** (Aptovn Fank) **by Mark Ronson ft. Bruno Mars** (Bay Mark Ronsın fiit Buruno Mars) gibi **funk** (fank) ve **Hip-Hop** karışımı parçalar seçilir.

Görsel 1.22: Hip Hop dans

Modern Dans ve Contemporary (Modern Kentempereri)

Modern dans ve contemporary dans; geleneksel bale ve diğer klasik dans formlarından farklı olarak daha serbest, duygusal ve deneysel bir dans tarzı sunar. İki dans türü arasında bazı benzerlikler olsa da farklı tarihlerde ortaya çıkmışlardır ve farklı dans tekniklerini içerirler. Modern dans ve contemporary dansı için **Runaway** (ranevey), **by Kanye West** (bay kanyte vest) veya **Skinny Love** (skinny lav), **by Bon Iver** (bay bon iver) gibi derin ve duygusal modern müzikler seçilir (Görsel 1.23).

Görsel 1.23: Modern dans

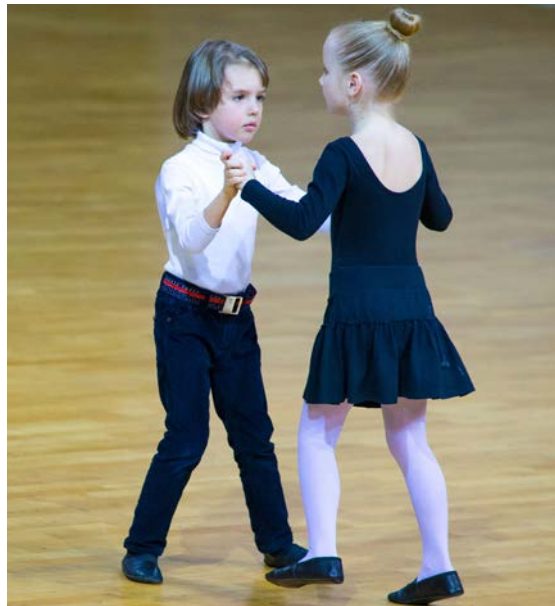
Tango ve Klasik Danslar

Tango, Arjantin ve Uruguay kökenli bir dans ve müzik türüdür. Duygusal derinlik, tutku ve iletişim üzerine kurulmuş olan tango genellikle bir erkek ve bir kadından oluşan bir çift tarafından dans edilir. Tangonun karakteristik özellikleri arasında sıkıca kucaklaşma, yoğun göz teması ve yumuşak, akıcı hareketler bulunur (Görsel 1.24). Tango dansı için **Por Una Cabeza** (Por una kabeyza), **by Carlos Gardel** (Bay Karlos Gardel) gibi klasik tango parçaları seçilir.

Görsel 1.24: Tango dans

Klasik dans, bale olarak da bilinir, zarif ve teknik açıdan sofistike bir dans türüdür (Görsel 1.25). 17. yüzyılda Fransa'da ortaya çıkmıştır ve o günden bu yana dünya genelinde popülerliğini korumuştur. Klasik bale; belirli bir dans tekniğine, formel pozisyonlara ve koreografik kurallara dayanır ve genellikle büyük bale toplulukları tarafından sahnelenen büyük prodüksiyonlarla ilişkilendirilir. Klasik danslar için **Swan Lake** (Svan Leyk), **The Nutcracker** (Dı Natkırakır) gibi klasik dans müzikleri seçilir.

Görsel 1.25: Klasik dans

Caz Dansları

Caz, 20. yüzyılın başlarında Amerika Birleşik Devletleri'nde gelişen ve kökenleri Afrika, Avrupa ve Amerikan müzik geleneğine dayanan bir müzik türüdür. Caz; özgün tarzı, ritmik karmaşıklığı, doğaçlama yeteneği ve duygusal derinliğiyle tanınır (Görsel 1.26). Caz dansları için **Sing, Sing, Sing** (sayn) gibi canlı ve ritmik caz parçaları, **Take the 'A' Train** (Teyk dı e Tirien) gibi klasik caz şarkıları seçilir. Dans edilecek ritim ve müzik seçimi, dansçının ve izleyicilerin enerjisini yükseltmek ve dansın temasına uygun bir atmosfer yaratmak için önemlidir.

Görsel 1.26: Caz dans

Dans edilecek ritim ve müzik seçimi, dansçının ve izleyicilerin enerjisini yükseltmek ve dansın temasına uygun bir atmosfer yaratmak için önemlidir.

2.2. DANSTA RİTİM KALIPLARI OLUŞTURMA

Dansa eşlik açısından müzik önemli bir unsurdur. Dans, ritme ve müziğe uyularak icra edilir. Dansın en önemli yapı taşı insan bedeni ve ritimdir. Dansı ifade etme aracı, insan bedenidir. Onu en verimli şekilde kullanmak ve geliştirmek ancak düzenli ve doğru bir çalışma ile mümkündür. Dansta ritmik hareketleri uygulamak ve birleştirmek için çeşitli teknikler kullanılmaktadır. Sayı sayma, ses ile ritim bulma ve alkış ile tempo tutma bu tekniklerden bazılarıdır. Müziksiz dans edilebilir fakat ritimsiz dans etmek mümkün değildir. Dans için ritim vurguları çok önemlidir. Ritimle uyumlu dans olabilmesi için ritmin duyulması ve hissedilmesi gerekir.

Bir dans cümlesinin uzunluğu genellikle müzikteki 8 vuruşluk bir ölçüye dayanır. Fakat her dans kalıbının kendine has ifade ve duygusu vardır. Müzisyenler aynı kombinasyonları farklı zamanlarda icra ettiklerinde aynı yaparken dans, farklı duygu ve ifade yansıtabilir. Dans kalıplarında yaygın olarak kullanılan uzunluk genellikle 4 ayrı 8'liğin birleşimiyle oluşur. 8 sayılık hareket grupları şu şekilde sayılmaktadır:

1 2 3 4 5 6 7 8

2 2 3 4 5 6 7 8

3 2 3 4 5 6 7 8

4 2 3 4 5 6 7 8

Dans ritimlerinde hareketlerin sayılarla yapılandırılması, zamanlama ve koordine olmayı sağlar. Ritim oluşturmada farklı sayma şekilleri vardır.

Her harekete bir sayı verme 1,2,3,4,5,6,7,8 veya iki harekete bir sayı verme 1,2,3,4 şeklinde uygulanabilir. İkiye bir sayıma şekli yavaş danslarda kullanılabilir.

Bu sayım şekilleri, düz ve müzikal olmayan bir formdur. Sayılar arasında hangi hareketin olduğunu göstermemektedir. 1 ve 2 ve 3 ve şeklindeki sayımda ise her bir vuruş arasında bir hareket olacağını ifade etmektedir.

Ritim oluşturabilmek için gereken temel bilgiler:

- Ritmi işitme ve nota değerlerini ayırt edebilme.
- Ritmik modelleri bilme.
- Zamanı tanıyabilme ve etkili sayabilme.
- Müzik yapısını ve ifadesini sezebilme.

OKUMA METNİ

DANSIN YARARLARI

Bedenin tamamının hareketine olanak sağlayan dans, dolaşım, solunum, iskelet ve kas sisteminin gelişimine de imkân tanımaktadır. Dansın fiziksel, sosyal, sağlıklı olma ve mutluluk adına sağladığı sayısız yararlar şu şekilde sıralanabilir.

Bedensel ve ruhsal:

- sağlıklı kalp ve akciğerler, daha güçlü kaslar, daha güçlü kemikler ve osteoporoz riskinde azalma,
- koordinasyonda düzelme, çeviklik ve esneklik, dengede artış ve çevre farkındalığının genişlemesi,
- fiziki görünümüne güvende artma, zihinsel fonksiyonlarda gelişme,
- istenmeyen kilo alımına karşı enerji tüketiminde artma.

Kişisel ve sosyal:

- genel ve psikolojik iyilik halinde artış, daha fazla öz güven ve kendini beğenme,
- sosyal becerilerde iyileşme, sosyal izolasyon ve dışlanmada azalma.

Eğitimle ilgili: Dans, madde kullanım ve bağımlılığı bağımlılığı gibi kötü alışkanlıklardan uzaklaşmada da önemli rol oynamaktadır.

Filiz Öğce

DANSIN BEDEN VE RUH SAĞLIĞI AÇISINDAN ÖNEMİ

Dans etmeye başlamak sabır ve azim gerektiren bir süreç gerektirir. Ancak düzenli olarak pratik yapılarak ve kişisel gelişim ile keyifli bir deneyim yaşanabilir. Dans etmek bir ifade biçimidir ve herkesin kendi tarzı vardır. Dans etmeye başlamak için bazı temel adımlar uygulanmalıdır.

Motivasyon ve İlgi: Dans etmeye başlamak için öncelikle içsel bir motivasyona ve ilgiye sahip olunması gerekir.

Hareket Etme ve Esneklik: Dans etmeye başlamadan önce ısınmak ve esneme hareketleri yapmak önemlidir. Basit ısınma egzersizleri yaparak kaslar hazırlanır ve esneklik artırılır.

Temel Hareketlerin Öğrenilmesi: Dans etmeye başlamak için temel dans hareketlerini öğrenmek önemlidir. Basit adımlar, temel pozisyonlar ve dönüşler gibi temel dans tekniklerini öğrenmekle başlanabilir.

Dans Stillerinin Keşfi: Dans etmeye başlamadan önce farklı dans stillerini keşfetmek ve özgün tarzın bulunması önemlidir. Hip-hop, caz, bale, salsa gibi farklı dans türleri denenebilir, uygun olan seçilir.

Dans Dersleri ve Eğitim: Daha ciddi bir şekilde dans öğrenmek isteniyorsa dans derslerine katılmak iyi bir seçenektir. Profesyonel bir dans eğitmeninden ders alınarak temel teknikler öğrenilebilir ve dans becerileri geliştirilir.

Pratik ve Sürekli Egzersiz: Dans etmeyi öğrenmek ve becerileri geliştirmek için düzenli olarak pratik yapmak önemlidir. Dans etmek için zaman ayrılmalı ve sürekli egzersiz yaparak dans yetenekleri artırılmalıdır.

Kendini İfade Etme ve Eğlenme: Dans etmek kişisel bir ifade biçimidir. Kendini özgürce ifade etmeli, müziğin ritmine kapılarak dansın tadı çıkarılmalıdır.

Salsa Dansı

Salsa dansını öğrenmek için temel adımlar şunlardır:

1. Temel Duruş: Ayaklar omuz genişliğinde açılır ve hafifçe bükülür. Vücut dik şekilde iken kollar iki yana serbest salınır.

2. Temel Adımlar:

- Başlangıç pozisyonunda (ayaklar yan yana), sol ayak ile sola doğru bir adım atılır.
- Sağ ayak sol ayağın yanına getirilir.
- Sağ ayak ile sağa doğru bir adım atılır.
- Sol ayak sağ ayağın yanına getirilir.
- Bu adımları tekrarlayarak ritme uyum sağlanır.

3. Temel Dönüşler: Dönüşler, salsa dansının önemli bir parçasıdır. Başlangıç düzeyinde basit bir dönüş hareketi ile başlanabilir. Partner ile tutuşarak ortak bir merkez etrafında dönülür (Görsel 1.27).

Görsel 1.27: Salsa dönme hareketi

- 4. Vücut Hareketleri:** Kalça sallama, omuz hareketleri ve kolları kullanma gibi vücut hareketleri salsa dansına dinamizm ve ifade katar. Müziğin ritmine uygun olarak vücut hareketleri eklenir.
- 5. Müziğe Uyum Sağlama:** Salsa dansı, müziğin ritmine uyum sağlamakla ilgilidir. Müziğin ritmiyle senkronize olarak adımlar ve hareketler yapılır.
- 6. Denge ve Koordinasyon:** Salsa dansı yaparken dengeyi korumak ve vücudun farklı kısımlarını koordine etmek önemlidir. Denge ve koordinasyon becerilerini geliştirmek için düzenli olarak pratik yapılır.
- 7. Eğlence ve İfade:** Salsa dansı yaparken kendini ifade etmek ve eğlenmek önemlidir. Dans ederken partnerle iletişim kurmalı, gülümseyerek dansın tadı çıkarılmalıdır.

ARAŞTIRMA

Salsa dansının videosunu genel ağ ortamında güvenilir bilgi kaynaklarına erişilerek izleyiniz. İzlediğiniz dansın temel adımlarını sınıfta arkadaşlarınıza gösteriniz.

Hip-Hop ve Street Dansları

Hip-hop ve sokak dansları yapma teknikleri, belirli tarzların özgünlüğüne ve kendine özgü hareketlerine dayanır. Bu tarzların bazı temel teknikleri şunlardır:

1. Breakdance (Birek dans)

- **Toprock (Toprack):** Ayaklar ritmik bir şekilde hareket ettirilerek dansın ritmine uyum sağlanır.
- **Footwork (Fuutvörk):** Hızlı ayak hareketleriyle yerde dans edilir. Bacak ve ayaklar kontrol edilerek çeşitli kombinasyonlar oluşturulur.
- **Power Moves (Paver moovs):** Akrobatik figürler ve dönüşlerdir. Headspin (Hedspin), windmill (Vindmill), flare (fler) gibi teknikleri içerir.
- **Freezes (Friisiz):** Vücut belirli bir pozisyonda dondurularak dans duraklatılır. El, baş, omuz ve diğer vücut kısımları kullanılarak çeşitli figürler yapılır.

2. Popping (Papin)

- **Pops:** Vücut kaslarını kontrol ederek ritmik olarak kasları aniden germe ve gevşetme, popping'ın temelidir.
- **Waving (Veyvin):** Vücut dalga gibi hareket ettirilir. Kollar, eller ve vücudun farklı bölgeleri kullanılarak dalgalar oluşturulur.
- **Animation (enimaşın):** Canlı nesnelere taklit eden robotik hareketlerdir. Karakterler oluşturmak için kullanılır.

3. Locking (Lakin)

- **Locks (Laks):** Keskin ve hızlı hareketlerle dans edilir. Kol ve bacaklar belirli bir noktada dondurularak "lock" pozisyonları oluşturulur.
- **Points (Poyins):** Vücut parçaları belirgin şekillerde gösterilerek ritme uyum sağlanır. Baş, omuzlar, dirsekler ve parmaklar gibi bölgeler kullanılarak işaretler yapılır.

4. Krumping (Krampin)

- **Tutt (Tat):** Güçlü ve hızlı hareketlerle dans edilir. Vücut kontrol edilerek duygular ifade edilir.
- **Jabbing (cabin):** Hızlı ve tekrarlayan vuruşlarla dans edilir. Kol ve eller kullanılarak hızlı ve güçlü hareketler yapılır.
- **Chest Pops (Çest Paps):** Üst vücut kasları kontrol edilerek, ritmik olarak kasları aniden germe ve gevşetme yapılır.

5. House Dance (Haus dens)

- **Jack (Cak):** House müziğinin ritmine uyum sağlayarak dans edilir. Hızlı ayak hareketleri ve enerjik akışlarla dans canlandırılır.
- **Lofting (Laftin):** Yüksek enerjili ve serbest hareketlerle dans edilir. Kollar ve elleri kullanarak hareket edilir.

ARAŞTIRMA

Hip-hop dansının videosunu genel ağ ortamında güvenilir bilgi kaynaklarına erişilerek izleyiniz. İzlediğiniz dansın temel adımlarını sınıfta arkadaşlarınıza gösteriniz.

Tango Dansı

Tango duygusal derinliği, tutkulu ritmi ve yoğun bağlantısıyla tanınan bir Latin dansıdır (Görsel 1.28). Arjantin ve Uruguay'ın ulusal dansı olarak kabul edilen tango modern danslar sınıfındadır. Gelişiminde göçmenlerin, kölelerin ve farklı kültürlerin etkisi büyüktür. Tango; duyguların ifadesi, iletişim ve bağ kurma üzerine odaklanır ve dansçılar arasında yoğun bir duygusal ve fiziksel bağ oluşturur.

Görsel 1.28: Tango dansı

Modern danslar, geleneksel bale tekniklerine dayanmayan ve özgür bir ifade biçimi sunan çeşitli dans tarzlarını ifade eder. Modern dans, 20. yüzyılın başlarında geleneksel bale tekniklerinden ayrılarak gelişmiş ve evrim geçirmiştir. Tango dansını yapmak için adımların takip edilmesi ve bir dans partneriyle uyum içinde hareket edilmesi gerekir.

Tango dansını yapmak için bazı temel adımlar şunlardır:

1. Temel Duruş: Tango dansına başlamak için partner ile karşı karşıya geçilir.

2. Temel Adımlar:

- İlk adımda, sol ayak ile geriye doğru bir adım atılır.
- Sağ ayak yerde bırakılır ve ağırlık sol ayakta kalır.
- Ardından sağ ayak, sol ayağın yanına getirilir.
- Sağ ayak ileriye bir adım atılır.
- Sol ayak yerde bırakılır ve ağırlık sağ ayağa aktarılır.
- Sol ayak, sağ ayağın yanına getirilir.

3. Gövde Pozisyonu ve Hareketleri:

- Gövde ve omuzlar dik dururken beden serbest bırakılır.
- Partner ile temas hâlinde kalınır ve vücutlar arasında bir bağlantı oluşturulur.
- Gövdenin hareketine, müziğin ritmine ve partnerin hareketlerine uyum sağlayarak hareket edilir.

4. Müziğe Uyum Sağlama:

- Tango dansı, müziğin ritmine ve duygusuna uyum sağlamakla ilgilidir. Müziğin ritmini hissetmek ve ona göre adım ve hareketleri ayarlamak gerekir.
- Müziğin vurgularını ve değişen ritimlerini takip ederek dans çeşitlendirilir.

5. Görsel İletişim ve İfade:

- Göz teması ve partner ile iletişim kurarak dansa duygusal bir derinlik kazandırılır.
- Yüz ifadeleri kullanılarak dansın duygusal ve ifade dolu olması sağlanır.

6. Denge ve Koordinasyon:

- Denge ve koordinasyon geliştirmek için adımlar kontrollü bir şekilde atılır.
- Partner ile uyum içinde hareket etmek ve birlikte dengeyi korumak için birlikte pratik yapılır.

ARAŞTIRMA

Tango dansının videosunu genel ağ ortamında güvenilir bilgi kaynaklarına erişilerek izleyiniz. İzlediğiniz dansın temel adımlarını sınıfta arkadaşlarınıza gösteriniz.

3. UYGULAMA

RİTİM ve HAREKETİ BİRLEŞTİRME

2 DERS SAATI

Görev

Bu uygulamada “Harmandalı” türküsü eşliğinde ritim kalıplarını birleştirmeniz beklenmektedir. Uygulamanızı aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek gerçekleştiriniz.

İşlem Basamakları

1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alarak ortamı hazırlayınız.
2. Sınıfça beşerli gruplara ayrılıңыз.
3. “Harmandalı” türküsünü genel ağ ortamından bulunuz.
4. Türküyü akıllı tahtaya bağlayarak açınız.
5. Ritim kalıplarını birleştirmek için arkadaşlarınıza açıklama yapınız. “Hep beraber bir ritim kalıpları birleştirme çalışması yapmaya hazır mıyız?”
6. Harmandalı eşliğinde sözlü olarak 1 ve 2 ve 3 ve şeklinde ritim yaparak dans ediniz.
7. Harmandalı oyununun farklı hareketlerinde ritim yapınız.
8. Verilen sürede uygulamayı tamamlayınız.

Uygulama Değerlendirme

Uygulamanız aşağıdaki “Kontrol Listesi”ndeki değerlendirme ölçütlerine göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

RİTİM VE HAREKETİ BİRLEŞTİRME UYGULAMASI KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Ortamı iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uygun şekilde hazırladı.		
2. "Harmandalı" türküsünü buldu.		
3. "Harmandalı" türküsünü hazırladı.		
4. Türküyü akıllı tahtaya bağladı.		
5. Müzik eşliğinde 1 ve 2 ve 3 ve şeklinde ritim yaptı.		
6. Harmandalı oyununun farklı hareketlerinde ritmi tekrar etti.		
7. Uygulamayı süresi içinde tamamladı.		

Not: “Hayır” olarak işaretlenen ölçütler için eksikliklerinizi tamamlayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

- A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa cümlelerdeki bilgiler doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.**
1. (.....) Koşu bir sekme ve bir adımdan oluşan bir ritimdir.
 2. (.....) Kayma adımı öne 1-2, geriye 1-2 diye devam eder.
 3. (.....) Tüm telli çalgılar ritim aletleridir.
 4. (.....) Bir yüzeye vurularak ses çıkarılan enstrümanlara vurmali enstrümanlar denir.
- B) Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşluklara uygun ifadeleri yazınız.**
5. Bir kasnağın iki tarafına deri gerilerek yapılan, üzerine baget çubuğu ile vurulan ve ritim alınan çalgıya denir.
 6. İçi oyuk gövdenin içinde yer alan parçalar sayesinde sallanarak ses ve ritim alınan ritim aletine denir.
 7. Yan yana bağlanmış iki küçük davuldan oluşmuş vurmali ritim aletinedenir.
- C) Aşağıdaki soruları okuyunuz ve doğru cevabı işaretleyiniz.**
9. **Aşağıdakilerden hangisi ağırlığın bir ayağtan diğerine geçmesi, ayak ucunun yere basılması ve arka ayağın geri itilmesiyle ortaya çıkan enerjiyle yapılan hareketi tanımlar?**
 - A) Atlama
 - B) Dans yürüyüşü
 - C) Hoplama
 - D) Sıçrama
 - E) Vals
 10. **Aşağıdakilerden hangisi bir ayağın uzun olarak harekete başladığı, ikinci ayağın kısa olarak yanına geldiği adım şeklinin öne doğru hafif bir bacak çevirme sonra da havaya doğru bir itmeden oluşan hareketi tanımlar?**
 - A) Atlama
 - B) Dans yürüyüşü
 - C) Galop
 - D) Kayma adımı
 - E) Koşu
 11. **Aşağıdakilerden hangisi ritim aletlerinin işlevlerinden değildir?**
 - A) Atmosfer oluşturmak
 - B) Tempo ve vurgu belirlemek
 - C) Ritim sağlamak
 - D) Dans etmeyi sağlamak
 - E) Eşlik etmek
 12. **Aşağıdakilerden hangisi Amerika Birleşik Devletleri'ndeki yoksul muhitlerden çıkmış kendini ifade etmek amacıyla yapılan müzik türüdür?**
 - A) Hip-hop dansları
 - B) Salon dansları
 - C) Tango ve klasik danslar
 - D) Caz dansları
 - E) Modern danslar

2. ÖĞRENME BİRİMİ

MÜZİK AKTİVİTELERİ

KONULAR

2.1. MÜZİK

2.2. ÇOCUKLARA YÖNELİK MÜZİK AKTİVİTELERİ

2.3. YETİŞKİNLERE YÖNELİK MÜZİK AKTİVİTELERİ

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Müzik kavramı
- Müziğin dünyadaki tarihsel gelişimi
- Türkiye’de müzik gelişimi
- Müzik türleri
- Çocuklara yönelik müzik aktiviteleri
- Yetişkinlere yönelik müzik aktiviteleri

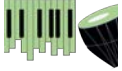
HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Yaşadığınız bölgedeki geleneksel müzik aletleri nelerdir? Araştırma yaparak arkadaşlarınızla paylaşınız.

TEMEL KAVRAMLAR

müzik, müzik aktiviteleri, ritim çalışmaları

GİRİŞ

Müzik, günümüzde büyük ölçüde bir eğlence aracı olarak algılansa da tarihten bugüne farklı faaliyetlerde ve aktivitelerde kullanılmıştır (Savaşta düşmana korku salmak, cenazelerini defnetmek gibi). Müzik, insanların kendilerini ifade etmelerine, rahatlamalarına ve duygusal boşalmalarına yardımcı olabilir.

BİLGİ KUTUSU

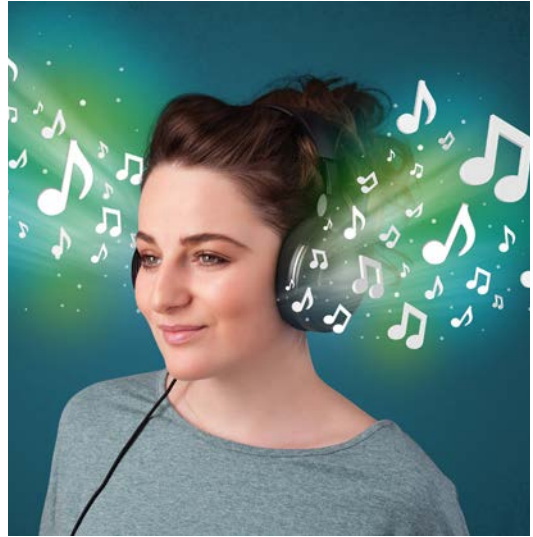
Müzik terapisi, zihinsel ve fiziksel sağlığı desteklemek için yararlanılan bir terapi türüdür. Bu yöntem; duyguları güçlendirmeyi, stresi ve kaygıyı azaltmayı, sosyalleşmeyi iyileştirmeyi, motor becerilerin geliştirilmesi gibi çok yönlü faydaları sağlar.

2. MÜZİK AKTİVİTELERİ

“Müzik” kelimesi Türkçeye Fransızcadan geçmiştir. TDK’ye göre müzik, “Birtakım duygu ve belirli kurallar çerçevesinde uyumlu seslerle anlatma sanatı” olarak tanımlanır. Aynı zamanda müzik “Bu biçimde düzenlenmiş seslerden oluşan eserlerin okunması veya çalınması” olarak da ifade edilir. Duygularla en kolay iletişim kuran unsurdur. Müzikle olan ilişki anne karnında başlar ve yaşam boyunca devam eder. Anne karnındaki bebekler annenin kalp atışlarını duymaya başlar. Bu ritmik ses, bebek için sakinleştirici etki yaratır.

Müziğin sadece bir eğlence aracı olmanın ötesinde insanlık tarihinin derinliklerinden gelen çok yönlü bir iletişim aracı olduğu rahatlıkla söylenebilir. Müzik atalarımızdan bize miras kalan, beynimize ve toplumsal yapımıza kazınmış bir olgudur. Bu bakımdan müzik birçok farklı işlevi yerine getiren evrensel bir dil olarak görülür. İnsanlar, müziği dil gelişimiyle birlikte kullanmaya başlamış ve müziği vücut dili ile birlikte kendini ifade etme biçimi olarak geliştirmiştir. Beyin gelişimiyle birlikte vücudun ses yolu da gelişmiş; sesli iletişim, insanlar arasında temel iletişim aracı hâline gelmiştir.

Araştırmalara göre ilkel müzik, insana duygularını da ifade etme yolunu açmıştır. Evrimsel nörobiyolog Mark Changizi’ye (Mark Şangizi) göre müzik, insanın binlerce yıl içinde kazandığı iletişim becerilerinin bir parçasıdır. Bu da insanın geçmişinde, müziksel iletişimin beyin derinlerine kazındığı anlamına gelmektedir. İnsanoğlunun ataları hem çevrelerindeki seslere çok duyarlıydı hem de topluluklarındaki diğer bireylerle iletişim kurmada sesleri etkin bir şekilde kullanıyordu. İnsanın müzik çaldığında dans etme hissi duymasının, içinin kıpır kıpır olmasının nedeniyse müziğin vücudun ya da bazı fiziksel nesnelere hareketi sonucunda ortaya çıkması ve bunun bir şekilde beyne kazınmış olmasıdır (Görsel 2.1).

Görsel 2.1: Müzik dinleyen kadın

BİLGİ KUTUSU

Nörobiyoloji sinir sisteminin yapısı, işlevi ve etkileşimlerini inceleyen bilim dalıdır. Nöron adı verilen sinir hücreleri, bilgiyi iletmek için elektriksel ve kimyasal sinyaller kullanarak karmaşık bir ağ oluşturur. Nörobiyoloji; bu nöronların nasıl çalıştığını, sinir sistemini nasıl düzenlediğini ve davranış, duygu ve zihinsel işlevler gibi çeşitli süreçlerle nasıl ilişkilendirildiğini araştırır. Bu bilgiler, nörolojik hastalıkların ve bozuklukların tedavisi ve önlenmesi için önemlidir.

Müzikle birlikte insanın nörobiyolojik sistemi harekete geçer. İşitme duyusu çevreyi algılamada ilk sırada yer almaktadır. İşitme; seslerin algılanmasını sağlayarak çevremizdeki olaylar, tehlikeler, sosyal ipuçları hakkında bilgi verir. İşitme olmasaydı sadece çevrede görülebilen hareket algılanabilirdi. Oysa doğada hareket eden hemen her şey belli düzeyde ses çıkardığı için işitme duyusu çevrede olanları algılamada insana yardımcı olmaktadır. Yabani ortamda ses algısı olmadan hayatta kalmak neredeyse olanaksızdır. Yabani bir hayvanın çıkardığı sesler işitme duyusu sayesinde algılanabilir, onun nasıl bir canlı olduğu kavranabilir. Beyin, seslere karşı o kadar duyarlıdır ki hemen her zaman sesin içinde saklı olan bilginin anında çözülmesine yardımcı olmaktadır. İnsan beyni işitsel uyarılara karşı duyarlı olduğu için görsel bir iletişim olmadan bile duyguları ve hareketi dinleyiciye aktarabilmektedir.

Sıra Sizde

“Müzik kelimelerden daha yüksek sesle konuşur.” Afrika atasözünü sınıfta arkadaşlarınızla yorumlayınız.

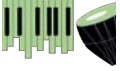
2.1. MÜZİĞİN TEMEL ÖGELERİ

Ses, ritim, armoni, melodi ve metronom unsurlarının bir araya gelmesi ile müzik oluşmaktadır. Bu unsurlardan en önemlisi sestir. Ses kaynağı olmadan müzik oluşması mümkün değildir. Daha sonra ritim gelmektedir. Ritim, seslerin süre değerlerini belirleme özelliğidir. Melodi, ardışık seslere anlam katan etkili bir yapıdır. Her müzik eserinin etkisi bir anlamda onun melodisinde gizlidir. Armoni, daha çok sanatsal içerikle tasarlanmış müzik ürünlerinde kullanılan bir yapıdır ve melodinin daha zengin ve kapsamlı bir şekilde duyulmasına odaklanmaktadır. Metronom ise müzikal eserlerin hangi hızda ve zaman aralığında çalınacağını gösteren araçtır. “Müzik” kavramı bu unsurların birleşmesiyle oluşan, bir sanatın kelimelere ve seslere yansıyan hâlidir. Kulak, her ne kadar hassas bir algılayıcı olsa da belli aralıktaki frekansları işitebilmektedir. Bu, saniyede yaklaşık 20 ila 20.000 titreşim aralığıdır.

Frekans (Görsel 2.2) saniyedeki titreşim sayısıdır ve birimi hertzdir (Hz.). Heinrich Rudolf Hertz (Heynrik Rudol Hörtz) 19. yüzyılda radyo dalgalarının nasıl oluştuğunu keşfeden bilim insanıdır ve bu ölçü birimine onun adı verilmiştir. Bazı canlılar daha geniş bir frekans aralığını algılayabilir. Örneğin köpekler 50 ila 45.000 Hz., kedilerse 45 ila 85.000 Hz. aralığındaki sesleri duyabilir.

Görsel 2.2: Frekans

Yarasalar 120.000 Hz.ye, yunuslar ise 200.000 Hz.ye kadar olan sesleri algılayabilir. Düşük titreşimli sesler kalın (bas), yüksek titreşimli sesler ise ince (tiz) algılanır. Yüksek frekanslı sesler yüksek perdeli, düşük frekanslı sesler düşük perdeli seslerdir. Müzik konusunda iyi eğitilmiş kişiler, frekansları birbirinden sadece 2 Hz. farklı olan iki sesi bile birbirinden ayırabilir.

BİLGİ KUTUSU

Köpek kovucu yüksek frekanslı cihazlar, köpekleri uzaklaştırmak veya onların davranışlarını değiştirmek için kullanılır. Bu cihazlar, genellikle insanlar tarafından taşınabilir ve kullanımı kolay olan küçük bir aygıt şeklindedir. Çoğu köpek kovucu cihaz, köpeklerin duyabileceği ancak insanların duyamayacağı yüksek frekanstaki ses dalgalarını yayarak çalışır.

Müzikal sesler, özellikleri bakımından sınıflandırılabilir. Bu özellikler sesin yüksekliği, perdesi (frekansı), temposu ve ritmi olarak sınıflandırılır. Örneğin pop müzik hızlı tüketilir ama iştah açar. Pop müzik dinlerken insan vücudunda salgılanan kimyasallar sayesinde duygusal farklılıklar ortaya çıkar. Müzikten keyif alındığı hissedilir ve daha fazlası arzulanır. Sesin perdesi yükselir ve alçalır. Bu da bir ilişkideki etkileşimi, hareketi simgeler. Pop müzik parçalarının ritmi, genellikle orta ya da hızlı olduğundan yüksek tempoludur. Ritim, insanlara vücudunu nasıl hareket ettireceğini anlatır. Pop müziğin hiç durmadan değişen ritmi parçaya olan ilginin azalmamasını sağlar. Yapılan araştırmalara göre bu müzik tarzı, bireylere en çok haz veren ve onları hareket etmeye zorlayan en derin içgüdülere seslenmektedir.

2.1.1. Müziğin Dünyadaki Tarihsel Gelişimi

İlk Çağ uygarlıklarında her toplumun kendine özgü müzik kültürü vardı. Bu müzikler o toplumların dinî inanışları ve toplumsal yapılarına göre şekilleniyordu. İlk Çağ döneminde müzik hakkında fikirler veren ve bu alanda önemli katkılar sağlayan toplumlar arasında Mısır, Hint, Sümer, Çin, Eski Yunan ve Roma halkları bulunmaktadır (Görsel 2.3). Bu dönemde Anadolu'da kurulan Hitit, Frig ve Lidya gibi uygarlıklarda, müziğin dinsel törenlerde kullanıldığı tespit edilmiştir.

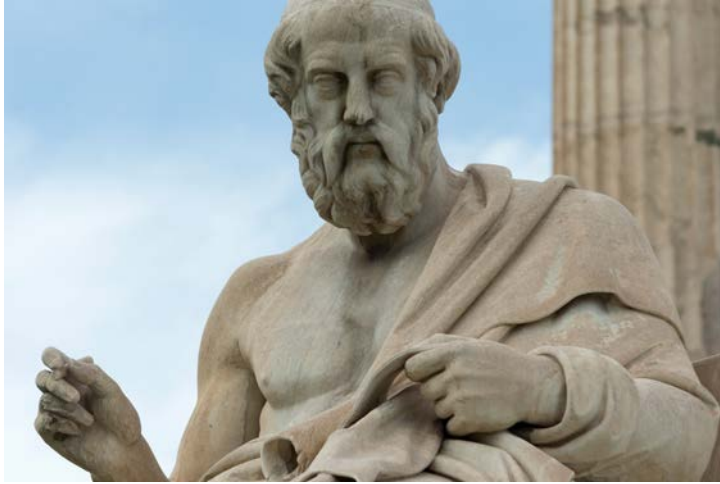

Görsel 2.3: Antik Mısır'da müzik aletleri

Eski Yunan'da müzik, başlangıçta dinsel içerikli olarak kullanılmış ve tanrılarla ilgili mitolojik hikâyeler, şenlikler sırasında müzik ve dansla ifade edilmiştir. Yunanlar; tanrıların ve yarı tanrıların yaşamlarındaki olayları şarkılar, çalgılar ve danslarla dile getirerek, müziği bir ritüel aracı olarak görmüşlerdir. Bu dönemlerde, **aulos** ve **kitara** adı verilen çalgılar yaygın olarak kullanılmıştır.

Eski Yunan müziği ve müzik teorisi üzerinde en çok etkisi olan filozoflardan biri **Pythagoras** (Pisagor) olmuştur (Görsel 2.4). Pythagoras, müzikle matematik arasında bir bağlantı kurmuş ve seslerin frekansları arasındaki ilişkileri keşfetmiştir. Günümüzde müzik sisteminin doğru tonlanması sağlayan "entonasyon"a bu sayede ulaşılmıştır.

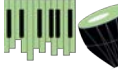
Görsel 2.4: Pythagoras

Eski Yunan döneminde Aristoteles'in öğrencisi **Aristoxenos** (Aristokseros), müzik teorisi üzerine önemli çalışmalar yapmış ve ritim ile ezgi kurallarını belirlemiştir. Yunanlar, müziğin kişisel gelişim üzerinde çok büyük bir etkisi olduğuna inanıyorlardı. Bu yüzden çalgı çalmak ve müzik bilgisi edinmek önemli bir görevdi. 30 yaşına kadar çalgı çalma zorunluluğu, müzik eğitiminin ne denli ciddiye alındığını gösterir. Çalgı çalmada kullanılan parmak işaretlerinin bulunması müziğin yazılı bir sistemle kaydedilmesi anlamında önemli bir adım olmuştur. Bu, ileride ortaya çıkacak olan "**Tabulator**" yazısının kökenini oluşturmuştur.

BİLGİ KUTUSU

Dokuz Tanrıçalar (Musalar); Yunan mitolojisinde müzik, dans ve şiir gibi çeşitli sanatların tanrıçaları olarak bilinir. Dokuz Tanrıçalar mükemmel sanatsal yeteneklerle kutsanmıştır ve aynı zamanda harika bir güzelliğe, zarafete ve çekiciliğe sahiptir. Şarkı, dans ve neşe yetenekleri tanrıların ve insanlığın sıkıntılarını unutmalarına yardımcı olmuştur. Müzisyen ve yazarlara daha da büyük sanatsal, entelektüel yüksekliklere ulaşmaları için ilham vermiştir.

Romalılar müziği sanatsal ve teorik anlamda geliştirmek yerine büyük ölçüde Yunan kültüründen almışlardır. Romalılarda müziğin savaşlarda moral ve motivasyonu artırmak, disiplin sağlamak ve düşman üzerinde psikolojik bir etki yaratmak amacıyla kullanıldığı bilinmektedir. **Trompetler, borular, davullar** gibi yüksek sesli enstrümanlar savaş sırasında emirleri iletme, düşmanı korkutmak ve askerlere yön vermek için kullanılmıştır.

Mezopotamya uygarlıkları olan Sümer, Asur, Akad ve Babil devletlerinde müzik, kültürün ve dinî yaşamın önemli bir parçasıdır. Bu toplumlarda müzik ortamı oldukça gelişmiştir. Sümer rahiplerinin papirüslere yazdıkları bu **tılsımlı ilahiler**, tanrılara yakarış ve dualar niteliğindedir. Müziğin kutsal bir anlam taşıdığına inanılmıştır. Sümer kabartmalarında, **bağlama** benzeri saplı çalgılar ve **santur** gibi telli çalgılara rastlanmıştır. Babiller, **telli ve vurmali çalgıların** yanı sıra günümüzde de kullanılan nefesli çalgılardan **flüt** ve **obua** benzeri enstrümanları icat etmiş ve bu çalgıları müziğin bir parçası hâline getirmişlerdir.

Eski Mısır'da müzik, toplumun çeşitli kesimlerinde ve farklı amaçlarla kullanılan önemli bir sanat formudur. **Saray ve tapınak müziği** ile **halk müziği** arasında belirgin bir ayırım yapılmıştır. Flüt kalıntılarının bulunması, Mısırlıların geniş aralıklı gamlar kullandığını göstermektedir. Çalgılar da bu dönemde gelişmiştir. **Harp, lir, flüt ve perküsyon aletleri** yaygın olarak kullanılmıştır. Farklı ses aralıklarını kapsayan enstrümanlar geliştirilerek müzikte daha geniş bir yelpaze oluşturulmuştur. Zamanla Eski Mısır'da **ordu müziği** canlanmış ve bu müzikte **metal ziller, davullar ve deniz kabukları** gibi materyaller kullanılmıştır.

Divje Babe (Devya Beyb) flütü, Slovenya'nın kayıtlı bulunan Divje Babe mağarasında keşfedilen ve Neandertal insanlar tarafından yapılmış olabileceği düşünülen bir flüt veya flüt parçasıdır. Bu enstrüman, mağarada 1995 yılında Sloven arkeolog Ivan Turk tarafından bulunmuştur. Yaklaşık 43.000 ila 60.000 yıl öncesine tarihlenen bu flüt, mağara ayısına ait bir kayıtlı kökenden yapılmış ve üzerinde delikler bulunmaktadır. Divje Babe flütü, Neandertallerin müzik yapma becerisine sahip olup olmadığı konusunda önemli bir tartışma başlatmıştır.

Eğer Divje Babe flüt gerçekten Neandertaller tarafından müzik amacıyla yapılmışsa bu durum onların sanatsal ve kültürel faaliyetlerinin düşünüldüğünden çok daha gelişmiş olduğunu göstermektedir. Neandertallerin sosyal yapıları, ritüelleri ve müzik yapma kabiliyetleri hakkında önemli ipuçları verebilir. Ancak bu flütün gerçekten bir müzik enstrümanı olarak kullanılıp kullanılmadığına dair kesin bir yargıda bulunmak için daha fazla araştırma yapılması gerekmektedir. Bazı bilim insanları, flütteki deliklerin kasıtlı olarak açıldığını ve bir müzik enstrümanı olarak piyasaya sürüldüğünü savunurken, diğerleri ise bu deliklerin yırtıcı hayvanlar tarafından ısırılma nedeni ile açıldığını savunmaktadır.

Hint müziği, zengin bir tarihsel geçmişe ve kültürel derinliğe sahip bir müzik türüdür. Bu müzik MÖ 2000'li yıllarda ortaya çıkmıştır. Hinduizm inancının "Veda" adlı dört kutsal metinlerinden "Samaveda" dünyanın notaya alınmış en eski ezgilerini barındırmaktadır. Zamanla Hint müziği daha zengin ve karmaşık bir yapı hâline gelmiştir.

Melodi çizgisini simgeleyen "raga" ve ses dizileri ile ritmi belirleyen "tala"nın ritmik kalıpları sayesinde ruhani boyutlar genişletilmiştir. Geleneksel çalgıları "vina"dır. "Şikâra, sitar (Görsel 2.5) ve rebap" da diğer önemli çalgılar arasındadır. En ilginç çalgıları da ağırlığından ötürü tavana asılıp çalınan "ramsinga"dır.

Görsel 2.5: Sitar

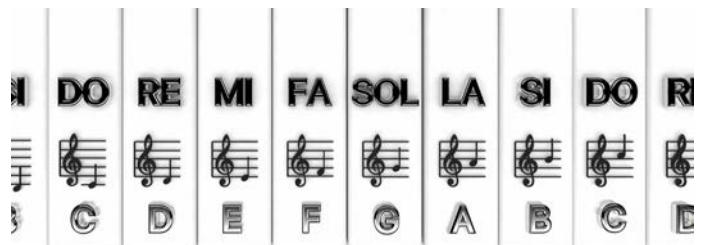
Çin’de müzik, tarih boyunca derin bir özgürlük temelinde dayanmaktadır. MÖ 3000 yıllarına kadar uzanan bu anlayışa göre müzik sadece bir sanat dalı değil aynı zamanda içsel huzur ve evrenin imgesi olarak tanımlanmıştır. Konfüçyüs’e göre müzik sadece bir eğlence aracı değil aynı zamanda toplumsal düzeni destekleyen önemli bir eğitim aracıdır. Çin kültürünün ilk evresi, tarih öncesi çağlardan başlayıp Şang ve Çu sülalelerini kapsamıştır. Kazılarda Şang sülalesinden kalma iyi korunmuş çanlar, çingıraklar, Çu sülalesinden kalma çalgı kalıntıları bulunmuştur. Çin müziğinde ana ses “fa”dır. 5 ses düzeni vardır ve notalar birbirinden bağımsızdır. Eski Çin çalgıları; davul, zil, sistron, bambu flüt, ağız orgu, çeşitli gonglar ve çanlardan oluşmuştur.

Orta Çağ’da ise Hristiyanlığın gelişme dönemlerinde, “Karanlık Çağ” diye adlandırılan dönemde, Hristiyan Katolik Kilisesi’nin ilk papazları kilise içine çalgısal müziğin girmesini yasaklamışlardır. İlk Çağ’a ait müziğin, putperestliği ve dünyevi zevkleri çağırıştırdığı düşünülmüştür ve putperestlikle müzik arasında bir bağ olduğu ileri sürülmüştür. Müziğin özellikle tek sesli olarak toplu dua ve ayinlerde insanları bir araya getiren bir gücü vardır. Bu da toplulukların bir bütün olarak duaları kolay ezberlemelerini, aynı duygu ve düşünceye odaklanmalarını sağlar; ibadet deneyimini derinleştirir. Bu durum, müzik sisteminin gelişimini bir süreliğine sınırlasa da aynı zamanda dinî müzik formlarının zenginleşmesine yol açmıştır. Ancak kendinden önceki müzik formlarını yok sayan kilise papazları, müziği kendi tekelleri altında tutmayı başarmıştır. Orta Çağ’daki kilise müziği, sadece dinî ibadetlerin bir parçası değil aynı zamanda insanların manevi hayatlarını şekillendirilen bir araç olarak kullanılmıştır. Kilise, bu dönemde müzik eğitimi için müzik okulları kurmuştur. Bu sistemde kullanılan Neuma alfabesinin harflerinden oluşan nota işaretleri ile ilahiler yazılmıştır. Bu birleşik müzik yapısı dinî törenlerde düzeni sağlarken kilisenin müzik üzerindeki otoritesini de güçlendirmiştir.

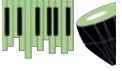
Haçlı Seferleri’yle birlikte insanlar; değişik toplumlar, diyarlar ve kültürlerle etkileşim içine girmişlerdir. Birbirleriyle savaşmanın dışında oluşan dostluklar, yaşamın değeri, sevgi gibi bireysel duygu ve düşüncelerle çeşitli müzik aletleriyle şarkılar söylemeye başlamışlardır. Hepsi, gezgin bir halk ozanı gibi davranmıştır. Gördükleri her şeyi, müzikleri ile anlatmışlardır. Ortak konuları, ulaşamadıkları gizli bir aşkı, müzik sözleri ile dile getirmişlerdir. Hem çalmış hem söylemiş hem şiir okumuş hem de dans etmişlerdir. Kimi, bedenine taktığı zillerle çalgısına bir boyut daha katmış kimi de müziğin eşliğinde hokkabazlık, soytarılık yapıp tek kişilik oyun sergilemiştir. Gezdikleri, gördükleri ve iletişim içinde oldukları halkların değişik müzik kültürlerini alarak halk müziğinin temelini oluşturmuşlardır. Bu da din adamlarının müzikteki etkisini zayıflatmıştır. Böylece etkin olan kilise müziğine hiç benzemeyen bir müzik türü oluşmuştur.

İtalyan din adamı Guido (Gido), koro öğrencilerine duaları ezberletmek amacı ile yeni bir yöntem bulmuştur. Müzik tarihinde “Guido’nun eli” olarak adlandırılan bu yöntem, bir halk ezgisini temel alır ve onu yeni sesin bir öncekinden daha yüksek başlayan bir yapısını kullanarak öğretir. Bilinen örneklerden biri, Aziz Yahya’ya ithaf edilen ve ilk müzik eğitimi için kullanılan bir ilahinin baş harflerinden yola çıkarak oluşturulan gam serisidir. Bu gam serisinin yedi notası, bugün de müzik eğitiminde kullanılan “do-re-mi-fa-sol-la-si” notalarıdır (Görsel 2.6). Guido’nun çalışmaları, müzik notasyonunun gelişimi açısından da büyük bir adım olmuş ve modern müzik teorisinin temellerini atmıştır.

Ut queant laxis (Ut sonradan DO olacaktır),
 Re sonare fibris,
 Mi ra gestorum,
 Fa muli tourum,
 Sol ve polluti,
 La biil reatum,
 Sa ncte Joannes (Sonradan Si olacaktır).

Görsel 2.6: Gam dizisi

Rönesans “yeniden doğuş” anlamına gelir ve bu dönem sanat, edebiyat ve bilimde olduğu gibi müzikte de büyük bir yeniden yapılanma dönemidir. Rönesans müziği, insan yaşamındaki gelişmelerin ve sosyal olayların yansıtıldığı, yeni enstrümanların ortaya çıktığı, var olan enstrümanların ise geliştirildiği bir dönemdir. Bu dönemin önemli enstrümanları arasında org, klavye, lavta, arp, flüt, kornet, trompet, viyola ve ziller bulunur. Rönesans Dönemi’nin en belirgin özelliği çalgıların aynı anda başlanıp aynı anda bitirilmesidir. Bu yapı, dönemin müzik anlayışını ve disiplinini yansıtır. İnsanların yaşam sevinci, danslara ve çalgılara yansıtılmıştır.

Rönesans Dönemi’nde müzik, ilk kez yazılı hâle getirilmiştir. Bunun anlamı, müzik eserlerinin sadece sözlü olarak aktarılması, yazıya dökülüp hem kiliselerde hem de evlerde öğrenilebilecek bir formata kavuşturulmasıdır. Bu sayede müzik eğitimleri sistematik bir şekilde mümkün olmuştur. Müzik, sanatçıların özgünlüğünü yansıtan bir mecra hâline gelmiştir. Besteci ve müzisyenler artık daha çok eserle anılır ve tanınır hâle gelmiştir.

Rönesans Dönemi, müzik tarihinde çok sesliliğin kültürel hayatta önemli bir yer edindiği dönemdir. Özellikle 16. yüzyılda, din dışı tek sesli eserler yerine şiir ile müziğin birleştiği uzun soluklu yapıtlar oluşmuştur. Rönesans Dönemi, sadece sanat ve bilim alanı için değil sosyal statü ve kültürel bilgi açısından son derece önemli bir çağdır. Özellikle aristokrat sınıf ve aydınlar için müzik bilgisi ile pratiği bir gereklilik hâline gelmiştir. Aydın, sanatçı, bilgin ve diplomatların dahi müzik teorisini bilmesi ve bir enstrümanı çalabilmesi sağlanmıştır. Saraylarda görevli olabilmek için bilgili ve donanımlı olmak yetmemiş, aynı zamanda müzikle uğraşmak ve bir enstrüman çalmak ön koşul olarak görülmüştür.

Bu dönemlerden sonra müzik, daha doğal ve yalın bir hâl almıştır. Yapılan çalışmalar; sonat, senfoni ve opera gibi belli başlı müzik biçimlerinin ve müzik tekniklerinin ortaya çıkmasını ve dolayısıyla “klasik müzik” anlayışının doğmasını sağlamıştır (Görsel 2.7).

Görsel 2.7: Klasik müzik

Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin hız kazanması, radyo ve televizyonun icadıyla birlikte müzik daha büyük kitlelere ulaşmıştır. Konserlere gidemeyen ve dünyanın en ücra köşelerinde yaşayan çoğu insan bu sayede müziğe daha kolay ulaşım sağlamıştır.

2.1.2. Türklerde Müzik

Türklerdeki müzik, Türk tarihi kadar eskiye gitmektedir. Bazı tarih ve müzik bilim insanları en az 6000 yıldan beri devam eden bir Türk müziği kültüründen bahsetmektedir. Bu kültür; Orta Asya Türk kültüründe, İslam medeniyetinde, Selçuklu ve Osmanlılarda olmak üzere üç başlık altında incelenmektedir.

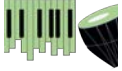
Orta Asya Türk kültüründe müzik; iyi ruhları çağırma, kötü ruhları kovma ve nazara karşı aracı olarak kullanılmıştır. Altaylarda ve buranın kuzeyinde hasta tedavisinde ve dinî törenlerde özellikle “Şamanlar” tarafından davullar kullanılmıştır. Bu ayın şarkı söylenerek, dans edilerek icra edilmiştir.

Osmanlıda mehter takımında görülecek olan çevgan; Orta Çağ'da mucuk, buncuk, çagana adlarıyla müzik yapılırken kullanılmıştır. Sonraki dönemlerde dümbelek, düdük, çan, gong, çeng çeşitleri ile uzun saplı bağlama tipi çalgılar; tekkelerde halile, zilli maşa, şakşak gibi aletler kullanılmıştır. Parmak zili, mehter zili, kaşık, kayrak gibi aletler de daha sonra ortaya çıkmıştır. Yine MÖ 8. yüzyılda Batı Türkistan'da pipa (bipa) denilen bir Türk çalgısı Çinlilerce keşfedilmiştir. Orta Çağ'da ise ut kullanılmaya başlanmıştır. Üflemelilerden borular Türklerde çok eskiden beri kullanılmıştır. Orta Çağ'ın başlarında muynuz, nefir, kaval, pişe, ney aletleri kullanılmıştır. Tulum yakın doğu menşelidir. Çift dilli zurna oldukça eskidir. Ritim aletlerinden tef (12. yüzyılda), tûmrü (14. yüzyılda) daha sonra mazhar, daire, bendir, zenbez adlı aletler görülmüştür. Davul; Türklerde en yaygın olan müzik, ilan ve işaret aletidir. Çeşitli zamanlarda çeşitli adlarla kullanılmıştır. Asya Hunları çengi çok sevmiş, İlk Çağ'ın yatuganı ise sonraları santur ve kanunu oluşturmuştur (Görsel 2.8).

Görsel 2.8: Santur

Türklerde telli çalgıların en eskisi bağlamadır. İlk Çağ'da kopuzlar, Orta Çağ'da tanbur, tar ailesi, şudurgu, ravza (ırızva) sonraki yüzyıllarda bağlama ailesi (bozok, şarkı, karadüzen) olarak kullanılmıştır. 11. yüzyılda egeme, ıklığ, rebab, tanbur, keman, kemençe (klasik ve Karadeniz) yay ile seslendirilmiştir.

İslamiyet'ten önce Arapların çoğunluğu deve ve koyun sürülerini besleyip, göçebe bir hayat sürerek çadırlarda yaşamıştır. Bu yüzden güzel sanatların özellikle şiir kolunda ilerlemişlerdir. Sonra şiire yakın olarak müzik doğmaya başlamıştır. Arap müzik yapısında iki ana müzik türü bulunmaktadır. İlki, "gına" veya "şarkı" olarak sunulan şiirlerin müzikle icra edildiği bir formdur. Bu türde, genellikle şiirsel metinler belirli melodilerle söylenir ve müzik şiire ait olur. Diğeri ise "tagbir" olarak bilinen nesir biçimli düz yazıların bir müzik eşliğinde ifade edilmesidir. Bu iki tarz, Arap müziğinin temel yapı taşlarını oluşturup hem edebî hem de sanatsal biçimlerin müzikle birleşmesini sağlar.

İslamiyet'in başladığı dönemlerde şarkı söylemek pek hoş karşılanmamıştır. Bunun sebebi, müzik ve şarkının insanı zevk ve sefaya yöneltmesi, dinî vazifeleri ihmale götürmesi düşüncesidir. Daha sonra Hz. Peygamber'in Kuran-ı Kerim'i güzel okuyanlara karşı memnuniyet duyması ile insanların müziğe karşı bakış açısı yavaş yavaş değişmiştir. İslam'ın ilk çağında Kuran, ses perdeleri pek az olan minör gamından oluşan sade melodiler ile okunmuştur fakat zamanla güzel sesli kişiler ülkelerinin müzik özelliğini taşıyan melodilerle Kuran'ı süslemeye başlamışlardır.

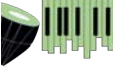
Türk-İslam kültürü içinde esaslı bir yer edinen musiki özellikle saray ve tekkelerde, mehterhane çevresinde gelişimini sürdürmüştür. Bu gelişmelerin merkezini ağırlıklı olarak Mevlevihane ve Enderun oluşturmuştur. Mevlevî ve diğer tarikat mensupları arasında büyük bestekârlar yetişmiş, hem dinî hem din dışı musikinin gelişmesi ve ilerlemesi gözlenmiştir. Bektaşilik içinde halk müziği varlığını sürdürmüştür.

İslamiyet öncesi Asya Türk musikisindeki beş seslilik, dinî tesirle birlikte değişmeye başlamış ve bir gamda sekiz ses kullanılmaya başlanmıştır. Bu müzik, Selçuklu müziğini ve bununla yakın ilgisi olan Mevlevî müziğini yavaş yavaş oluşturmuştur. 13. yüzyılda yaşayan Safiyüddin Urmevi büyük Türk-İslam bilginidir. Safiyüddin, Türk musikisi sistemini ilmî şekilde ortaya koymuş; santur, nüzhe, mugni gibi çalgıları icat etmiştir.

Safiyüddin'den sonra 1360-1435 arasında yaşamış Hoca Abdülkadir Meragi'den doğunun yetiştirdiği en büyük bestekâr, musiki bilgini, hanende, sazende olarak söz edilmiştir. 1207 yılında doğmuş olan Mevlana'nın babası Bahaeddin Velet Anadolu'ya gelirken Mevlevî kültürünü oluşturan ney, rebap, çengi, kudüm, halile, mazhar gibi çalgıları getirmiştir (Görsel 2.9). Musikiye zamanla İtri, İsmail Dede Efendi gibi dâhi bestekârlar girmiştir. Dinî motifler yerini yavaş yavaş sosyal konulara terk etmeye başlayınca Türk sanat müziği ve Mevlevî müziği ortaya çıkmıştır. Mevlana rebap, ney gibi çalgılara özellikle önem vermiştir. Bir taraftan Mevlevî ve klasik Türk müziği devam ederken diğer taraftan Hoca Ahmet Yesevî'nin şiirleriyle ve Bektaşî nefesleriyle Türk Halk müziğinde türkü, uzun hava, atışma, bozlak vb. formlar oluşmuştur. Bu formlar, kopuz ve bağlama eşliğinde icra edilmiştir.

Görsel 2.9: Ney

OKUMA METNİ

Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin düşünce dünyasında müzik ve özellikle müzik aletleri önemli bir yere sahiptir. Mevlânâ'nın eserlerinde geçen müzik aletleri, hem tasavvufî bir anlam taşır hem de manevî yolculukta birer araç olarak görülür. Söz konusu müzik aletleri, Mevlânâ'nın şiirlerinde ve Mesnevî gibi eserlerde sıklıkla tasvir edilmiştir.

Ney, Mevlânâ'nın en çok önem verdiği ve tasavvufla özdeşleşen müzik aletlerinden biridir. Ney, insanın ruhunun beden kafesinden kurtulup Allah'a olan özlemini dile getiren bir semboldür. Neyden çıkan ses, insanın Allah'a olan hasretin sesi olarak görülür.

Hanefi ÖZBEK

ANADOLU TIBBINDA MÜZİKLE TEDAVİ

Selçuklulardan Osmanlılara geçen askerî gayelerde kullanılan mehter müziğinin yeniçeri ocağına takdiminde Hacı Bektaşî Veli'nin rolü olduğu söylenmektedir. Mehter marşı savaşa giderken hem düşmanı yıldırım hem de askerlere motivasyon sağlamak için kullanılmıştır (Görsel 2.10).

Görsel 2.10: Mehter takımı

ARAŞTIRMA

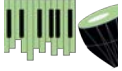
“Mehter marşı” ve “Yeni Zelanda savaş dansı” gibi düşmana korku salmak veya orduyu harekete geçirmek için yapılan uygulamaların başka kültürlerdeki örneklerini araştırınız. Edindiğiniz bilgileri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

BİLGİ KUTUSU

Müzikle tedavi hem ruhsal hem de fiziksel sağlık açısından farklı medeniyetlerde önemli bir yere sahiptir. Tarihî İpek Yolu üzerindeki Anadolu'nun Avrupa'dan Çin'e kadar olan uygarlıklardan etkilenmesi ve onları etkilemesi hususu müzik terapi için de geçerlidir. Türklerin Orta Asya'dan getirdikleri bilgi ve deneyimler Anadolu üzerindeki medeniyetlere ışık tutmuştur. Anadolu Selçuklu ve Osmanlıda müzikle tedavi edilen önemli şifahaneler bunun önemli bir göstergesi olarak görülmektedir.

ÖZLÜ SÖZ

“Tedavinin en iyi yollarından en etkililerinden biri, hastanın aklî ve ruhî güçlerini artırmak, ona hastalıkla daha iyi mücadele için cesaret vermek, ona en iyi müziği dinletmek, onu sevdiği insanlarla bir araya getirmektir.”

2.1.3. Dünyada ve Türkiye’de Müzik Türleri

Müzik; ortaya çıktığı ilk çağlardan bu yana insanlar ve toplumlar için kendini ifade etme, tanımlama, anlatma ve birbirleri ile uzlaşma yolu olarak kullanılmıştır.

Yüzyıllar içinde o günkü zamana, o zamanın insanlarına, o insanların oluşturduğu toplumlara göre kendini çoğaltarak, yenileyerek ve geliştirerek değişen müzik günümüze kadar varlığını sürdürmüştür. Duygu ve düşüncelerin dili olan müzik çeşitliliği ve sahip olduğu ifade gücüyle adeta eşsizdir.

Müzik türleri şu şekilde sıralanabilir:

- **Blues-Caz Müzik:** Afrika’dan ABD’ye çalıştırılmak için getirilen siyahi kölelerin ezilmişliklerini ve yer yer bu ezilmişliğe karşı çıkmalarını ifade eden, hüznü, özgürlüğü, yaşadıkları acıyı, umutlarını anlatan şarkılarla doğmuştur. Zamanla halkın tüm kesimlerine yayılmış ve içinden “caz” ve “rock” müzik türlerini çıkarmıştır.
- **Hip-Hop-Rap Müzik:** Hip-Hop-Rap 1970’li yılların sonunda Amerika’da kötü koşullarda ve azınlık olarak yaşayan siyahilerin gündemden uzaklaşmak ve eğlenmek için oluşturduğu bir kültür ve yaşam tarzıdır. Hip-Hop müziğinin (Görsel 2.11) altyapısını genel olarak elektronik aletler ve bilgisayar yardımı ile yaratılan davul ve bas oluşturur. Hızlı ve konuşma tarzında söylenen vokal ile hip-hop müziği tamamlanmış olur. Sözler hikâye tarzında ve uzun olup farklı konuları içermektedir. Hip-hop parçalarında armoni önemli değildir, önemli olan ritimdir.
- **Klasik Batı Müziği:** Avrupa’da yapısı gereği diğer müziklerden tamamen ayrılmış olan, halk müziklerinden büyük farklılıklar gösteren, elit bir tabakaya atfedilen müzik türüdür. Birçok enstrümanın bir arada çalındığı çok sesli ve sözsüz müziğe verilen isim olarak tanımlanabilir. Tüm dünyada hâlâ kabul görmekte ve çıkış noktası Avrupa olarak kabul edilmektedir. Avrupa, klasik müziğin merkezi olarak kabul edilir. 1700’lerin başından 1900’lerin başına kadar olan dönemde üretilen eserlerin tamamı klasik müzik sayılmaktadır. Klasik müzik “Rönesans Dönemi, Barok Dönem, Klasik Dönem, Romantik Dönem ve Çağdaş Dönem” olmak üzere beş döneme ayrılmıştır.

Görsel 2.11: Hip-Hop müzik

Klasik müzik çalgıları; üflemeli, vurmali ve yaylı çalgılar olmak üzere üç başlık altında toplanır. Üflemeli çalgılar da kendi içerisinde bakır ve tahta üflemeli çalgılar olarak ikiye ayrılmaktadır. Üflemeli çalgılar; flüt, obua, trompet, trombon, korno, klarnet, tuba ve kormendir. Vurmali çalgılar; tef, zil, timpani, kastanyet, çingirak, trampet, üçgendir ve orkestranın en arkasında yer alır. Yaylı çalgılar; keman, kontrbas, çello (Görsel 2.12), viyola, klavsendir ve bir orkestranın en önemli unsurlarıdır.

Görsel 2.12: Çello

- **Pop Müzik:** “Pop” sözcüğü “popüler” kelimesinden gelmektedir. Dönemsel olarak önde ve revaçta, geleneksel kalıplara uymayan, kısa dönemde tüketilebilir ve unutulabilir anlamına gelmektedir. İngilizce kökenli olan popüler sözcüğü İngilizcede sevilen, tutulan, birçok kişinin sevdiği, beğendiği, geniş halk kitlesi ile ilgili veya halk için anlamına gelen bir sıfattır. Klasik olmayan manasındadır. Bu açıdan popüler veya kısaca pop müziği; birçok kişinin sevdiği, bir dönem herkesçe kabul edilen ve şöyle bir uğrayıp geçebilen ancak klasik kalıpların dışında olan müzik olarak tanımlanabilir.

OKUMA METNİ

90’LAR POP

Türk popüler müzik tarihi; 20. yüzyılın başından itibaren; caz, kanto, tango, aranjman, Anadolu pop/rock, arabesk ve “90’lar pop” gibi isimler olarak farklı türlerde karşımıza çıkmaktadır. Geçmiş “dönem” olarak sınıflandırmak tarihsel devamlılık açısından bir yanılgı olsa da yukarıda zikredilen müzik türlerinin içinde “90’lar Pop”, bir dönem müziği olarak Türkiye’nin modernleşme serüveninde kültürün bir parçası olarak okunabilir. “90’lar Pop” adını aldığı 1990’lı yılların; sosyokültürel, ekonomik ve siyasi açıdan pek çok farklı paradigmayı da içinde barındıran bir geçiş dönemi olması açısından önemlidir. Bu açıdan “bugün insanların özlemle andığı” “90’lar Pop” müziğini dinleyicilerin ve dönemi bizzat canlı yaşayanların gözünden anlamaya çalışmak önemlidir. Ancak tam olarak bu özlemin (bir diğer ifadeyle bu nostaljik tutumun) hangi unsurlardan oluştuğu ve neden insanların bu dönem müziğine ayrı bir değer atfettiği tam olarak anlaşılabilmiş değildir. İşte bu çalışmanın temel gayesi de “90’lar Pop” olarak dinleyicilerin zihninde “kaliteli” olarak imlenen, günümüzde hâlâ dinlenen ve çeşitli eğlence mekânlarında çalınan bu dönem müziğinin nostaljik bir tutumdan da öteye geçerek âdeta bir “hafıza mekânına” nasıl dönüştüğünü ortaya çıkarmaktır.

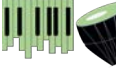
Göktürk ERDOĞAN

BİR HATIRLAMA ARACI OLARAK “90’LAR POP” ÜZERİNE NETNOGRAFİK BİR İNCELEME

- **Rock-Metal Müzik:** İsyanın müziğidir. Dinleyicilerinin yaptığı her hareket; normal olanı kırmadır, kuralları bozmadır, isyan çığılığıdır. Bu müzik türünün sanatçı ve dinleyicileri genellikle siyah giyerler, ağır ağır yürürler. Rock müzik, ergenlerin kendilerini sorgulama ve isyan döneminde kendini ifade etme adına dinledikleri müziklerin başında gelmektedir. Genelde kullanılan enstrümanlar elektrogitar, basgitar, bateri ve klavyedir (Görsel 2.13).

Görsel 2.13: Davul ve elektrogitar

- **Arabesk Müzik:** İçinden çıktığı kültürel ve toplumsal çevreye göre biçimlenmiş, tutarlı bir kuramsal dayanaktan yoksun, ezgi yönünden Arap müziğinden çalgı yönünden Batı müziğinden etkilenen, önceleri taşradan başlamakla birlikte zamanla toplumun tüm kesimlerini etkisi altına alan ve dolayısıyla yaygın bir dinleyici kitlesine sahip topluma özgü bir müzik türüdür. Arabesk, Türkiye'ye özgü bir halk müziği türüdür. Genellikle duygusal bir yapıda olup yalnızlık, karşılıksız aşk, çekilen dertler, umutsuzluk, karamsarlık, kadercilik, başarısızlık, kişinin karışık duygu dünyası temalarını konu edinir.
- **Tasavvuf Müziği:** Vahdet-i vücud (vücudun birliği) anlayışıyla bestelenmiş dinî yapıtlardan oluşur. Sanat değeri taşıyan ve gelişmiş olanı Mevlevi müziğidir. İtri, Dede Efendi, Osman Dede, Ahmet Ağa gibi besteciler tarafından bestelenen Mevlevi ayinleri Türk tasavvuf müziğinin başyapıtlarındandır (Görsel 2.14).

Görsel 2.14: Türk sanat müziği çalgıları

OKUMA METNİ

MEVLÂNÂ'NIN NEFESİNDEN ÜFLENEN NEY

Farsça kâmiş anlamına gelen ney, konuşmada, Nây'ın hafiflemiş şeklidir. Kamıştan yapılan ve nefesle çalınan müzik aletine de bu isim verilmiştir. Nây-zen, Ney-zen, ney üfleyen kimseye denir. Mevlevilikte, özellikle Mesnevî'nin, “şu ney'in neler söylediğini can kulağı ile dinle, o ayrılıklardan şikâyet etmededir” ifadesiyle başlamasından dolayı, ney, âdetâ o tarikata özgü bir müzik enstrümanı olarak algılanmıştır. Bununla birlikte neyzenleri idare eden, onların başı sayılan ve bu yüzden de tekkenin Neyzen başısı olan ney-zene, Türkçe neyzenbaşı yahut Farsça sernâyî denir. Ayrıca devrinin en güzel ney çalanına “ney çalanların kutbu” anlamına Kutb-î Nâyî adı verilmiştir.

Bayram Ali Çetinkaya
MEVLÂNÂ VE MÜZİK

- **Türk Halk Müziği:** Türklerin yüzyıllardan beri kendi yöresel çalgı ve şivesiyle seslendirerek üzüntüsünü ve sevincini paylaşarak ürettiği, onunla can bulduğu müzik çeşididir. Halk müziği; türküler, oyun havaları, maniler, koşmalar, tekerlemeler, oyun müzikleri, seyirlik ve tören müzikleri gibi halkın günlük yaşamını konu edinen sözlü-sözsüz, oyunlu-danslı müzikleri kapsar. Müziği yaratan kişiler genel olarak belli değildir ve notalaştırılmadığı için nesilden nesile, kulaktan kulağa aktarılmaktadır. Türk halk müziğinde sanat halk içindir.

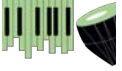
BİLGİ KUTUSU

Neşet Ertaş, 2006 yılında TBMM üstün hizmet ödülü almıştır. Bağlama çalma tekniği, türkü ve bozlak söyleme tavır ve üslubu üniversitelerde ve konservatuarlarda tez ve inceleme konusu yapılmıştır. Abdal tarzı çalma ve söyleme geleneğini farklı bir boyuta taşıyarak söz ve müziği keline ait sayısız eser üretmiş önemli bir halk ozanımızdır.

- **Türk Sanat Müziği:** Osmanlı saray kültüründe daha çok yaşamış ve yaşatılmış, Cumhuriyet Dönemi ile birlikte tüm ülkeye mal olmuştur. Uzun eğitimler sonucu seslendirilebilen, yüzlerce makamı bulunan bu tür, yazıldığı notadan okunamaz ve çalınmaz. Çalgısı ve notası standart olmayan, hâlen sistem sorunları olan, üzerinde sürekli tartışılan ve tartışılacak olan, kendine özgü çalgıların yanında Batı çalgılarını da benimseyen bir müzik çeşididir. Bilimselleşmesi için müzik araştırmacılarını peşinden koşturmaktadır. En büyük özelliği olan tek sesliliğinin yanında son yıllarda çok sesli örneklerine de tanık olunan Türk sanat müziğindeki başlıca çalgılar; zil, kanun, keman, ney, tambur, lavta, klasik kemençe, rebap, santur, kudüm, def ve uttur (Görsel 2.15). Türk sanat müziğinde sanat, sanat içindir.

Görsel 2.15: Ut

2.1.4. Müziğin İnsan ve Toplum Üzerindeki Etkileri

Sanat bir duygunun, bir tasarımın veya bir güzelliğin ifadesinde kullanılan metotların tümü olup bu metotların sonucunda ulaşılan yaratıcılık da sanat ürününü oluşturur. Tüm sanat dalları içinde, insan ruhu üzerinde en derin etkiyi bırakan sanatın müzik olduğu kabul edilmektedir. Müzik, sözle anlatılmayarı anlatma sanatıdır. Sözcüklerin anlatabildiği, zekânın kavrayabildiği şeylerin çok ötesine gidebilir. Müziğin alanı belirsizliğin, elle tutulamayanın, düşlerin alanıdır. İnsanların bu dili konuşabilmeleri, Tanrı'nın insanlara verdiği en büyük zenginliklerden biri olarak kabul edilir.

Hayatın fiziksel, zihinsel, duygusal, ruhani, etik ve müzikal fonksiyonları insan beyninin faaliyetleridir yani insan zekânının yarattığı bir olgudur. Müzik; aynı zamanda algılama, duygu, öğrenme, öğretme ve hafıza gibi insanın bütün zihinsel fonksiyonlarını faaliyete geçiren çok yönlü bir iştir. Müzik, gerek performans gerekse yaratıcılık açısından çok farklı algı ve özellikler gerektirmektedir. Kısacası müzik, insan zekânının ve beyninin gelişimi için en önemli olgulardandır.

Müzik ile uğraşmak kişinin toplum içindeki iletişim, iş birliği, grup koordinasyonu ve sosyal bütünlük gibi fonksiyonlarını geliştirmektedir. Toplumla etkileşip bütünleşen sanatların başında müzik yer alır. Bir milletin gelişmişlik düzeyini belirlemede müzik önemli bir göstergedir. Toplumsal bir olgu olan müziğin geldiği nokta, toplumun geldiği noktayla paralellik gösterir. Müzik, kültürün gelişimini ve nesilden nesile aktarımını sağlayan araçlardır. Müziğin insandan insana uzanan evrensel bir dil olması ve dili, dini ayrı insanları aynı ezgide birleştirecek güce sahip olması onu ayrıcalıklı kılmaktadır.

Müzik, toplumsal yaşamın gelişmelerine paralel bir değişim gösterir. Toplumsal yaşamdaki çeşitli dalgalanmalar müzikte de kendini gösterir. Müziğin insan ve toplumlar üzerindeki etkisi olumlu veya olumsuz olabilmektedir. Toplumunu geliştirme ve güçlendirmede müziğin etkisi çok büyüktür.

ÖZLÜ SÖZ

Çin filozofu Konfüçyüs (Görsel 2.16), “Bir milletin mutlu ve ahlaklı bir şekilde idare edilip edilmediğini anlamak isterseniz o memleketin müziğini dinleyiniz. Müzik devlet kurar, devlet yıkar.”

Görsel 2.16: Konfüçyüs

Konaklama İşletmelerinde Müziğin Yeri ve Önemi

Türkiye’de ve tüm dünyada konaklama işletmelerinin ve turistik tesislerin sayıları sürekli artmaktadır. Bu işletmelerin çok büyük bir bölümü misafirlerine kaliteli ürün ve hizmet sunmaktadır ancak bu, sektörde sadece kalite, rekabet avantajı olmaktan çıkmıştır. Artık dünya ve teknolojiye yenilik ve gelişmeleri takip eden, hizmetlerinde farklılıklara gidip vizyonunu geliştiren, çevreden gelen etkilere duyarlı olan işletmeler başarılı olmaktadır. Misafirlerinin sağlıklı beslenmesini önemseyen, çeşitlilik sunan, sağlıklı bir ruh, duygu ve huzur ortamını sağlayan hem iç hem de dış mimarisi ve tesisleriyle misafirlerine büyümlü bir atmosfer yaratabilen kısacası diğerlerinden farklı olabilen konaklama işletmeleri ayakta kalabilmektedir.

Konaklama işletmelerinde “hizmet” en önemli unsurdur. Konaklama işletmeleri, rekabet avantajı elde etmek için yeniliklere gereken önemi vermelidir. Hizmette tekdüzelikten kurtulmaya ve farklılaşmaya gidilmelidir. Konaklama işletmelerinde bu doğrultuda sunulan müzik hizmetleri büyük önem teşkil etmektedir.

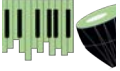
Müziğin insanların zihinlerini, duygularını etkilediği bilinmektedir. Misafirler; gün boyunca otel içerisinde rekreasyon faaliyetlerine katılıp yorulduktan sonraki zamanı odalarında, kafelerde veya lobide dinlenerek geçirirler. Bu sırada çalan müzik, misafirlerin yenilenmelerini ve iyi vakit geçirmelerini sağlamaktadır. Artık yeni dönemde tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de kapalı ve açık mekânlarda bulunan tüm salon veya alanlarda verilen müzik hizmeti konseptine uyum sağlayan genel veya canlı müzik yayını yaygınlaşmaktadır.

Konuklara, otel içerisinde gittikleri her mekânda çok farklı tarzda müzik dinleme imkânı sunulmaktadır. Böylelikle farklı müzik kültürüne sahip konuklara da geniş bir müzik alternatifi verilmektedir. Yapılan birçok araştırmada, işletmelerde müzik yayını yapılmasının hem çalışanları hem de konukları olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

Konaklama işletmelerinde misafirlerin kendilerini iyi hissetmelerini sağlayacak bir zemin hazırlanmalıdır. Misafirlerinin zaman geçirdiği ortam ve mekânların dekor, müzik, aydınlatma, havalandırma gibi unsurlarının uyum içerisinde olmasına dikkat edilmelidir. Örneğin keyifli bir yemek için gidilen mekânın, spor yapmak için kullanılan yerin veya oturup dinlenerek bir şeyler alınan kafe, lobi gibi alanların dekor, aydınlatma ve müzik hizmetinin tam bir uyum içerisinde olması gerekmektedir.

Müziğin insanı dinlendirici, harekete geçirici, gevşetici etkileri vardır. Müziğin konukların duygu ve davranışları üzerinde etkili olması, otel işletmecilerinin dikkatlerini müzik hizmetleri üzerine yöneltmelerini sağlamıştır. Araştırmalar müziğin işletmenin imajını güçlendirdiğini, çalışanların mutlu olmasını sağladığını ve otel konuklarının olumlu duygularını artırdığını ortaya koymaktadır. Sunulan müzik hizmetinin hizmet birimiyle uyumlu olduğunda ve insanların hoşuna gittiğinde konukların o birimde daha uzun süre kalıp zaman geçirdiklerini göstermiştir. Otellerde çalan müziğin hizmet bekleyen konukları sakinleştirdiği görülmüştür.

Konaklama işletmelerinde müzik yayınının misafirleri olumlu yönde etkilediği görülse de düzenlenen Türk gecelerinde özensiz ve plansız hazırlanan programlar Türk kültürünü yansıtmamaktadır.

Müzik yayınının hizmet ortamıyla uyumlu olması önemlidir. Oteldeki hizmet biriminde çalan müziğin konukların ruh hâlini, ürün seçimini, çalışanlarla olan ilişkilerini ve nihayetinde kararlarını etkilediği bilinmektedir. Lobide çalınan karşılama müziklerinin konuklar üzerindeki olumlu etkileri bilinmektedir (Görsel 2.17).

Görsel 2.17: Lobi müziği

Kapalı devre müzik yayını, belirli bir alan içerisinde hedef kitleye ulaşmak üzere genellikle kablo bağlantısı ile yapılan ses ve görüntü yayınına denir. Konaklama işletmelerinin en yoğun kullandıkları müzik yayını türüdür. Kapalı devre radyo yayını; adından da anlaşılacağı üzere kamuoyuna kapalı, sadece belirli bir alanda yapılan radyo yayınıdır. “Kurumsal radyo yayını sistemi” veya “kapalı çevrimli radyo yayını” olarak da tanımlanır. Bu radyo yayını türü kamuoyu ile paylaşılmaz. Yayın yapılan sınırlı alandaki tüketicilere veya konuklara yönelik bir yayını türüdür. İşletmelerde müzik, reklam ve tanıtım yayınılama organizasyonudur.

Konaklama işletmeleri için misafirlerin işletmenin farklı alanlarında ağırlanmaları, iyi bir seyahat deneyimi yaşamaları ve memnun olmaları açısından işletmelerinde rahat etmeleri çok önemlidir. Kapalı devre müzik yayınıları, konaklama işletmelerinin her bölümünde farklı ihtiyaçlara cevap verir. Animasyon hizmet alanlarında (havuz, gece kulübü, amfityatro ve spor alanları gibi) hareketli, tempolu çalınan müzikler; bu alanların daha kalabalık olmasını ve konukların daha uzun süre zaman geçirmelerini sağlamaktadır. İşletme konukları buldukları ortamda, ortamla bağlantılı ve amaçlarına uygun müzikler dinlediklerinde çok daha fazla konsantre olur ve çok daha fazla memnun kalır. Konaklama işletmeleri açısından, otelin her bölümünde amacına uygun bir müzik tarzı ile kapalı devre müzik yayını yapmak konukları memnun etmek için olmazsa olmazlardan biridir. Konaklama işletmesinin büyüklüğüne ve kapsamına göre birden fazla türde ve dilde müzik yayını yapmak gerekebilir. Örneğin spada dingin ve rahatlatıcı müzikler yayınılanırken işletmenin barında hareketli ve yabancı dilde şarkılar çalınmak istenebilir. Otel denince pek çok kişinin hafızasında lobi müziği canlanır. Müzik, tüm dünyada konaklama işletmelerinin olmazsa olmaz bir parçasıdır. Konaklama işletmelerindeki müzik hizmeti, kapalı devre müzik yayını ve canlı müzik hizmeti olarak iki kategoride ele alınır.

Kapalı devre radyo yayını, otel işletmeleri bina duvarları içinde yapılan bir yayındır. İşletmenin binası dışındaki herhangi bir kişi yayını dinleyemez. Bu tür organizasyonlar telif ve lisanslama işlemine tabi tutulur. Bu sebeple lisanslama işlemleri, geleneksel radyo yayıncılığından farklıdır. Kapalı devre radyo yayınlarındaki şarkı, türkü veya herhangi bir müzik türünün lisanslanması işletmenin şube sayısı ile sınırlıdır yani lisanslama, yayın yapılan şube sayısına göre hesaplanır.

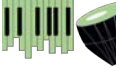
Kapalı devre radyo yayını, profesyonel bir ekibin çalışması sonucu yapılır. Kapalı devre radyo yayını yapan servisi sağlayıcısı, işletmenin kriterlerine ve konseptine uygun müzikler seçilmesine olanak tanır. Böylece radyo yayını işletmenin kriterlerine göre özelleştirilir. Bu alanda müzikleri seçen direktörler, işletmelere özel olarak içerik sağlar.

Canlı müzik hizmeti; müzikli restoran, lokal vb. yerlerde yemek sırasında bir veya birkaç müzisyenin çalgı ve sesleri ile eserleri seslendirmesi olarak tanımlanmaktadır. Otel ve turistik tesis işletmeleri, rekabet avantajını korumak için fiziksel ortamlarını (restoran, kafe, bar, gece kulübü, animasyon alanları gibi) yenilikçi bir perspektife göre tasarlamak zorundadır çünkü bu işletmelerin temel amacı, hizmet bekleyen konuklara eşsiz ve yeni bir tüketim deneyimi yaşatmaktır. Otel işletmesinin sunduğu hizmet kalitesi, müzik kalitesi ve yemek kalitesi özellikleri, atmosfer kalitesi ve servis kalitesi ile kıyaslanmaktadır. “Atmosfer” kavramı satın alma eğilimini artırmak amacıyla konuklarda duygusal etkiler bırakabilecek ortam olarak adlandırılmaktadır. Bir başka deyişle atmosfer, konukların bir mekâna girdiği zamanki algılamalarını değiştiren unsurlardır. Bu unsurlar renk, ışık gibi görsel işaretler; müzik ve gürültü gibi işitsel işaretler; koku gibi ambiyans işaretleri ve bunlara karşılık olarak duygusal, bilişsel, davranışsal tepkiler olarak sınıflandırılmıştır.

Konaklama İşletmelerinde Müziğin Kullanıldığı Hizmet Alanları

Müzik, bireylerin konuşmalarından ruh hâllerine kadar etkileri mevcut olan en etkili iletişim aracı olarak kabul edilmektedir. Konuklara sunulan hizmetin kalite düzeyini artırmak amacıyla en fazla kullanılan atmosferik etkenlerden birisi müziktir. Konaklama işletmelerinde yapılan müzik, etkinlik veya toplantıların türüne göre değişiklik gösterebilir. Düğün, kutlama gibi etkinliklerde daha neşeli ve enerjik müzikler tercih edilirken resmî toplantılarda sakin ve soft müzikler seçilmelidir. Bar ve gece kulüplerinde ise daha enerjik ve hareketli müzikler tercih edilmelidir. Burada amaç, eğlence ortamı yaratmak ve misafirlerin daha keyifli vakit geçirmelerini sağlamaktır. Konaklama işletmelerinde müzik yapılan yerler şu şekildedir:

- Lobi
- Restoranlar
- Kafeler
- Bar
- Gazino, gece kulübü ve disko
- Rekreasyon ve animasyon alanları
- Alışveriş alanları

2.2. ÇOCUKLARA YÖNELİK MÜZİK AKTİVİTELERİ

Müzik yemek yemek, su içmek, nefes alıp vermek kadar doğal bir ihtiyaç olarak kabul edilmektedir. Anne karnındaki bir bebek bile dışarıdan gelen bir sese, müziğe tepki vermektedir. Yeni doğmuş olan bir bebek anne sesine tepki vermekte, onun sesiyle rahatlamakta, söylediği şarkı ve ninni ile uykuya dalmaktadır (Görsel 2.18).

Görsel 2.18: Ninni ile uyku

Bebeklikten itibaren müzik, çocuğun işitsel algısını geliştirmektedir. Bu sayede çocuklarda bir konuya olan dikkat gelişmektedir. Çocuklar; işittikleri sesleri dinlemekte, tanımakta ve ayırt etmektedir. Müzik; çocukların her alanda öğrenmelerine katkı sağlamakta, yeni bir bakış açısı kazanmalarına yardımcı olmaktadır.

Otel işletmelerinde, çocuklar için şarkı söylemenin yanı sıra ses dinleme ve ayırt etme, ritim etkinlikleri, müzikli öykü, yaratıcı hareket ve dans gibi etkinliklere müzik aktiviteleri içerisinde yer verilmelidir (Görsel 2.19).

Görsel 2.19: Dans aktiviteleri

Müzik aktivitelerinin çocuklara ses ve ritimleri tanımaları, duygu ve düşüncelerini müzikli drama ve dans yoluyla ifade etmeleri, paylaşma, bir gruba ait olma, güven ve başarı duygusu kazanmaları açılarından yardımcı olduğu söylenmektedir.

Otel işletmelerinde çocuklara yönelik yapılabilecek bazı müzik aktiviteleri şunlardır:

- Ses dinleme, sesleri ayırt etme, ses üretme etkinlikleri
- Ritim aktiviteleri
- Şarkı öğretimi ve söyleme aktiviteleri
- Yaratıcı dans etkinlikleri
- Müzikli dramatizasyon aktiviteleri
- Müzikli öyküler
- Müzik dinleme etkinlikleri

2.2.1. Çocuklara Yönelik Müzik Aktivitelerinin Özellikleri

Çevrede çok farklı sesler vardır ve bu sesler; kaba sesler, müzikal sesler, konuşma sesleri olarak üç grupta toplanabilir. Kaba sesler; çocuğun her gün evde, okulda, sokakta, çevrede duyduğu, gök gürültüsü, rüzgâr sesi, yaprak hışırtısı, hayvan sesleri gibi doğada oluşan seslerle, makine ve araçlardan çıkan seslerdir. Müzikal sesler; günlük yaşantıda radyo, televizyon, teyp gibi araçlar yoluyla duyulan seslerdir. Konuşma sesi ise insanın duygu ve düşüncelerini iletirken kullandığı seslerdir.

Çocuklar küçük yaştan itibaren sesin yönünü, kaynağını bulmaya çalışırlar. Ayrıca sesin şiddetini ayırt ederek davranışlarını sese göre yönlendirebilirler.

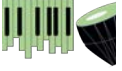
Çevredeki sesleri dinleme ve ayırt etme aktiviteleri; çocukların çevreyi daha bilinçli dinlemelerine, işittikleri seslere dikkatlerini yoğunlaştırmalarına, bu sesleri tekrarlamalarına ve tanımlamalarına yardımcı olmaktadır. Şarkılı oyunlar, müzik eşliğinde yürüme, koşma, zıplama gibi hareketler ve şarkıdaki duraklamalar, dinlemeye odaklanmayı sağlarken çocukların hoşça vakit geçirmelerinde de etkin bir rol oynamaktadır

Ses dinleme aktivitelerinin önemli hedeflerinden biri de çocukların dikkatlerini ölçmektir. Ses dinleme etkinliği olarak kendi seslerini kasetten dinletme, efekt sesi dinletme, klasik müzik dinletme gibi çalışmalar yaptırılabilir. Efekt ses dinletme aktivitesi orglarda bulunan efekt seslerle, bilgisayara kaydedilmiş insan, hayvan vb. seslerle gerçekleştirilebilir. Sesler çocuklara tek tek dinletilir. Çocuklara dinlediklerinin ne sesi olduğu sorulur. Sese dikkatlerini verip dinlemeleri, anlamaya çalışmaları aktivitenin amacına ulaşmasını sağlar.

ARAŞTIRMA

Çevrenizde çocuklar için söylenen ninni ve şarkıları araştırınız. Araştırma sonucu elde ettiğiniz bilgileri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Ritim aktivitelerinde amaç; şarkı aktivitelerinde olduğu gibi çocukların ritim duygusunu ve bedensel yeteneklerini geliştirmek, onların mutlu olmasını sağlamak, olumlu bir kişilik geliştirerek kendi kendilerini kontrol etmelerine yardımcı olmaktır.

Ritim aktiviteleriyle çocukta gelişen ritim duygusu güven duygusunun gelişimine katkıda bulunacağı gibi denge, dikkat, tepki, büyük ve küçük kasların gelişimine de katkıda bulunur. Böylece ritim; çocuğun el, kol, ayak, baş, göz ve beden gibi vücut organları arasında koordinasyon sağlanmasına, hareketlerinde çeviklik ve incelik kazanmasına yardımcı olmaktadır (Görsel 2.20).

Görsel 2.20: Çocuklarda ritim aktiviteleri

Ritim aktiviteleri basitten zora doğru bir yol izlenerek ve hareket, ses, şarkıya eşlik, müzik ve ritmik hareketler yoluyla yaptırılmaya çalışılmalıdır. Grup içerisinde, gruba uyum sağlayacak biçimde ritim aktiviteleri seçilmesi çocukların hem ritim yeteneğini geliştirir hem de eğlenerek deneyim kazanmaları sağlanmış olur.

Ritim aktiviteleri; davul ritmi ile bir sırada asker gibi yürüme, elleriyle dizlerine vurarak eş zamanlı bir şekilde tempo tutma etkinlikleri ile yapılabilir. Ritim aktiviteleri; şarkılar, tekerlemeler ya da temposu belirgin olan bir müzikle daha kolay ve eğlenceli hâle getirilebilir.

Ritim etkinliklerinde öncelikle çocukların kendi vücutlarının daha sonra basit vurmali çalgıların kullanılması etkili olmaktadır. Yapılacak olan etkinliklerde çocuklarla çalışırken öncelikle kendi isimlerinin, daha sonra yakın çevresindeki bireylerin, hayvanların ve meyvelerin isimlerinin ritminin tutulması doğru olacaktır. Ritim tutma çalışmalarında el çırpma, yürüme gibi basit hareketlerle eyleme başlanması, daha sonra basit ritmik çocuk şarkılarına geçilmesi önerilmektedir.

Ritim aktivitesi yaptırılırken tam vuruşluk nota esas alınır (bir vuruşluk; dörtlük nota). Aktivite olarak ``Çatlak patlak yusuvarlak kremalı börek sütlü çörek çek dostum çek amanın dostlar elini çek.`` örnek olarak tercih edilebilir. Bu etkinlikte karşılıklı duran çocuklar, birbirlerinin avuç içlerine koydukları ellerini bir sağ avuçlarına bir sol avuçlarına vururlar. Bu biçimde devam ettikleri oyunun sonunda (En kuvvetli vuruş ``Çek`` hecesindedir.) altta kalan elin çekilmesi kuraldır. Zamanında çekilmeyen ele vurulmuş olur.

Çocuklar, şarkı söylemeyi konuşmayı öğrendikleri gibi taklit yoluyla öğrenirler. Çocuklara bebekliklerinden itibaren ninniler, şarkılar söylenir. Çocukların ninni ve şarkı dinlerken rahatladıkları, çıkardıkları seslerle ve bedenleriyle şarkıya katıldıkları gözlenmektedir.

Yürümeye başladıktan sonra el çırparak, dans ederek, asker gibi yürüyerek müziğe eşlik etmektedirler. Çocuklar bildikleri şarkıları söylemekten, kendi kendine yeni şarkılar üretmekten ve yeni şarkılar öğrenmekten çok hoşlanmaktadır (Görsel 2.21).

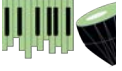

Görsel 2.21: Çocuklara şarkı etkinliği

2.2.2. Çocuklara Yönelik Şarkı Söyleme Aktivitelerinde Dikkat Edilmesi Gerekenler

Sayılar, renkler, hayvanlar, giyecekler, yiyecekler, taşıtlar, doğa ve doğa olayları, çeşitli duygular gibi birçok etkinlikte şarkılar kullanılmaktadır. Çocuklara şarkı seçilirken çok titiz davranılmalıdır. Çocuklar için şarkı seçilirken dikkat edilmesi gereken noktalar şu şekilde sıralanabilir:

- Şarkı sözleri sade ve anlaşılır olmalı, hafızada kolay kalmalıdır.
- Şarkılar, çocukların günlük yaşamlarıyla ilgili olan konular arasından seçilmelidir.
- Seçilen şarkılar konularla ilgili kavramları geliştirici, hareketli, zevkli ve eğlendirici nitelikte olmalıdır.
- Sözleri değiştirilmeye elverişli olan, çocukları yeni sözler bulma ve yaratmaya yönlendiren şarkılara yer verilmelidir.
- Şarkılar bireysel ya da grup, bireysel/grup söylenebilme özelliği göz önünde bulundurularak farklı özellikte seçilmelidir.
- Şarkı seçilirken çocukların yaşları, müziksel gelişim düzeyleri dikkate alınmalıdır.
- Hareketli, neşeli şarkıların yanı sıra ninni gibi sakinleştirici şarkılara da yer verilmelidir.
- Çocukların tamamının isimlerinin geçebileceği şarkılar da çocuklara öğretilmelidir.
- Seçilen şarkı çocukların sesine uygun olmalıdır.
- Şarkının melodisinin tekrarlanabilir bölümlerden oluşmasına, ritminin kolay olmasına dikkat edilmelidir.

Çocuk şarkılarının yer aldığı videolar seçilirken videodaki şarkıların doğru söylenip söylenmediğine, çocukların sesine uygun olup olmadığına, yetişkin vokallerin kolay dinlenip dinlenilmediğine ve çok karmaşık olmayan enstrümanlarla eşlik edilmiş olmasına dikkat edilmelidir. Çoğu zaman gitar ya da piyano gibi enstrümanlarla eşlik edilmiş olan çocuk şarkılarının tercih edilmesi daha uygundur. Şarkıların sözlerinin çocukların gelişim düzeylerine uygun olması ve farklı konuları içermesine dikkat edilmelidir. Dikkate değer diğer hususlar şunlardır:

- Animatör tarafından şarkının adı söylenir ve konusu hakkında kısa bir açıklama yapılır. Şarkı içindeki bilinmeyen kelimelerin anlamları açıklanır. Kelimelerin anlamları açıklanırken çocukların dikkatini şarkıdan uzaklaştırmayacak şekilde resimler, kuklalar, kısa öyküler kullanılabilir.
- Şarkı öğrenmeye başlanmadan önce vücudu esnetme, gevşeme ve nefes çalışmaları yapılabilir.
- Animatör, bir müzik aleti çalabiliyorsa müzik aleti ile şarkıyı birkaç kere çalar ve söyler. Müzik aleti çalamıyorsa şarkıyı birkaç kere bütünüyle söyler.
- Şarkı parçalara ayrılarak parçadan bütüne geçiş yapılabileceği gibi şarkının uzunluğuna ve zorluğuna göre tümüyle öğretim yöntemi de tercih edilebilir. Parçadan bütüne doğru geçiş yapılırken önce şarkı birkaç kere bütünüyle, sonra parça parça söylenmelidir. Şarkı her parçadan sonra baştan öğrenilen kısma kadar tekrar edilmelidir fakat bu kadar üzerinde durulmasına çoğu zaman gerek kalmamaktadır. Gün içerisinde etkinlikler arası geçişlerde, kahvaltıya hazırlanırken, uykudan kalkınca şarkının bütünüyle söylenmesi veya farklı günlerde tekrar edilmesi şarkının öğrenilmesini sağlamaktadır.
- Şarkı, animatörün yönetiminde aynı anda başlatılıp bitirilmelidir.
- Şarkı öğrenildikten sonra animatör sesini alçaltarak ön plandan çekilmelidir.
- Şarkı tamamen öğrenildikten sonra şarkıya uygun vücut ya da ritim aletleriyle ritim çalışmaları yapılabilir.
- Şarkıya uygun basit ritmik hareketler, danslar ve rontlar şarkının hafızada kalmasını kolaylaştırır ve çekiciliğini artırır (Görsel 2.22).

Görsel 2.22: Şarkıya uygun basit ritim hareketleri

Bazı çocuklar, aktivite esnasında öğretilen şarkıyı çok kolay öğrenirken bazıları bu aktivitede zorlanabilir. Zorlanan çocuklar da zaman içerisinde tekrar yaptıkça öğrenebilirler. Bunun için onlara zaman tanımak gerekebilir. Şarkı söyleme etkinliğine katılmak istemeyen çocuklar zorlanmamalı, etkinliğe kendi istekleri ile katılmaları bu çocuklardan beklenmelidir. Şarkı aktivitesine katılan çocukların hatalarının sürekli düzeltilmeye çalışılması etkinliğin zevkini kaçırabilir. Hatalı söylemeleri düzeltmek için eğlenceli yöntemler bulunmaya çalışılmalıdır.

Müzikli hikâyeler, seslerin kullanımına uygun olarak hazırlanmış öykülerdir. Bazı müzik aletlerinin veya nesnelerin sesleri, doğada var olan seslere benzetilir. Örneğin hikâyede geçen saatin çıkardığı tik tak sesler; ritim çubukları, ksilofon gibi aletlerle veya el ile dizlere vurularak çıkarılabilir (Görsel 2.23).

Görsel 2.23: Ksilofon

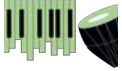
BİLGİ KUTUSU

Türkiye televizyonculuk tarihinde çocuklara yönelik yapılan ilk program “Uykudan Önce” programıdır. Küçük büyük herkesin kalbini kazanan “Masalcı Teyze” Adile Naşit, birbirinden güzel masallar anlatmıştır.

Hikâye, çocuklara animatör tarafından anlatılır. Seslerin kullanıldığı bölümlerde “Bu ses ne ile çıkarılabilir?” gibi bir soru sorularak çocuklardan kullanacakları materyalleri belirlemeleri istenir. Hikâyede belirlenen seslere ve rollere göre çocuklara görev dağılımı yapılır. Hikâyeye bir yandan dramatize edilirken çocuklar seçtikleri müzik aleti veya nesnelere yardımıyla hikâyede geçen sesleri uygun yerlerde çıkarabilir. Hikâyede seslerin yanı sıra ritim, şarkı, müzik ve hikâyenin özünü anlatan kısa cümleler kullanılabilir. Örneğin kayıkla bir adaya yolculuk planlanabilir (Görsel 2.24).

Görsel 2.24: Kayıkla yolculuk yapan çocuklar

Hikâye öncesinde konu ile ilgili kısa bir şarkı konuya ısınmayı sağlayabilir. Kürekler belirli bir ritimle çekilebilir. “Ada görüldü! Bu ada müzik adası!” gibi cümleler çocuklar tarafından söylenebilir. Cümlelerin kızgınlık, şaşkınlık, korku ve sevinç gibi farklı ses tonları ya da hızlı-yavaş olarak ifade edilmesi çocukların sesleri tanımalarına, vurguları doğru kullanmalarına yardımcı olur.

Çocuklara hikâye okunurken kitaptaki resimleri görme ihtiyacı duydukları, resimler hakkında konuşmaya, şarkı söylemeye ve hikâye ile ilgili ses taklitleri, doğaçlamalar yapmaya istekli oldukları bilinmektedir. “Ali Baba’nın Çiftliği” gibi şarkıları resimlerle süslemek ve ses taklitlerini yapmak çocukların ilgisini fazlasıyla çekmektedir. “Bezirgânbaşı, çiftçi çukura daldı, hendekte var bir tavşan gibi” şarkılı ve müzikli dramatisasyon aktiviteleri de kullanılabilir.

Otel işletmelerinde müzik etkinliklerinin oyun yoluyla verilmesi, çocukların bu etkinliklere hoşlanarak ve isteyerek katılmalarını sağlamaktadır. Oyundan aldıkları mutluluğu yaşamaları ve fazla olan enerjilerini boşaltmaları için müzik aktiviteleri çocuklara fırsatlar sağlamaktadır. Bu etkinliklerin doğru şekilde uygulanmasının çocukların gelişimi üzerinde birçok olumlu etkisinin olduğu bilinmektedir. Çocuklar müzik aktiviteleri yoluyla farklı deneyimler kazanabilir.

2.2.3. Çocuklara Yönelik Müzik Aktiviteleri ve Örnekleri

Çocukların çoğu müzik ve dans etkinliklerini çok sever. Müzik sayesinde çocuklar bolca hareket ve dans ederler. Çocuklar bu hareketleri yaparken müzikten anladıklarını ve müziğin hissettirdiklerini sergilerler. Çocukların zihin, beden, duygu, dil gelişimi gibi birçok alanı müzik ve hareket etkinlikleri ile desteklenebilir. Bu nedenle çocuklarla müzik ve hareket etkinlikleri yapılırken onların gelişim düzeylerine uygun hedeflerle birlikte bu etkinliklerden aldıkları verim desteklenebilir.

Müzik ve hareket etkinliklerine çocukların zihinsel aktivitelerini artıracak kısımlar eklemek etkili olacaktır. Örneğin şarkı söylemeyi ya da müzik aleti çalmayı deneyimleyebilecekleri ortamlar yaratmak, belirli sesleri ayırt etmelerini istemek, ritim, tonlama, tempo gibi unsurlar sayesinde melodi oluşturmalarını beklemek, çocukların zihinsel gelişimlerini destekleyecektir (Görsel 2.25).

Görsel 2.25: Enstrüman çalan çocuklar

Etkinlikler sırasında çocukların fiziksel gelişimlerine uygun planlamalarla çocuklar, büyük ve küçük kaslarını kontrol etmeyi ve dolayısıyla hareket deneyimlerinde başarıyı elde edebilirler. Örneğin ormandaki hayvanların canlandırıldığı bir etkinlikte çocukların taklit yeteneklerinin ve kas gelişimlerinin desteklendiği söylenebilir. Fiziksel etkinliklerin oyunlaştırılarak yapılması çocuklarda duyu kontrolü, sosyal beceriler, merak duygusunun sürekliliği gibi pozitif etkiler etkiler sağlayacaktır.

Dinleme etkinliklerinin yapılması da çocuklar için eğlenceli ve destekleyici aktivitelerdendir. Şarkının bir bölümünü tekrar etmelerini istemek, müzik aletlerinin adlarını ve nasıl çalındıklarını tahmin etmek, müziğin belirli bir kısmına odaklanarak söylenen sözleri anlamaya çalışmak gibi aktiviteler yapılabilir. Bu sayede çocukların fonolojik farkındalıkları ve sesleri ayırt edebilme becerileri gelişecektir.

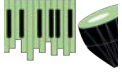
Çocukların duygularını yansıtabilecekleri müzikler seçmek de olumlu olacaktır. Örneğin duyguların tema olarak seçildiği bir şarkı ile müzik ve hareket etkinlikleri sonrasında duygularla ilgili bir çember saati yapılabilir (Görsel 2.26).

Görsel 2.26: Çember saati yapan çocuklar

BİLGİ KUTUSU

Fonoloji, dil bilimin alt dalıdır ve seslerin sistemli organizasyonunu inceler. Fonoloji, bir dilin ses sisteminin özelliklerini, sesler arasındaki ilişkileri ve bu seslerin dil içindeki işlevlerini araştırır.

1. UYGULAMA

ŞARKI SÖYLE DANS ET

2 DERS SAATİ

Görev

Bu uygulamada Onur Erol 'a ait "Şarkı Söyle Dans Et" şarkısı eşliğinde şarkı söylemeniz beklenmektedir. Uygulamanızı aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek gerçekleştiriniz.

İşlem Basamakları

1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alarak ortamı hazırlayınız.
2. "Şarkı Söyle Dans Et" şarkısını genel ağ ortamından bulunuz.
3. Şarkıyı akıllı tahtaya bağlayarak açınız.
4. Şarkıyı söylemek için arkadaşlarınıza açıklama yapınız. "Hep beraber şarkı söyleme çalışması yapmaya hazır mıyız?"
5. Müzik eşliğinde şarkıyı söyleyiniz.
6. Verilen sürede uygulamayı tamamlayınız.

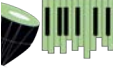
Uygulama Değerlendirme

Uygulamanız aşağıdaki "Kontrol Listesi"ndeki değerlendirme ölçütlerine göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

ŞARKI SÖYLE DANS ET UYGULAMASI KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Ortamı iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uygun şekilde hazırladı.		
2. "Şarkı Söyle Dans Et" şarkısını buldu.		
3. "Şarkı Söyle Dans Et" şarkısını hazırladı.		
4. Şarkıyı akıllı tahtaya bağladı.		
5. Müzik eşliğinde şarkıyı söyledi.		
6. Uygulamayı süresi içinde tamamladı.		

Not: "Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için eksikliklerinizi tamamlayınız.

Paraşüt Oyunu

Küçük bir battaniye veya örtü kullanılarak çocukların tüm köşelerden tutması sağlanır. Küçük topları yukarı kaldırıp, aşağı indirerek müziğin ritmi takip edilir. Bu, çocukların farklı şarkıların (nazik/yumuşak, yavaş, hızlı, tempolu vb.) dinamiklerini hissetmelerine ve anlamalarını öğretmeye yardımcı olacaktır (Görsel 2.27).

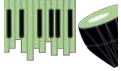

Görsel 2.27: Paraşüt oyunu

Paraşüt oyunu, çocukların eğlenirken öğrenmelerini sağlayan çok yönlü ve faydalı bir okul öncesi aktivitedir. Bu oyun sınıflarında sosyal, fiziksel ve zihinsel gelişimlerini destekler. Çocukların daha sağlıklı ve uyumlu birey olmalarına katkı sağlar.

Paraşüt oyununun yararları:

- **Fiziksel Gelişim:** Bu oyun, özellikle okul öncesi dönemde kas gelişimi, koordinasyon ve denge gibi temel motor yeteneklerinin gelişimini sağlar.
- **Paraşüt Oyunu Sosyal İşbirliği ve Takım çalışması:** Çocukların, paraşütü uygun anda kaldırması veya indirmesi, topları dengede tutması veya belirli figürler yapması için uyum içinde olmaları gerekir. Topları hareket ettirmek ve düşürmemek için takım içinde açık iletişimde olmalarını sağlar.
- **Görsel Algı ve Dikkat:** Renkli desenler, çocukların görsel uyarılarını algılayabilme kabiliyetini ve görsel dikkatlerini geliştirir. Çocukların oyun sırasında topları dengede tutması dikkat ve denge becerilerini artırır.

2. UYGULAMA PARAŞÜT OYUNU

2 DERS SAATI

Görev

Bu uygulamada Onur Erol'a ait "Deniz Topu Zıpla" şarkısı ile paraşüt oyunu oynamanız beklenmektedir. Uygulamanızı aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek gerçekleştiriniz.

İşlem Basamakları

1. İş sağlığı ve güvenliği önlemleri alarak ortamı hazırlayınız.
2. Oyunu oynamak için renkli oyun paraşütü ya da büyük bir örtü ve küçük plastik topları hazırlayınız.
3. Oyunu oynayacak sınıf arkadaşlarınızı belirleyiniz.
4. "Deniz Topu Zıpla" şarkısını genel ağ ortamından bulunuz.
5. Oyunu oynamak için arkadaşlarınıza açıklama yapınız. "Hep beraber paraşüt oyununa hazır mıyız?"
6. Şarkıyı dinleyerek, şarkının bölümlerini tespit ediniz.
7. Paraşütü her bir arkadaşınız bir ucundan olacak şekilde hep birlikte tutunuz.
8. Paraşütün ortasına plastik topları yerleştiriniz.
9. Şarkı eşliğinde, şarkının birinci bölümünde sınıf arkadaşlarınızla birlikte tutmuş olduğunuz paraşütle birlikte daire şeklinde dönünüz.
10. Şarkının ikinci bölümünde dönme hareketini durdurarak, paraşütün tuttuğunuz kısımdan dalga gibi sallayarak topları paraşütün içinde havaya fırlatıp inmesini sağlayınız. Bunu yaparken topların yere düşmemesine özen gösteriniz.
11. Şarkının ikinci tekrarında yine ilk olarak paraşütle birlikte dönüp arkasından ikinci bölümde topları havaya fırlatarak oyunu sonlandırınız.
12. Oyunu baştan sona birkaç kez daha tekrar ediniz.
13. Verilen sürede uygulamayı tamamlayınız.

Uygulama Değerlendirme

Uygulamanız aşağıdaki "Kontrol Listesi"ndeki değerlendirme ölçütlerine göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

PARAŞÜT OYUNU UYGULAMASI KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Ortamı iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uygun şekilde hazırladı.		
2. Aktivite malzemelerini hazırladı.		
3. Şarkıyı genel ağ ortamından açtı.		
4. Örtünün uçlarından tutarak daire şeklinde dönme hareketi yaptı.		
5. Dönme hareketini durdurarak topları havaya doğru attı.		
6. Şarkıya eşlik ederek ve aynı hareketleri tekrar ederek oyunu oynadı.		
7. Çalışmayı belirlenen sürede yaptı.		

Not: "Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için eksikliklerinizi tamamlayınız.

Ritim Oyunu

Ritim oyunları, okul öncesi çocukların hem eğlenerek müzikle tanışmalarını hem de ritmi ve koordine edilmiş yeteneklerini geliştirmelerini sağlar. Bu oyunlar kişinin işitsel algısını, dikkatini ve vücut koordinasyonunu güçlendirir.

Tempo Oyunu

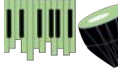
Çocukların ritmini ve tempo algılarını geliştirirken dikkat, dinleme ve hareket becerilerini güçlendiren eğlenceli bir aktivitedir. Özellikle okul öncesi çocuklar için uygun olan bu oyun, farklı hızlar ve tempolarla çocukların uyum sağlamalarını sağlar (Görsel 2.28).

Görsel 2.28: El çırpma oyunu

Bazı tempo oyunları:

- Hızlı yavaş komut oyunu
- Tempo ile nesne vurma oyunu
- Tempo ve dur oyunu
- Topla tempo tutma oyunu

3. UYGULAMA TEMPO OYUNU

2 DERS SAATİ

Görev

Bu uygulamada “Tırtıl ve Kelebek” şarkısı eşliğinde tempo oyunu oynamanız beklenmektedir. Uygulamanızı aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek gerçekleştiriniz.

İşlem Basamakları

1. İş sağlığı ve güvenliği önlemleri alarak ortamı hazırlayınız.
2. Oyunu oynayacak sınıf arkadaşlarınızı belirleyiniz.
3. “Tırtıl ve kelebek” şarkısını akıllı tahtaya bağlayarak açınız.
4. Müziğin ritmine uygun olarak tempo tutmak için arkadaşlarınıza açıklama yapınız. “Hep beraber şarkı söylemeye hazır mıyız?”
5. Şarkının yavaş temposunda yavaş, hızlı tempoda daha hızlı bir şekilde karşınızdaki partnerinizin ellerine vurunuz.
6. Partneriniz ile birlikte tempoya uygun farklı el vuruşları oluşturunuz.
7. Verilen sürede uygulamayı tamamlayınız.
8. Oyunun sonucunu değerlendiriniz.

Uygulama Değerlendirme

Uygulamanız Kontrol Listesi’ndeki değerlendirme ölçütlerine göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

TEMPO OYUNU UYGULAMA KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Ortamı iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uygun şekilde hazırladı.		
2. Oyun için partner arkadaşını belirledi		
3. “Tırtıl ve kelebek” şarkısını genel ağ ortamından açtı.		
4. Şarkı eşliğinde partnerinin ellerine vurarak tempo yaptı.		
5. Çalışmayı belirlenen sürede yaptı.		

Not: “Hayır” olarak işaretlenen ölçütler için eksikliklerinizi tamamlayınız.

Bardaklarla Müzik Yapma Oyunu

Bardaklarla ritim yapma oyunu çocukların el-göz koordinasyonunu, ritim değişimini ve dikkat becerilerini geliştiren eğlenceli bir etkinliktir. Plastik bardaklarla yapılan bu oyun, özellikle okul öncesi ve ilkokul çocukları için keyifli bir deneyim sunmaktadır. Bardaklar ile bu şarkıyı çalabilir; çalıyormuş gibi ritimleri, tempoları takip ederek ritim kaçırmadan çocuklarla büyük enstrümanlar öncesi pratikler yapılabilir (Görsel 2.29).

Görsel 2.29: Bardaklar

ETKİNLİK:

Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek bardak oyununu uygulayınız.

Bardak Oyun Nasıl Oynanır?

Malzemeler: Plastik bardaklar (eşit boyutta), düz bir yüzey (masa veya zemin) ve müzik

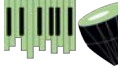
Hazırlık: Bardakları eşit aralıklarla sıralayınız.

Müzik Seçimi: Ritmik ve tempolu bir müzik parçası seçiniz.

Temel Ritm: Başlangıçta bardakla oluşturulacak ritmik figür belirleyiniz (örneğin bir bardakla masaya vurmak, iki bardakla aynı anda vurmak).

Karmaşıklık: Zamanla ritmi daha karmaşık hâle getirebilirsiniz. Farklı bardakları farklı ritimlerde vurmak, bardakları sürtmek gibi değişik biçimler deneyebilirsiniz.

Senkronizasyon: Grupça aynı ritmi tutmaya çalışınız.

4. UYGULAMA

2 DERS SAATİ

BARDAKLARLA ŞARKI SÖYLEME OYUNU

Görev

Bu uygulamada Halk Ozanı Aşık Veysel Şatıroğlu'na ait "Uzun İnce Bir Yoldayım" türküsü eşliğinde plastik bardaklarla şarkı söyleme oyunu oynamanız beklenmektedir. Uygulamanızı aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek gerçekleştiriniz.

İşlem Basamakları

1. İş sağlığı ve güvenliği önlemleri alarak ortamı hazırlayınız.
2. Oyunu oynayacak sınıf arkadaşlarınızı belirleyiniz.
3. "Uzun İnce Bir Yoldayım" türküsünü akıllı tahtaya bağlayarak açınız.
4. Oyunu oynamak için arkadaşlarınıza açıklama yapınız. "Hep beraber ritim yapmaya hazır mıyız?"
5. Türküyü söylerken müziğin ritmine uygun olarak bardakları masaya vurarak sesler çıkartınız.
6. Bardaklarla müziğe uygun farklı ritim kalıpları oluşturarak denemeler yapınız.
7. Bardakla oluşturduğunuz farklı ritim kalıplarını sınıf arkadaşlarınızla birlikte uygulayınız.
8. Verilen sürede uygulamayı tamamlayınız.

Uygulama Değerlendirme

Uygulamanız aşağıdaki "Kontrol Listesi"ndeki değerlendirme ölçütlerine göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

BARDAKLARLA ŞARKI SÖYLEME OYUNU UYGULAMA KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Ortamı iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uygun şekilde hazırladı.		
2. Oyun için partner arkadaşını belirledi.		
3. Oyun için gerekli olan malzemeleri hazırladı.		
4. Türküyü genel ağ ortamından açtı.		
5. Türkü eşliğinde bardakları masaya vurarak türküyü söyledi.		
6. Çalışmayı belirlenen sürede yaptı.		

Not: "Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için eksikliklerinizi tamamlayınız.

2.3. YETİŞKİNLERE YÖNELİK MÜZİK AKTİVİTELERİ

Türk kültürünü yansıtacak şekilde genellikle özel ekipler tarafından sunulan halk oyunları ve yöresel müzikler, yerli-yabancı tüm misafirlerin ilgisini çeker. Kalabalık animasyon ekipleri, gerekli prova ve çalışmaları yaparak gösterileri kendileri sunabilir fakat profesyonellik gerektiği için genelde bu aktivite dışarıdan satın alınır (Görsel 2.30).

Görsel 2.30: Halk dansları

2.3.1. Yetişkinlere Yönelik Müzik Aktivitelerinin Özellikleri

Yetişkinlere yönelik müzik aktiviteleri; genellikle eğlence, terapi, öğrenme veya sosyal bağ oluşturma gibi amaçlarla düzenlenen etkinliklerdir. Bu tür aktivitelerin özellikleri şunlardır:

Çekicilik: Yetişkinlere yönelik müzik aktiviteleri genellikle farklı müzik türlerini ve tarzlarını kapsar. Böylece katılımcılar kendi ilgi alanlarına uygun bir aktivite seçme şansına sahip olabilirler.

Esneklik: Aktiviteler genellikle katılımcıların farklı beceri düzeylerine ve müzikal geçmişlerine uygun olarak tasarlanır. Başlangıç seviyesinden uzmanlığa kadar farklı düzeylerde katılımcılara hitap edebilir.

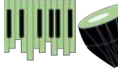
Katılımcı Odaklılık: Aktiviteler, katılımcıların aktif olarak katılabileceği etkileşimli bir ortam sağlar. Bu; şarkı söyleme, enstrüman çalma, veya ritim çalışmaları yapma gibi farklı faaliyetleri içerebilir.

Eğlence ve Keyif: Müzik aktiviteleri genellikle keyifli ve eğlenceli bir atmosferde gerçekleşir. Bu; stresi azaltabilir, ruh hâlini yükseltebilir ve katılımcıların kendilerini rahat hissetmelerini sağlayabilir.

Eğitim ve Gelişim: Bazı müzik aktiviteleri, katılımcıların müzikal becerilerini geliştirmelerine ve öğrenmelerine yöneliktir. Bunlar, müzik teorisi veya vokal eğitim gibi konuları içerebilir.

Topluluk ve Sosyal Bağ: Müzik, insanları bir araya getirme ve sosyal etkileşimi teşvik etme gücüne sahiptir. Bu nedenle yetişkinlere yönelik müzik aktiviteleri katılımcılar arasında bağ kurmayı teşvik eder.

Terapi ve Rahatlama: Müzik, duygusal ifadeyi teşvik edebilir ve zihinsel sağlığı destekleyebilir. Bu nedenle bazı müzik aktiviteleri stres azaltma, duygusal iyileşme ve ruh sağlığını destekleme amaçlarıyla düzenlenir.

2.3.2. Yetişkinlere Yönelik Şarkı Söyleme Aktivitelerinde Dikkat Edilmesi Gerekenler

Yetişkinlere yönelik şarkı söyleme aktiviteleri düzenlerken katılımcıların keyifli ve rahat bir deneyim yaşamalarını sağlamak için birkaç önemli noktaya dikkat etmek önemlidir. Bunlar:

Çeşitlilik ve Esneklik: Farklı müzik türleri ve şarkılarla çeşitlilik elde edilir, böylece herkesin ilgi alanına uygun bir seçenek bulması sağlanmış olur. Ayrıca katılımcıların farklı ses tonlarına ve müzikal tercihlere sahip olduğu dikkate alınarak program buna göre düzenlenir.

Kesintisiz Destek ve Güven Ortamı: Katılımcıların kendilerini rahat hissetmelerini sağlamak için destekleyici bir ortam sağlanır. Herkesin şarkı söyleme deneyimi desteklenir ve teşvik edilir. Olumlu geri bildirimlerde bulunulur. Hata yapma korkusu hissedenler cesaretlendirilir ve asıl önemli olanın eğlenmek ve müziğin tadını çıkarmak olduğu hatırlatılır (Görsel 2.31).

Görsel 2.31: Müzik etkinliği yapan konuklar

Profesyonel Rehberlik ve Eğitim: Mümkünse bir müzik eğitmeni veya ses eğitmeni tarafından rehberlik edilen bir etkinlik düzenlenir. Bu, katılımcıların şarkı söyleme tekniklerini geliştirmelerine ve güvenlerini artırmalarına yardımcı olabilir.

Grup Katılımını Teşvik Etme: Şarkı söyleme aktivitelerini grup hâlinde yapmak, katılımcıların birlikte eğlenmelerini sağlar ve sosyal bağlarını güçlendirir. Düetler veya grup performansları gibi iş birliği fırsatları sunarak katılımcıların birbirleriyle etkileşim kurmaları teşvik edilir.

Müzikal Materyallerin Hazırlanması: Etkinlik için bir şarkı listesi hazırlanır ve katılımcılara önceden erişim sağlanır. Böylece herkes, kendilerine en uygun şarkıları seçebilir ve gerekirse sözlerini önceden inceleyebilir.

Güvenlik ve Hijyen Önlemleri: Özellikle toplu aktiviteler düzenlerken güncel sağlık ve hijyen protokollerine uygun olarak hareket edilir. Alan düzenli olarak temizlenir. Katılımcılar uygun sosyal mesafe önlemlerine uymaları konusunda bilgilendirilir.

2.3.3. Yetişkinlere Yönelik Müzik Aktiviteleri ve Örnekleri

Konaklama işletmelerinde yetişkinlere yönelik müzik aktiviteleri, misafirlerin tatillerini daha keyifli ve unutulmaz hâle getirmek için düzenlenen çeşitli etkinliklerdir. Bu aktivitelerin örnekleri şunlardır:

Canlı Müzik Performansları: Otel lobilerinde, restoranlarda veya açık hava alanlarında düzenlenen canlı müzik performansları, yetişkin misafirlerin dinlenmelerini ve eğlenmelerini sağlar. Yerel müzisyenler veya profesyonel gruplar tarafından gerçekleştirilen performanslar farklı müzik türlerini kapsayabilir.

Akustik Konserler veya Şarkı Söyleme Geceleri: Rahatlatıcı bir atmosfer yaratmak amacıyla otel ile tatil köyleri, akustik konserler veya şarkı söyleme geceleri düzenleyebilir. Misafirler, favori şarkılarını paylaşabilir veya dinleyebilir, böylece keyifli bir zaman geçirebilirler.

BİLGİ KUTUSU

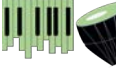
Akustik; elektronik müzik enstrümanları ve seslendirme sistemleri kullanılmadan insan sesinin ve enstrümanların doğal sesleri ile yapılan müziği ifade etmektedir. Müzik yapmak için bir mekanın fiziksel kalitesi ve sesin fiziksel özelliklerinin incelenmesi anlamlarını da taşır. TDK Güncel Türkçe Sözlük'te “yankı bilimi, yankılanım” olarak belirtilir.

DJ Partileri ve Tematik Müzik Geceleri: Özellikle hafta sonları ve özel günlerde, yetişkinlere yönelik DJ partileri veya tematik müzik geceleri düzenlenebilir. Belirli bir müzik türüne odaklanan geceler, misafirlerin dans etmelerini ve eğlenmelerini sağlar. Amfityatroda yapılan gösterilerden sonra otel diskosunda DJ performansı sergilenir ve müzik yayını yapılır. Animasyon bölümünde görev alan DJ, canlı müzik performansı ile misafirlerin eğlenmesini sağlar (Görsel 2.32).

Görsel 2.32: DJ performansı

Lounge (Lanc) Müzikleri: Oteller veya tatil köyleri, akşam saatlerinde yetişkin misafirler için kokteyl saatleri düzenleyebilir. Bu saatlerde, lounge müzikleri eşliğinde rahat bir ortamda sosyalleşme imkânı sunulabilir.

Müzikal Çalışmalar: “Müzikal” tiyatro; dans, müzik ve diyalogları içeren bir sahne performansı türüdür. Müzikaller, genellikle bir hikâyeyi anlatmak için şarkı ve danslarla zenginleştirilir (Görsel 2.33).

Görsel 2.33: Müzikal

Bu tür performanslar, müzikal tiyatro adı verilen bir alt kategori içinde yer alır. Bir müzikal, genellikle şarkı ve diyaloglar arasında geçiş yaparak ilerler. Şarkılar, karakterlerin duygularını ifade etmelerine ve hikâyenin gelişimine katkıda bulunmalarına yardımcı olur. Dans numaraları ise sahne enerjisini artırır ve görsel bir şölen sunar.

Gece Karaoke Partileri: Japon kökenli bir kelime olan karaoke eğlenceli anlar geçirmek ve şarkı söyleyerek stresini atmak isteyenler için vazgeçilmez bir eğlence anlayışıdır. Japoncada “boş orkestra” ve “orkestrasız müzik” anlamına gelen kelimenin Türkçe karşılığı ise “şarkıcılara orkestra eşliği sağlayan bir cihaz”dır. Eğlenceli ve interaktif bir etkinlik olarak gece karaoke partileri düzenlenebilir. Misafirler, sevdikleri şarkıları söyleyerek bir araya gelir ve keyifli zaman geçirirler.

Bu tür müzik aktiviteleri, konaklama işletmelerinin misafirlerine çeşitli eğlence seçenekleri sunmasına ve tatil deneyimlerini daha unutulmaz hâle getirmelerine yardımcı olabilir.

BİLGİ KUTUSU

Karaoke'nin popüler olma nedenleri şunlardır:

Stres Atma: Müzik yapmanın tedavi edici yanı vardır. Karaoke, stresi azaltmaya yardımcı olabilir.

Eğlence: Arkadaşlarınızla veya ailenizle birlikte keyifli vakit geçirmek için mükemmel bir fırsattır.

Kendini İfade Etme: Sahneye çıkmak ve sesinizi duyurmak, öz güveninizi artırabilir.

Sosyalleşme: Karaoke barları veya özel karaoke odaları, yeni insanlarla tanışmak için harika bir ortam sunar.

5. UYGULAMA

2 DERS SAATİ

RUS HALK ŞARKISI SÖYLEME VE DANS ETME

Görev

Bu uygulamada Rus Halk Şarkısı “Kalinka” şarkısı eşliğinde dans etmeniz beklenmektedir. Uygulamanızı aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek gerçekleştiriniz.

İşlem Basamakları

1. İş sağlığı ve güvenliği önlemleri alarak ortamı hazırlayınız.
2. Dans edecek sınıf arkadaşlarınızı belirleyiniz.
3. “Kalinka” şarkısını akıllı tahtaya bağlayarak açınız.
4. Dans etmek için arkadaşlarınıza açıklama yapınız. “Hep beraber dans etmeye hazır mıyız?”
5. Şarkının nakarat kısımlarını söylerken müziğe uygun şekilde belirlediğiniz dans figürlerini yapınız.
6. Dansın farklı figürleri ile kendiniz bir koreografi oluşturunuz.
7. Verilen sürede uygulamayı tamamlayınız.

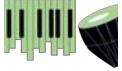
Uygulama Değerlendirme

Uygulamanız aşağıdaki “Kontrol Listesi”ndeki değerlendirme ölçütlerine göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

ŞARKI SÖYLE DANS ET UYGULAMASI KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Ortamı iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uygun şekilde hazırladı.		
2. Dans için partner arkadaşını belirledi.		
3. Şarkıyı genel ağ ortamından açtı.		
4. Şarkının nakarat kısımlarını söylerken dans etti.		
5. Farklı figürler ile dans etti.		
6. Çalışmayı belirlenen sürede yaptı.		

Not: “Hayır” olarak işaretlenen ölçütler için eksikliklerinizi tamamlayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

- A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa cümlelerdeki bilgiler doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.**
- (.....) Müzik, insanlara hem fiziksel hem de duygusal mesajlar veren evrensel bir iletişim aracıdır.
 - (.....) Müziğin en temel unsuru armonidir.
 - (.....) Romalılar, müziğin sanatsal ve tarihsel gelişimine çok önemli katkılar sağlamıştır.
 - (.....) Çocuklar için şarkı seçimi yapılırken karmaşık ve hafızada zor kalan şarkılar seçilmelidir.
- B) Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşluklara uygun ifadeleri yazınız.**
- Bireylerin duygu ve düşüncelerini uyumlu seslerle belli kurallar çerçevesinde anlatma sanatına..... denir.
 - Eski Yunan'da müziksel gelişimi sağlayan en önemli filozofların başında Sisamlı gelmektedir.
 - 6000 yıllık tarihi olan Türk müziğinde, en eski Türk telli çalgısıdır.
 - Kendine özgü, yalın bir olayı anlatan, dans ve tiyatral kurgu ile sahnelenen gösteriye denir.
- C) Aşağıdaki soruları okuyunuz ve doğru cevabı işaretleyiniz.**
- 9. İlk çağlarda, okullarda müzik eğitimi 30 yaşına kadar zorunlu olan uygarlık aşağıdakilerden hangisidir?**
- Çin
 - Frigya
 - Hitit
 - Mezopotamya
 - Yunan
- 10. Aşağıdakilerden hangisi Hint mitolojisinde, notaya alınmış dünyanın en eski ezgilerini barındıran "Veda" adlı dört kutsal kitaptan biridir?**
- Atharvaveda
 - Rigveda
 - Samaveda
 - Upinişad
 - Yujurveda
- 11. Aşağıdakilerden hangisi müziğin alfabesi olarak bilinen notalara isim veren İtalyan din adamıdır?**
- Agustus
 - Aziz Andrew
 - Aziz Anthony
 - Aziz Mark
 - Guido
- 12. Aşağıdakilerden hangisi konaklama işletmelerinde çocuklara yönelik yapılan aktivitelerden değildir?**
- Ritim aktiviteleri
 - Müzik dinleme etkinlikleri
 - Yaratıcı dans etkinlikleri
 - Müzikli öyküler
 - Enstrüman öğretme aktiviteleri

3. ÖĞRENME BİRİMİ

DANS AKTİVİTELERİ

KONULAR

3.1. DANS

3.2. ÇOCUKLARA YÖNELİK DANS AKTİVİTELERİ

3.3. YETİŞKİNLERE YÖNELİK DANS AKTİVİTELERİ

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Dans kavramı
- Dansın faydaları
- Dans türleri
- Konaklama işletmelerinde dans uygulamaları
- Çocuklara yönelik dans aktiviteleri
- Yetişkinlere yönelik dans aktiviteleri

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

- Yaşadığınız bölgedeki geleneksel dans türü örneklerini araştırarak sınıfta paylaşınız.

TEMEL KAVRAMLAR

dans, koreografi

GİRİŞ

Dans müziğe ritmik hareketlerle eşlik etme sanatıdır. İnsanlar tarih boyunca farklı kültürlerde çeşitli dans türleri geliştirmiştir. Türkiye’de halk dansları, modern dans ve geleneksel danslar oldukça popülerdir. Örneğin zeybek, horon, halay gibi halk dansları ülkenin farklı bölgelerine ait geleneksel danslardır.

Dans sadece eğlence için değil aynı zamanda kültürel mirası aktarmanın ve sosyal bağları güçlendirmenin bir yolu olarak da önemli bir yere sahiptir.

İnsanlar; doğdukları andan itibaren duydukları seslere, gördükleri bir duruma tepki vermişlerdir. Tarih boyunca sevinçlerini, hüznelerini, yaşamış oldukları coğrafi koşullar ve doğa olaylarını çeşitli şekillerde ifade etmiş ve günümüze kadar taşımışlardır. Doğa ile iç içe yaşam, toplumsal yapı, dayanışma, ritüeller, inançlar, kahramanlık ve savaş olayları danslarında etkili olmuştur.

Günlük yaşamlarını sürdüren insanlar; avlandıklarında, doğum ve ölüm gibi kutsal saydıkları dönemlerde, düşüncelerini, duygularını, isteklerini anlatmada önce ritimsel hareketlerden faydalanmışlardır. Bu hareket dansı doğurmuş; sonra müziğin, ezginin katılımıyla dans evrensel dil ile iletişim aracına dönüşmüştür.

3. DANS AKTİVİTELERİ

Dans insanlık tarihinin en eski ve evrensel ifade biçimlerinden biridir. Var oluştan bu yana insanlar, dansı çeşitli amaçlarla kullanmışlardır. İlk insanlar, doğa olaylarını anlamlandırmak ve doğa güçlerine tapmak için dansı ritüellerinde kullanmıştır. Yağmur dansları, hasat kutlamaları ve av öncesi danslar bu dönemin tipik örneklerindedir. İlk topluluklar, dansı bir araya gelmek ve sosyal bağları güçlendirmek için kullanmışlardır. Eski Yunan, Mısır ve Mezopotamya gibi medeniyetlerde dans, tanrılara adanmış ritüel ve törenlerde önemli bir rol oynamıştır. Antik Yunan’da tiyatro ve dans, dinî törenlerin ve festivallerin bir parçasıdır. Antik dönemde, savaşçı toplumlar zafer kazandıklarında ya da savaşa hazırlanırken dans etmişlerdir. Bu danslar hem fiziksel hem de manevi bir hazırlık olarak görülmüştür.

Dans, birçok duygu ve düşünceyi içinde barındırmaktadır. Dans; insanın yaratıcı düşünme gücünün, duygu ve düşüncelerinin beden üzerinde ritimle birlikte ifade edilmesidir. İnsanlar bunu yeri geldiğinde müzik, dans ve sanatsal (tiyatro, resim, şiir vb.) aktivitelerle ifade etmişlerdir.

Çünkü dans duyguların yansıma biçimidir. Dolayısı ile toplumların ortak değerlerinden biridir. Gösterildiği zaman insanları ayırtırmayan tersine birleştiren bir araçtır (Görsel 3.1). Dansın farklı coğrafya ve kültürlerde, farklı şekillerde görülüyor olması onun evrenselliğine işaret etmektedir. Dans, herkese hitap edebilen evrensel bir dildir. Dansın tüm unsurlarıyla insanı etkisi altına alan gizemli ve bir o kadar da farklı bir yapısı vardır. Dansın insanlık tarihindeki yeri çok eskilere dayanmaktadır ve birçok kaynakta dansın ilk sanat dalı olduğu kabul edilmektedir.

Görsel 3.1: Farklı kültürlerde dans

İnsanların konuşma dilinin henüz gelişmediği zamanlarda, bedenlerini kullanarak doğaya ve çevrelerine tepkilerini ifade ettikleri düşünülmektedir. Bu, dansın kökenini ve insanlık tarihindeki önemini anlamak için önemli bir bakış açısı sunar.

Dans, başlangıçta doğanın ritmini taklit eden bir hareket biçimi olarak ortaya çıkmıştır. İnsanlar, doğal olaylara ve çevrelerindeki dünyaya uyum sağlamak için bedensel hareketler kullanmışlardır. Bu hareketler, zamanla bir ritim duygusuyla birleşerek dansın temelini oluşturmuştur. El, ayak ve vücutla yapılan bu hareketler, insanların içsel ritimlerini ve duygularını ifade etmelerine olanak tanımıştır.

Dans, sadece fiziksel bir aktivite değil aynı zamanda ruhun ve düşüncelerin bir ifadesi olarak da kabul edilir. İnsanlar bedensel hareketler aracılığıyla kelimelere dökülemeyen duygularını ve düşüncelerini dışa vurmuşlardır. Bu nedenle dans, ruhun ve bedenin bir arada işlediği bir iletişim şekli olarak görülebilir. Dansın bu yönü, onu diğer sanat dallarından ayıran ve insanlık tarihinde özel bir yere sahip olmasını sağlayan bir unsurdur.

Dansın bu temel özellikleri onu kültürel, sosyal ve bireysel ifadelerin bir aracı hâline getirmiştir. Bu bağlamda dans, tarihin en eski sanat dalı olmanın ötesinde, insanın var oluşuyla bütünleşmiş bir ifade biçimi olarak kalmıştır. Ünlü Alman müzikolog Curt Sachs (Kört Zaks), dansı “Dans bütün sanatların anasıdır. Müzik ve şiir zaman içinde yaşar, resim ve arkeoloji boşlukta ve uzayda ama dans aynı zamanda hem boşlukta ve hem de zaman içinde yaşar. Yani uzayda yaratılan bir şekli ve o şekli meydana getiren hareketler topluluğunu zamanla bütünleştirir.” şeklinde tanımlamıştır.

Dans; tarih boyunca çeşitli durumlara hizmet etmek ve insan topluluklarının duygusal, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılamak için etkili bir araç olmuştur.

Başarılı bir savaş veya av sonrasında yapılan danslar, zaferin ve başarının toplu bir şekilde kutlanmasını sağlamıştır. Bu danslar, topluluğun birlikte hareket etme gücünü ve başarılarını sembolik olarak paylaşmalarına olanak tanımıştır.

Cenaze törenlerinde dans, ölen kişiyi onurlandırmak ve yas tutanların acısını hafifletmek amacıyla kullanılmıştır. Örneğin Gana’da günümüzde de uygulanan “Coffin Dance (kaffin dens)” (Tabut Dansı), ölü yakınlarının hüznünü hafifletmek ve ölen kişiyi neşeli bir şekilde uğurlamak için yapılan geleneksel bir danstır. Bu dans, ölümün acı yönünü hafifletmek ve hayata pozitif bir bakış açısıyla veda etmek amacıyla gerçekleştirilir.

Bu örnekler; dansın sadece bir sanat formu olmanın ötesinde, toplulukların duygusal ihtiyaçlarını karşılayan ve sosyal bağları güçlendiren bir araç olarak hizmet ettiğini göstermektedir. Dans; insanlar için bir ifade biçimi olmanın yanı sıra toplulukların dayanışmasını, kültürel kimliklerini ve inançlarını yansıtan güçlü bir sembol olmuştur.

Dans, tarih boyunca insan kültürünün ayrılmaz bir parçası olmuştur. Arkeolojik kanıtlar, bu sanat formunun binlerce yıl öncesine dayandığını göstermektedir. İlk arkeolojik dans kanıtı, Hindistan’daki dokuz bin yıllık mağara resimlerinde görülmüştür. Bu resimler, insanların bedensel hareketlerle ifade biçimlerini çok eski zamanlardan beri kullandığını göstermektedir.

Eski Türklerde müzik ve dansla tedavi, sadece bir hekimlik uygulaması değil aynı zamanda sosyokültürel ve spiritüel bir olgu olarak kabul edilmiştir. Bu kültürel ve spiritüel tedavi yöntemleri Altay, Kaşgar, Kırgız Türkleri gibi çeşitli Türk topluluklarında özellikle dikkat çekicidir.

ARAŞTIRMA

Spiritüel ve spiritüel tedavi kavramlarını genel ağ ortamında güvenilir bilgi kaynaklarında araştırarak sınıf ortamında arkadaşlarınızla paylaşınız.

Müziğin ritmine uyularak yapılan dans, duyguların bedensel bir dışa vurumu olarak insan ruhunun rahatlmasına ve stresin azalmasına yardımcı olur. Bireyler, dans sırasında müziğin ritmine ve melodisine kendilerini kaptırarak duygusal durumlarını ifade ederler. Bu süreç hem beden hem de zihin için bir tür terapi işlevi görür. Dansın faydaları şunlardır:

- Dans insanın hareket genişliğini artırır, koordinasyonda düzelme sağlar.
- Kişinin ruhsal iyiliğini ve zihinsel gevşemesini sağlar.
- Vücudun verdiği mesajları algılamaya ve ifade etmeye yardımcı olur.
- Söze dökülemeyen duyguları anlamayı ve anlatmayı, gerektiğinde susabilmeyi veya hayır diyebilmeyi sağlar.
- Dans; kas aktivitesinin gelişimini sağlar, fiziksel gücü artırır, çeviklik ve esneklik sağlar.
- Kilo ve fiziksel durum dengesini sağlar.
- Dans dolaşım, solunum, iskelet ve kas sisteminin gelişimine yardımcı olur.
- Birtakım fizyolojik olaylar sonucunda bağışıklık sisteminin kuvvetlenmesine ve sağlığı korumaya yardımcı olur. Vücuttaki serotonin (mutluluk hormonu) düzeyini artırır.
- Dans; kişiyi rahatlatarak stresten kaynaklanan kronik yorgunluk, gerginlik ve diğer olumsuz durumları ortadan kaldırmayı sağlar.
- Dans; insanın duygularını kontrol edebilmesini, öz saygı, disiplin ve öz güvenli olmayı sağlar.
- İnsanın, hareket hâkimiyetini sağlar ve geliştirir.
- Dans etmek duyguların değişimiyle stres ve ağrıdan kurtulmayı sağlar.
- Daha bilinçli olmayı sağlar.
- Sosyal yaşantıdaki olumsuzluklara göğüs gerebilmeyi sağlar, çevre farkındalığını artırır.
- Dans, madde kullanımı ve bağımlılığı gibi kötü alışkanlıklardan uzaklaşmada etkilidir.
- Farklı kültürleri öğrenmemizi sağlar, sosyal becerileri geliştirir.
- Dans, özellikle saldırgan ve mutsuz çocukların kendilerini kontrol etmelerine yardımcı olabilmekte ruhsal problemlerinde çocukların kendilerini ifade etmelerine olanak sağlamaktadır.

Yazının bulunmasından önce insanlar, yaşadıkları olayları ve deneyimleri aktarmak için çeşitli yöntemler kullanmışlardır. Mağara duvarlarına çizdikleri resimler, bu tür bilgileri nesilden nesile aktarmanın bir yolu olmuştur. Aynı şekilde, hayvan derileri üzerine işlenen figürler ve semboller de önemli olayların ve mitlerin kaydedilmesi için kullanılmıştır. Bu tür erken iletişim yöntemleri, tarihin ve kültürlerin anlaşılmasında bize büyük bir pencere açmıştır. Yazının gelişmesiyle birlikte bilgi aktarımı çok daha kalıcı ve geniş çaplı hâle gelmiştir.

Dans; kültürlerin ve toplumsal yapının önemli bir parçasıdır ve kültürel kimliklerin, ritüellerin ve tarihî olayların aktarımında büyük bir rol oynar. Dans; toplumların kendilerini ifade etme, tarihlerini yaşatma ve kültürel değerlerini sürdürme biçimidir. **Folklor** ise bu kültürel ifadeleri inceleyen ve belgeleyen bir bilim dalıdır. Geleneksel danslar, müzikler ve diğer performans sanatları toplumların tarihini, inançlarını ve sosyal yapısını anlamak için önemli kaynaklardır. Bu bağlamda folklor, kültürel mirası koruma ve gelecek nesillere aktarma görevini üstlenir.

ARAŞTIRMA

Ritüellerin dansla olan ilişkisini genel ağ ortamında güvenilir bilgi kaynaklarında araştırarak sınıf ortamında arkadaşlarınızla paylaşınız.

Dans; tarih boyunca toplumların sosyal, kültürel ve ekonomik koşullarına göre şekillenmiş ve farklı stiller, türler ve formlar geliştirmiştir. Bu gelişim toplumsal yapının değişimi, kültürel etkileşimler ve teknolojik yenilikler gibi faktörlerden etkilenmiştir. Dans hem bireysel hem de toplumsal ifadeyi yansıtarak değişen zamanlara ve kültürel akımlara uyum sağlar. Örneğin geleneksel danslar, yerel gelenekleri ve toplumsal normları yansıtırken modern dans ve performans sanatları, çağdaş toplumsal meseleleri ve bireysel ifade biçimlerini keşfeder. Bu çeşitlenme ve adaptasyon, dansın dinamik ve sürekli gelişen bir sanat formu olmasını sağlar.

Dansın bedensel kodları, sözlü iletişimin ötesinde bir anlatım gücüne sahiptir. Dans insanların duygu, düşünce ve kültürel değerlerini estetik bir biçimde ifade etmesinin güçlü bir yoludur. Her kültür, dansın formunu ve hareketlerini kendi benzersiz kalıpları ve sembolleriyle şekillendirir. Dans, bu nedenle bir kültürün kimliğini ve duygusal derinliğini yansıtma konusunda etkili bir araçtır. Sözsüz iletişimdeki bu güç, dansın evrensel bir dil olarak kabul edilmesini sağlar çünkü her toplumun kendine özgü dans dili, ortak insan deneyimlerini ifade etme yeteneğine sahiptir.

ÖZLÜ SÖZ

“Dans, yaşamı yüceltmektir; kadın ve erkeğin kurduğu uygarlığın dışı vurumudur. Toplumlari birleştirir ve barışı sağlar. Sadece erkeklerin kurduğu düzene uygarlık denmez.”

Dans, insan duygularını ve içsel durumlarını ifade etmek için güçlü bir araçtır. Korku, sevinç, üzüntü ve beklenti gibi duygular; dans yoluyla, bedensel hareketlerle, jestlerle ve mimiklerle anlatılır. Giysiler, aksesuarlar ve yüz/beden boyları gibi unsurlar da bu ifadeyi destekleyen ve zenginleştiren önemli bileşenlerdir (Görsel 3.2).

Görsel 3.2: Yüzleri boyalı dansçılar

Dansın iletişim gücü büyük ölçüde bedenin kendine özgü ifade biçimlerine dayanır. Beden, dansın ana aktarım aracıdır; duygu, düşünce ve mesajlar bedensel hareketlerle iletilir. Bu süreçte giysiler, aksesuarlar ve nidalar gibi yardımcı araçlar da önemli rol oynar. Giysiler ve aksesuarlar dansın estetik, kültürel bağlamını zenginleştirir.

Nidalar ve hareketler ise iletilerin tonunu, anlamını derinleştirir. Bu tüm unsurlar bir araya geldiğinde dansın güçlü ve çok yönlü bir iletişim aracı olmasını sağlar.

- **Beden / Yüz / Makyaj:** El ve parmak hareketleri, danslarda ve eski inanışlarda önemli bir rol oynar. Bu hareketler hem iletişimde hem de ritüellerde duyguları, niyetleri ve anlamları ifade etmede kullanılır. Bedeni boyama ve dans gibi uygulamalar, kültürel ve dinsel inançların bir yansımasıdır ve toplumsal ritüellerde önemli bir rol oynar. Bedenin boyanması genellikle ritüel anlamlar taşır. Toplumsal ya da bireysel geçiş dönemlerini, bayramları, savaşları veya diğer önemli olayları kutlamak için kullanılır. Bu uygulamalar, büyüsel ve dinsel motiflerle desteklenir; toplumun kültürel kimliğinin bir parçası olarak görülür.
- **Hareket:** Dans ve hareket, insanın hem içsel hem de dışsal dünyasıyla bağlantı kurmasında önemli bir rol oynar. Her bireyin kendine özgü vücut hareketleri ve dans tarzları vardır, bu da kişisel ifade biçimlerini yansıtır. Hareketler, içsel duyguları ve düşünceleri dışa vurmanın yanı sıra insanın kişisel kimliği ve ilahi yönleri arasında bir köprü kurar.

- **Ritim:** Evrenin düzenli bir ahenk ve ritim içinde olduğu fikri hem doğal dünyayı hem de insan deneyimini anlamada önemli bir yer tutar. Ritim, hareketin düzenli bir biçimde organize edilmesidir ve bu düzen, doğadaki tüm süreçlerde kendini gösterir. Dans, bu ritmi ve düzeni bedensel bir ifade biçimi olarak sunar.
- **Müzik:** Dans, zihinsel tasarımların beden ve zihin koordinasyonu içinde müzikle uyumlu bir şekilde harekete dönüştürülmesidir.
- **Kostüm ve Aksesuar:** Dansın estetik ve anlatım gücünü artırmak için kostümler, aksesuarlar önemli bir rol oynar. Bu unsurlar dansın temasını, kültürel bağlamını ve ifade biçimini zenginleştirir.
- **Mekân:** Mekân dansın önemli bir ögesidir ve hem görsel hem de işitsel ritimle birleşen sanatın gösterildiği yerdir. Dansın mekânla olan ilişkisi, performansın etkisini ve anlamını derinleştirir.

Dans türleri farklı kültürel, tarihî ve sanatsal bağlamlarda gelişmiş çeşitli stilleri içerir. Düşüncelerini özgürce ifade etmekte zorlanan insanlar, ruh ve bedenini özgür kılmak için dansı seçmiştir. Dans ile kendini bulmaya ve özgürce düşüncesini ifade etmeye çalışmışlardır. Dans insanların ifade biçimidir. Bu durumu farklı danslar ile sergilemişlerdir.

Geleneksel Danslar

Kültürel yaşamdan yola çıkarak oluşturulan ve anlam yükü ile hikâyesi olan danslar, toplumsal yapının ve değerlerin bir yansımasıdır. Bu tür danslar, bir toplumun kültürel ve tarihî bağlamını ifade eder. Genellikle toplumsal ritüeller, gelenekler ve inançlarla derin bir bağlantıya sahiptir (Görsel 3.3).

Görsel 3.3: Yeni Zelanda geleneksel danslar

Sosyal Danslar

Sosyal dansların oluşumunda insanların dans etmeye duyduğu kişisel gereksinim büyük bir rol oynar. Sosyal danslar; bireylerin sosyal ilişkilerini güçlendirmelerine, toplumsal iletişimi sağlamalarına ve toplumsal bağlarını kuvvetlendirmelerine olanak tanır. Sosyal danslar, bireylerin dans etmeye duyduğu kişisel gereksinimlerin bir sonucu olarak ortaya çıkar. Bu dans türleri; insanların sosyal ilişkilerini güçlendirmelerine, toplumsal iletişimi sağlamalarına ve toplumsal bağlarını kuvvetlendirmelerine olanak tanır. Sosyal danslar, sadece fiziksel bir etkinlik değil aynı zamanda toplumsal etkileşim ve bağlılık oluşturan önemli bir araçtır. Bu danslara örnek olarak salsa, vals ve tango gösterilebilir.

Dinsel Danslar

Dans, tarih boyunca birçok kültürde ve inanışta tanrıya olan sevgiyi, saygıyı ifade eden en saf yollardan biri olarak kabul edilmiştir. Bu ritüel, bireyin kendi iç dünyası ile dış evren arasında bir köprü kurma amacına hizmet eder ve bu şekilde insan, ilahi olanla bir bütün olmayı hedefler. İslam mistisizminde yer alan Mevlevi dervişlerinin “sema” dansı, bu anlayışın en güzel örneklerinden biridir. Sema, insanın ruhsal hayatında tanrıya erişme arzusunu sembolize eder.

Sanatsal Danslar

Geleneksel danslardan esinlenilerek estetik ve ilgi gücü yüksek dans türlerini kapsar. Müzik ve hareketle duygusal veya düşünsel mesajlar iletir (Görsel 3.4). Bale, tango vb. danslar örnek olarak gösterilebilir.

Görsel 3.4: Sanatsal danslar

Taklide Dayalı Danslar

Taklit dansları, insanların doğayı ve doğada bulunan nesnelere taklit ederek oluşturdukları bedensel bir anlatım özelliği taşıyan dans türleridir. Bu tür danslar genellikle hayranlık, etkilenme veya ilham sonucu doğar. Doğal olayları, hayvan davranışlarını veya çevresel unsurları yansıtmak amacıyla yapılır.

Halk dansları; bir topluluğun veya bölgenin kültürel mirasını, yaşam biçimini, değerlerini yansıtan önemli bir sanat formudur. Halk danslarının oluşumu ve özellikleri “insan-insan ilişkileri ve insan-doğa ilişkileri” şeklinde iki açıdan ele alınabilir. Toplumsal bağlar, geleneksel ritüeller ve insan ilişkilerini kapsamaktadır. Doğa, çevre, iklim, coğrafya, tarım ve avcılık insanların doğa ile olan ilişkisini anlatmaktadır.

Tarihin ilk çağlarında, dille anlatımın olmadığı dönemlerde, insanlar kendilerini bedensel hareketlerle ifade etmişlerdir. Bu hem içgüdüsel hem de evrensel bir olgudur. Çünkü dansın dili, tüm insanlar tarafından anlaşılan evrensel bir dildir. Zaman içerisinde gelişen ve birtakım değişikliklere uğrayan dansın en eski çeşidi de **halk oyunlarıdır** (Görsel 3.5).

Görsel 3.5: Bulgaristan halk dansları

Diğer ülkelerde **karakter dans** da denilen halk oyunları her ülkenin kendine özgü danslarıdır. Halk oyunları, bir toplumun geleneksel yaşamına ait olguların görünümünü veren bir ayna gibidir. Oyunlarını seyretmekle toplumların inanışları ve toplumsal gelenekleri hakkında oldukça doğru bilgiler elde edilebilir.

Türklerde halk oyunlarının doğuşu ise Orta Asya'ya kadar uzanmaktadır. Geleneksel Türk halk danslarının oluşmasına etken olan dört ana evre bulunmaktadır. Bu evreler: Orta Asya kültürü, İslami kültür, Anadolu kültürü ve Avrupa kültürüdür. Tarihte ilk Türk uygarlıklarının günümüze uzanan belgelerinden, dansa büyük ilgi duydukları anlaşılmaktadır. Anadolu'da yaşayan Türk uygarlıklarında da Asya'dan getirilen geniş kültür birikimlerine ve eski Anadolu uygarlıklarının kültür ürünlerinin sentezi ile oluşan halk oyunlarına rastlanmaktadır. Türklerde oyunlar savaş araçlarıyla, kılıçlarla, mumlarla yapılırdı. Günümüz halk oyunlarında da bunların kalıntıları bulunmaktadır.

Türkiye'de dansın kökeni halk oyunlarına dayanmaktadır. Üzerinde büyük medeniyetlerin kurulması, doğu ve batı kültürlerinin geçişini sağlayan bir köprü durumunda olması, Anadolu'nun zengin kültürel yapıda olmasını sağlamıştır. Osmanlıda insanlar başkalarının danslarıyla eğlenirdi. Cumhuriyet Dönemi'nde ise dansa bizzat katılım sağlamıştır.

Türkiye'deki Belli Başlı Yöresel Halk Oyunları

Halk danslarının ortaya çıkış koşullarını ve günümüz toplumundaki yerini belirledikten sonra bu dansların yansıttıkları zengin kültür öğelerine, sunuşlarına, bölgelerine, belirli ortak özelliklerine göre bölümlenmesinden söz edilebilir. Türkiye'de yaygın dans formları arasında halay, zeybek, bar, horon, hora, köçek, Kafkas dansı, karşılama gibi biçimler sayılabilir.

Halay

Halay; toplumsal dayanışma, birlik ve beraberliği temsil eden geleneksel bir halk dansıdır. Genellikle davul ve zurna eşliğinde, en az üç kişi ile başlayıp geniş gruplar hâlinde, el ele tutuşarak oynanır. Kadın ve erkeklerin karışık olarak katıldığı halayda, katılımcılar diziler hâlinde muntazam ritimlerle ayak vurarak dans ederler. Halayın başındaki kişi "halay başı" olarak adlandırılırken sondaki kişi "poççık" olarak bilinir ve her ikisinin de ellerinde sallanan mendiller vardır. Bu mendil sallama, dansın önemli bir parçasıdır. Halay başı, oyunun bir noktasında sahnenin ortasına çıkarak tek başına gösteri yapar. Halaylar genellikle açık havada oynanır ve bölgesel farklılıklara göre 1, 2, 3 veya 4 bölümlü olabilir. Adana Depki Halayı, Elazığ Ağır Halay ve Malatya Arapgir Halayı örnek olarak gösterilebilir.

Zeybek

Zeybek, Batı Anadolu'nun güçlü kültürel birikiminin bir parçası olan bir halk dansıdır ve özellikle Ege Bölgesi'nde bulunmaktadır. Dansın kendine özgü bir ritmi ve duruşu vardır, bu da onu diğer halk danslarından ayırır. Zeybek dansı ile bireyin gurur, cesaret ve özgürlüğü artırılır, gösterişli hareketlerle bunların hayata geçirilmesi sağlanır. Erkek zeybek oyunlarında "gezinleme" olarak standart bir başlangıç bölümü bulunur. Bu bölümde, göstericiler ağır bir tempoyla sahnede gezinir ve ardından temposuyla birlikte asıl oyunla birlikte harekete geçerler. Ancak kadın zeybek oyunlarında bu gezinleme genellikle yer almaz, dansın doğrudan bölümü başlar.

Zeybek dansları; tek başına, iki kişiyle veya daha fazla kişiyle, yuvarlak bir çember şeklinde kalabalık olarak yapılabilir. Dans türleri arasında kaşıklarla, ağır ve hızlı tempoda, türkölü veya davul-zurna, bağlama, cura, darbuka gibi çeşitli enstrümanlarla eşlik edilenler bulunur. Zeybekler yalnız kadınlar, yalnız erkekler (Görsel 3.6) veya karma gruplar tarafından oynanabilir.

Görsel 3.6: Zeybek

Horon

Horon, Karadeniz Bölgesi'ne özgü geleneksel bir halk dansıdır ve bu bölgenin kültürel özelliklerini yansıtır. Horon; tahıl ürünlerinin kurutulması ve dik tutulması, siyah anlamına gelen terimlerle, eski dönemlerde dinî ayinlerle ilişkili oyunlara verilen isimlerden türetilmiştir. Bölgesel olarak “horum”, “horun” veya “horan” gibi farklı adlarla da anılabilir.

Horon; Karadeniz'in dalgaları, dağ havası, mısır ekmeği ve hamsinin etkisi altında oluşmuş bir dans türüdür. Dans, hamsinin titreyiş ve çırpınışlarını ifade eder. Horonun başlıca figürleri arasında omuz titremeleri, öne eğilme, kolların hareketleri, bacak hareketleri, atmalar, toplanıp açılmalar, diz kırmalar ve çömelmeler bulunur. Horon, kadın ve erkeklerin karışık olarak oynadığı bir dans türüdür, genellikle kemençe, zil ve zurna gibi enstrümanlarla eşlik edilir.

Bar

Bar; topluluk, birliktelik ve el ele tutuşarak oynanan bir halk oyunu olarak tanımlanabilir. Ayrıca hava basıncı birimi, bir çeşit şaman davulu, birlikte oynanan sıra rakısı ve cam kaplardaki kir anlamlarına da gelebilir. “Bar”, “barça” ve “baru” gibi söylenişleriyle eski sözlüklerde “topluluk” anlamında kullanılmıştır. Çağataycada “barlamak”, düzeltmek veya sıraya koymak anlamına gelir.

Bar oyuncuların yan yana, omuz omuza ve el ele oynadığı estetik, asil ve mert bir oyundur. Oyun sırasında baştaki oyuncuya “barbaşı”, sondakine “poççik” ve barbaşının altındaki oyuncuya “koltuk” denir. Barlar, sözlü ve sözsüz olarak oynanabilir ve yöreye ait naralar oyun başında atılır. Barların çabuk kısımlarına “üstleme-üsteleme” denir. Barbaşının elindeki mendil, oyuna yön verip, ruh katarken iki dadaşın oynadığı oyunlarda eller serbesttir.

Oyuncuların ortaya çıkmasına “bar tutuşmak”, oynayanların bitişik durmak suretiyle dizilmelerine “kapalı bar”, oyunların müziğine “bar havası”, oyunda kullanılmayan davullara “sağır davul”, “çingene davulu”, kadın barlarına “düğün oyunları” oyuncuların birbirinden ayrı durmak suretiyle dizilmelerine “açık bar” denmektedir (Görsel 3.7).

Görsel 3.7: Bar oyunu

Kaşık-Bengi-Mengi-Güvende Oyunları

Kaşık, öz Türkçe bir kelimedir ve Orta Asya’da hakanlar huzurunda oynanan “hakan oyunu”nda iki tabak ve iki kaşık kullanıldığı bilinmektedir. Kaşık oyunlarında oyuncular serbesttir yani tutunma yoktur ve oyuncuların ellerinde yöresel kaşıklar bulunur. Oyunlar daire şeklinde ya da karşılıklı dizilerek oynanır ve kaşıklar ritim sazı olarak kullanılır.

Bengi oyunları, toplu oynanan oyunların tipik bir örneğidir. “Bengi” kelimesi “ebedî hayat suyu” anlamına gelir ve ağır, merdane yürüyüşler, çalımlı hareketler, uzun havalı ezgiler, ani hızlanmalar gibi özelliklere sahiptir. Bengi, savaş sonrası kutlamaları ve ilahi kudrete şükranı ifade eden bir oyun türüdür. Yalnızca erkekler tarafından oynanır, eller tutulmaz ve davul-zurna eşlik eder. 9/2, 9/4 ve 9/8’lik usuller kullanılır.

Mengi oyunları, topluluk içinde dayanışmayı, birlikteliği ve aynı zamanda coşkulu bir ifade biçimini temsil eder. Bu dans, Ege ve Akdeniz Bölgeleri’nin kültürel dokusunu yansıtır ve bölgenin enerjik ruhunu ortaya çıkarır. Mengi, aynı zamanda düğünlerde, bayramlarda ve özel kutlamalarda toplu hâlde oynanarak sosyal bağları güçlendirilir.

Mengi oyunu, gençlere özgü ve genellikle düğünlerde veya özel eğlencelerde sergilenen enerjik bir halk oyunudur. Görünen hayata ait olan bu oyun, dinî ya da tasavvufi bir anlam taşımaz. Gençler tarafından oynanan oyun, büyüklerin veya yaşlıların meclisinde oynanması ayıp kabul edilir. Bu oyun tarzı, Alevî erkânında yapılan Samah gibi dinî bir ritüelden ziyade dünyevi eğlence amacı taşır.

Güvende oyunları, oyuna kalkan kişinin güven duyduğu bir kişiyi oyuna dâhil etmesiyle adını alır ve iki kişi ya da daha fazla kişiyle oynanabilir. Dansçılar ağırbaşlı tavırla sahneye çıkar. Serbest dolaştıktan sonra kollar yukarı kaldırılıp oyuna başlanır. Kendine has tavırlarla devam eden oyun, müziğin hareketli ritmiyle çevik ve hareketli bir hâle gelir.

Karşılama ve Hora Oyunları

Karşılama, bir kişiyi ya da durumu karşılamak ve olumlu ya da olumsuz duygularını ifade etmek anlamına gelir. Gelen kişinin hatırını hoş etmek için yapılan çeşitli hareketleri içerir. Karşılama oyunları, genellikle geldikleri yörelerin adlarıyla veya tanınmış kişilerin isimleriyle anılır. Bu oyunlarda yaygın figürler arasında dönme, diz çökme ve el çarpma bulunur. Bu tür oyunlar, geleneksel olarak sosyal bağları güçlendirmek ve misafirperverliği ifade etmek amacıyla oynanır.

Dünyadaki Dans Çeşitleri

İnsanoğlunun doğasında yer alan dans iki ayağın üzerinde durulduğu günden bu yana gelişim göstermeye devam etmiştir. Dünyanın değişik yerlerinde doğmuş ve günümüze kadar gelmiş pek çok farklı dans bulunmaktadır. Hareketli ya da duygusal, değişik el ve kol hareketleri üzerinden yapılan oyunlar ve bu oyun türleri özelliklerine bağlı olarak değişkenlik gösterebilmektedir. Savaş, tanrıya dua etme gibi birçok amaç için ortaya çıkan dans zamanla profesyonel hâle gelmiştir.

Vals

Vals, zarafeti ve romantizmi temsil eden Batı kökenli bir salon dansıdır. 18. yüzyılda Avusturya ve Almanya’da popülerleşen bu dans, özellikle çiftler arasında yapılır; 3/4’lük zaman dilimine sahiptir. Vals, müzikle uyum içinde yapılan dönme hareketleri ve yumuşak geçişlerle bilinmektedir. Vals, Avrupa aristokrasisi arasında hızla yayılarak bale ve opera gösterilerinde yer almıştır.

Vals, sadece bir dans değil aynı zamanda sosyal bir etkinlik olarak da kabul edilmiştir. Johann Strauss (Yohan Straus) gibi ünlüler bu dansın yayılmasında büyük rol oynamıştır. Türkiye’de düğünler ve özel davetlerde vals popüler bir dans olarak yer alır (Görsel 3.8).

Görsel 3.8: Vals

Tango

Tango, Buenos Aires (boenos eriss) ve Montevideo (mantevedeo) kökenli bir dans ve müzik türü olarak hem kültürel hem de sanatsal bir zenginlik sunar. Bu dans, bireyin kendini ifade etmesi ve karşısındaki ile derin bir iletişim kurması için mükemmel bir dil oluşturur. Tango, spontane ve dans edenin yaratıcılığına bağlı olarak şekillenen bir dandır; bu yüzden hayatın metaforik bir ifadesi olarak görülebilir (Görsel 3.9). İçinde hüznü, tutkuyu, aşkı, bireyselliği ve paylaşımı barındıran tango bazen gerçekliğe bir karşı çıkış, bazen de kendini yeniden keşfetme yolu olarak anlam kazanır. Hayatın tüm yönlerini barındıran bu dans, sadece bir performans değil aynı zamanda bir yaşam biçimi olarak da kabul edilir.

Görsel 3.9: Tango

Çarliston

Çarliston dansı, Amerika Birleşik Devleti'nde caz müziğinin yükselişle ve özellikle 1920'lerin "Caz Çağı" olarak bilinen dönemde popüler kültürde büyük bir yer edinmiştir. Caz, döneminin sembolü hâline gelmiş, enerjik ve eğlenceli bir dans türüdür. Hem tek başına hem de çiftler veya gruplar hâlinde yapılabilir. Bu dansın özelliği, ayak uçlarını içeri alarak ve topukları değiştirerek yapılan ritmik ayak hareketleridir. Hareketler canlı ve dinamik şekilde gerçekleştirilir. Kökleri 1903 yılına dayanan çarliston, ABD'nin Güney Carolina eyaletinde Afro-Amerikan halk danslarından etkilenerek gelişmiştir. Charleston şehri ile bağlantılı olan bu dans, caz müziğiyle birlikte yaygınlaşmış 1920'lerde popüler tarihin önemli bir parçası hâline gelmiştir (Görsel 3.10).

Görsel 3.10: Çarliston

Cha Cha

Cha Cha, Küba kökenli danslardan biridir ve sosyal Latin-Amerikan dansları arasında en popüler olanlarındandır. Rumba ve mambo gibi danslarla benzer hareketlere sahip olan Cha Cha canlı, alaycı ve coşkulu bir ritimle dikkat çeker (Görsel 3.11). İsmi İspanyolcada "çocuk bakıcısı" anlamına gelen "chacha" kelimesinden türetilmiştir. Bu dans, enerjik yapısıyla dünya genelinde dansçıların büyük ilgisini çekmiş ve onları eğlenceli bir deneyime davet eden nadir danslardan biri olmuştur.

Görsel 3.11: Cha Cha

Swing

Swing (Svein), 1920'li yılların sonlarında gelişmeye başlamış ve 1940'ların ortalarına kadar etkili olmuştur (Görsel 3.12). Swing müzisyenleri, müziklerine daha rahat bir his katmış ve sıkı olmayan bir ritim anlayışı benimsemiştir. Bu tarz, özellikle sekizlik nota kalıbıyla öne çıkar ve bu, swing hissini karakterize eden temel unsurlardan biridir. O dönemde, caz orkestraları bu müziği icra ettikleri için swing dönemi, aynı zamanda caz orkestralarının altın çağı olarak kabul edilir. Swing müziğin ritmik yapısı, dans etmeyi seven birçok insanın ilgisini çekmiş ve büyük bir heyecan yaratmıştır.

Görsel 3.12: Swing

Rock'n Roll

Rock'n Roll dansı, 1950'lerin ABD'sinde ortaya çıkan, hızlı tempolu ve enerjik bir dans türüdür. Rock'n Roll müziğiyle birlikte gelişmiş ve gençlik kültürünün önemli bir parçası hâline gelmiştir. Bu dans caz, swing ve boogie-woogie gibi eski dans türlerinden etkilenmiş olup hızlı ritimleri, akrobatik figürleri ve döner hareketleriyle dikkat çeker. Dansın temel özellikleri, çiftlerin birlikte yaptığı kıvrak ve ritmik hareketlerdir. Ayakların seri bir şekilde yere vurulması, zıplama hareketleri ve dönüşler bu dansın karakteristik unsurlarıdır. Ayrıca partnerler arasında yapılan akrobatik kaldırmalar, fırlatmalar ve atılımlar Rock'n Roll dansına yüksek enerji katmıştır. Bu nedenle hem fiziksel dayanıklılık hem de koordinasyon gerektirir. Rock'n Roll dansı, insanlar arasında isyanın ve özgürlüğün sembolü olarak kabul edilmiştir. Dans salonlarında ve festivallerde sıklıkla yapılmış, filmler ve televizyon programları aracılığıyla popüler kültürün bir parçası hâline gelmiştir. Rock'n Roll hem klasik Rock'n Roll etkinliklerinde hem de modern dans yarışmalarında sergilenir (Görsel 3.13).

Görsel 3.13: Rock'n Roll dansı

Break dance

Break dance (brek dans), adını hip-hop ritimlerine uygun hareketlerden alır (Görsel 3.14). Bu dans türü Bebop, Soul-Train, Funk gibi müzikal akımlardan etkilenmiş ve bu akımların unsurlarını yeniden harmanlamıştır. Break dance sadece bu etkilerle sınırlı kalmamış, yaratıcı hareketlerle zenginleşmiştir. Örneğin baş üzerinde dönülen helikopter hareketi ya da bedenin elektrik akımı almış gibi kıvrılması şeklinde yapılan yeni hareketler, gettoda yaşayan gençlerin kendilerini ifade etme biçimleri olmuştur. Bu zorlayıcı hareketler, gençlerin kendi bedenleri üzerindeki hâkimiyetlerini ve güçlerini ortaya koyarken break dancein sokaklardan çıkıp tüm dünyaya yayılmasında büyük bir rol oynamıştır.

Görsel 3.14: Break Dance

Mambo

Mambo, Küba'nın Haitili topluluklarından doğmuş ve daha sonra Perez Prado (Pirado) tarafından popüler hâle getirilmiştir. Prado, 1943 yılında Havana'daki La Tropicana (Tırapikano) gece kulübünde mambo dansını tanıtarak bu dansa önemli bir katkıda bulunmuştur. Mambo; Afrika Küba, caz, hip-hop ve hatta bale gibi çeşitli dans türlerinden etkilenmiş bir danstır. Bu nedenle, mambo dansının adımları sürekli yenilenir ve asla tükenmez. Pek çok kişi Mambo'yu hızlı bir dans olarak görse de aslında yavaş, dikkatli ve aşırı hareket gerektirmeyen bir yapısı vardır (Görsel 3.15).

Görsel 3.15: Mambo

Samba

Samba, Brezilya'nın kültürel mirasının önemli bir parçasıdır ve kökleri Afrikalı kölelere dayanır (Görsel 3.16). Brezilya'da bu dans, balo salonu versiyonuna kıyasla daha özgür ve zorlayıcıdır. Kadınlar ve erkekler ayrı ayrı ama uyum içinde birbirine dokunmadan dans ederler. Kadınların hızlı ve simetrik ayak hareketleri, vücutlarının tamamını harekete geçiren kalça ve omuz hareketleriyle birleşir. Erkekler ise bu adımları atarken kadınların etrafında döner. Samba dansının ritmi tamborim, chocalho (çocalho), reco-reco (reko-reko) ve cabaca (kabaka) gibi enstrümanlarla canlandırılan güçlü davul ritimleriyle hayat bulur.

Görsel 3.16: Samba

Mazurka

Mazurka, Polonya'nın Mazurya Bölgesi'ne özgü bir halk dansı ve müzik türüdür. 16. yüzyılda kök salmış ve köylüler arasında popüler olmasına rağmen Polonya Sarayı tarafından da benimsenmiştir. Romantik dönemde Avrupa müziğini büyük ölçüde etkileyen Mazurka, karakteristik olarak 3/4'lük bir ritme sahiptir ve dans genellikle bir, dört ya da sekiz çift tarafından yapılır. Mazurkanın en ilginç yönlerinden biri, elliden fazla farklı dans adımına sahip olmasıdır. Bu dans, 19. yüzyılda Rus ve Alman balo salonlarına, daha sonra da İngiltere ve Fransa'ya yayılmıştır. Polonyalı besteci Frédéric Chopin (friderik şopen), piyano için birçok mazurka bestelemiş ve bu müzik formunu klasik müzik repertuarında ölümsüzleştirmiştir. Chopin'in mazurkaları, derin bir duygusallık ve melodik zenginlik taşımaktadır ve bu halk dansını daha geniş bir izleyici kitlesiyle buluşturmuştur (Görsel 3.17).

Görsel 3.17: Mazurka

Twist

1960'lardan önce popüler olan ve çiftlerin birbirine dokunarak yaptığı "touch" dansı, o dönemin sosyal dansları arasında öne çıkmıştır ancak 1960'ların başıyla birlikte dans dünyasında bir devrim yaşanmış ve "twist" dansı hızla popüler hâle gelmiştir. Twist, gençler arasında büyük bir beğeni toplarken yetişkinler arasında eleştirilere yol açmıştır. O dönemde Twist'in dans mı yoksa bir çeşit jimnastik mi olduğu konusunda tartışmalar çıkmıştır.

Twist dansı, Chubby Checker'ın (Çabi Çekir) 1960'larda seslendirdiği "The Twist" adlı şarkı sayesinde tüm dünyada tanınmış ve bir çılgınlık hâline gelmiştir. Bu dansın karakteristik hareketleri, banyo sonrası havluyla kurulanma hareketlerinden esinlenmiştir. Partnerlerin birbirine dokunmadan özgürce hareket ettiği bu dans, dönemin gençliği tarafından çok sevilmiş ve geleneksel danslara karşı bir başkaldırı olarak görülmüştür (Görsel 3.18).

Görsel 3.18: Twist

Oryantal

İnsanlar doğa olaylarını ve çevrelerindeki dünyayı beden hareketleriyle anlatmaya çalışmışlardır. Bu çabalar, dansın ilkel kökenlerini oluşturmuştur. Depremi, fırtınayı veya hortumu temsil etmek için vücutlarını kullanarak bu olayları bedensel ifadelerle dramatize etmişlerdir. Göbek, kalça ve bel gibi vücut bölgeleriyle yapılan bu hareketler, doğanın ritmini ve gücünü yansıtmıştır. Bu tür hareketler zamanla gelişmiş ve oryantal dansın ilk adımları atılmıştır.

Oryantal dansın kökenleri yüzyıllar öncesine hatta milattan önceye kadar uzanır. Özellikle Arabistan Yarımadası'nda, bu dans türü insanın dünyaya geliş öyküsünü anlatan bir anlatım şekli olarak ortaya çıkmıştır. MÖ yaklaşık iki bin yıl önce temelleri atılan bu dans, zamanla kadınlığın ve doğurganlığın simgesi olarak kabul edilmiş ve farklı kültürlerde çeşitli biçimlerde evrilmiştir.

Salsa

Salsa, genellikle Karayipler kökenli olduğu düşünülen bir müzik ve dans türüdür. İlk olarak Güney ve Orta Amerika kökenli topluluklar arasında popüler olan bu müzik tarzı, özellikle 1980'lerden itibaren dünya çapında sevilmeğe başlanmıştır.

Salsa, birçok farklı müzik türünün bir araya gelmesiyle oluşmuştur ve çoğu zaman Küba kökenli çeşitli müzik türlerini tanımlamak için kullanılır. Bu çeşitliliği nedeniyle İspanyolcada “sos” anlamına gelen salsa kelimesi bu müzik türüne uygun görülmüştür.

Salsa enerjik ritmi, tutkulu dans figürleri ve dinamik yapısıyla hem müzikseverler hem de dansçılar arasında büyük bir hayran kitlesi oluşturmuştur. Müzik olarak Latin Caz, Mambo, Cha-Cha ve Rumba gibi farklı unsurları birleştirir.

Salsa dansının kökeni konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Genel olarak salsa müziğinin öncelikle Küba'nın “Son” müziğinden türediği düşünülse de bazı müzikologlar ve tarihçiler salsa dansının kökenini 1950'lerin New York'unda gelişen farklı müzik biçimlerinin karışımına dayandırır. Bu görüşe göre Küba kökenli göçmenler ve Porto Rikolular caz, mambo ve Latin ritimleri birleştirerek salsa müziğini şekillendirmişlerdir.

Her iki görüş de salsanın Karayipler'den gelen güçlü etkilerini kabul eder (Görsel 3.19). Bu müzik türü, Afrika kökenli ritimlerle İspanyol melodilerinin birleşimi olarak ortaya çıkmış ve zamanla farklı kültürel etkilerle harmanlanarak bugünkü formunu almıştır. Salsa dansının farklı müzik türlerinden beslenmesi nedeniyle onun tam olarak nerede başladığını kesin olarak belirlemek zordur ancak Karayip etkisi ve Latin Amerika'nın ritmik zenginliği, salsanın özünde vazgeçilmez bir unsur olarak yer alır.

Görsel 3.19: Salsa

Merengue

Merengue, Dominik Cumhuriyeti'nin ulusal dansı olarak bilinir ve bu dansın kökenine dair iki popüler hikâye vardır. Birinci hikâyeye göre Merengue dansı, zincirlenmiş olan kölelerin hareket edebilme arzusuyla yaptıkları adımları yansıtır. Zincirler nedeniyle sınırlı hareket alanına sahip köleler, adımlarını sürükleyerek ritmik bir şekilde dans etmeye çalışmışlardır. Bu ritmik hareketler zamanla Merengue dansının karakteristik adımlarını oluşturmuştur.

İkinci hikâye ise bir devrim sırasında bacağından yaralanan bir kahramanın eve dönüş partisiyle ilgilidir. Kahramanın destekçileri, ona saygı göstermek amacıyla bacaklarını sürükleyerek ve zıplayarak dans etmişlerdir. Bu hareketler, Merengue dansının stiline ilham kaynağı olmuştur.

Her iki hikâye de merengue dansının geçmişteki zorluklar ve dayanışma ile ilişkilendirildiğini gösterir.

Ayrıca merengue dansının Dominik Cumhuriyeti'nin komşusu olan Haiti'den de etkilendiği bilinmektedir. Bu kültürel etkileşim merengue dansının şekillenmesinde önemli bir rol oynamıştır.

Orijinal olarak **Merengue**, çiftler hâlinde değil bir çember içerisinde dans edilir. Bu dansın karakteristik özellikleri hızlı ayak hareketleri ve omuzların ritmik silkinmesidir. Bu adımlar ve omuz hareketleri, dansın enerjik ve canlı doğasını yansıtır. Merengue, 19. yüzyılın ortalarında özellikle Dominik Cumhuriyeti'nde popüler hâle gelmiş ve daha sonra tüm Karayipler ve Latin Amerika'da sevilmeye başlamıştır.

Bu dansın gelişiminde hem yerel ritimler hem de kültürel etkileşimler önemli rol oynamıştır. Çiftler tarafından yapılan Merengue formu daha sonraki dönemlerde gelişse de geleneksel olarak dansçılar, toplu bir çember hâlinde dans ederek Merengue dansının köklerine sadık kalmışlardır (Görsel 3.20).

Görsel 3.20: Merengue

Bachata

Bachata (Bahata), Dominik Cumhuriyeti kökenli bir müzik ve dans türüdür. İsmi, yerli dilde "acılı aşk şarkısı" anlamına gelir ve bu dans genellikle romantik ve duygusal temalar içerir. Bachata müziği, bolero ve daha popüler bir dans olan merengue dansının bir karışımı olarak gelişmiştir. Müzikteki temel enstrüman ise gitardır. Bu enstrüman, Bachata'nın melodik yapısını ve duygusal tonunu belirleyen önemli bir unsurdur.

Bachata dansı, temelde ayak adımlarına dayanır ve partnerler arasındaki yakın fiziksel temasla bilinir (Görsel 3.21). Son yıllarda özellikle Avrupa'da oldukça popüler hâle gelmiş ve dans festivallerinde sıkça tercih edilen bir tür olmuştur.

Görsel 3.21: Bachata

Rumba

Rumba, yavaş ve kalp atışını andıran ritmiyle romantizmi ve tutkuyu simgeler. Bu dansın evrensel çekiciliği, müziğindeki derin duygusallık ve ritimlerin yoğunluğundan gelir. Rumba, tutkulu bir Latin aşığının kendine güvenini ve gücünü temsil eder. Dansın hikâyesi, erkeğin ritmin ve tutkunun etkisiyle partnerini baştan çıkarmaya çalıştığı ancak kadının cilveli ve nazlı bir tavırla ona boyun eğmeyerek karşı koyduğu bir oyun üzerine kuruludur. Kadın, cezbedici hareketleriyle erkeği kendine çeker ancak onun yaklaşma girişimlerini ustalıklarla reddeder, böylece kontrolü elinde tutar.

Rumba aşkın dansı olarak kabul edilir ve bu aşk, tutkunun ötesine geçerek daha derin, duygusal ve çekici bir ifadeyle sergilenir (Görsel 3.22). Tango tutkunun dansı olarak bilinse de rumba aşkın, arzu ve karşı koymanın sanatsal bir temsili olarak dans dünyasında önemli bir yer edinmiştir.

Görsel 3.22: Rumba

Bale

Bale çok yönlü bir sanat dalı olmakla birlikte dansın yanı sıra mimik, müzik ve dekor gibi diğer sanat dallarını da içermektedir. Tarihsel olarak "ballet" kelimesi İtalyanca "ballo" kelimesinden türetilmiştir ve dans anlamına gelmektedir. Bale eğitimi vücut kontrolü ve estetik algıyı geliştiren uzun ve zorlu bir süreçtir. Bale, vücut hareketlerinin kesin ve disiplinli bir şekilde kontrol edilmesini gerektirir ve özellikle ayak parmak uçlarında yapılan hareketlerle uygulanır. "Kuğu Gölü", "Fındıkkıran" ve "Uyuyan Güzel" gibi klasik eserler, bale tarihinin en ünlü eserleri arasında yer almaktadır. Bu eserler, hem müzikleri hem de koreografileri ile bale repertuarının vazgeçilmez parçaları olmuştur.

Bale eğitimi, yıllar süren disiplinli bir çalışmayı gerektirir. Dansçılar dayanıklılık, güç, denge ve zarafet kazanmak için uzun saatler süren antrenmanlar yaparlar. Koreografilerin ve sahne tasarımlarının da büyük önem taşıdığı bir sanattır. Çocuğun anatomik yapısı göz önünde bulundurulmadan yapılan bale eğitimi zararlı olabilmektedir. Bu, hem fiziksel sağlığı hem de balenin özündeki düşünsel ve entelektüel boyutları etkileyebilir.

Bale eğitim süreci ne kadar uzun ve zorlu olursa olsun duyguların, estetiğın ve tutkuların düşsel bir dışa vurumudur (Görsel 3.23).

Görsel 3.23: Bale

Flamenko

Flamenko'nun içsel gücü ve hüznü anlatan doğası etkileyicidir. Güney İspanya'nın Endülüs bölgesinde doğmuş olan flamenko (Görsel 3.24), zamanla sadece bu bölgeyle sınırlı kalmayıp tüm dünyada tanınan bir sanat dalı hâline gelmiştir. "Duende" terimi, flamenkonun derin duygusal etkisini ve ruhsal boyutunu ifade eden bir kavramdır ve bu, sanatın kendine özgü bir çekiciliğı olduğunu göstermektedir. Flamenko'nun temeli, güçlü şarkıların ve doğaçlama dansların oluşturduğu bir bütünlükle ortaya çıkmıştır. Gitarın, dansın ve şarkının iç içe geçtiğı bu sanat formu izleyicilerine derin bir deneyim sunmaktadır.

Görsel 3.24: Flamenko

Paso Doble

Paso doble “iki adım” anlamına gelse de dansın temsil ettiği kültürel ve dramatik unsurlar oldukça derindir. Paso doble boğa güreşlerinin dramatik yapısını yansıtır; erkek matadoru, kadın ise pelerini temsil eder (Görsel 3.25). Bu görsel ve duygusal anlatım, paso doble dansını sadece İspanya ve Fransa’da değil dünya çapında tanınan ve sevilen bir dans türü hâline getirmiştir. Sosyal dans versiyonu, her yaş ve yetenek seviyesinden insanların katılabileceği bir dans biçimi olarak geniş bir kitleye hitap eder. Özellikle İspanya, Fransa ve Latin Amerika ülkelerinde yaygındır.

Görsel 3.25: Paso Doble

ARAŞTIRMA

Rebetiko müziği ve dansını genel ağ ortamında güvenilir bilgi kaynaklarında araştırarak sınıf ortamında arkadaşlarınızla paylaşınız.

Sirtaki

Bizans Dönemi’nde İstanbul’da oynanan Hasapiko Argo dansından türetilmiştir ve Yunan kültürünün modern bir sembolü hâline gelmiştir. Dans hem derin bir hüznün hem de neşe ve umudu barındıran bir karaktere sahiptir. Sirtaki sürgün, göç, kayıplar ve aşkı anlatırken aynı zamanda yaşamın zorluklarına rağmen umudu ve coşkuyu da yansıtır. Sirtaki dansının yalın ve içten doğası, hayatın güzelliklerini ve zorluklarını bir arada yaşamanın bir ifadesi olarak kabul edilir.

ARAŞTIRMA

Günümüz dünyasındaki dans çeşitleri ile ilgili video örneğini genel ağ ortamında güvenilir bilgi kaynaklarında bularak izleyiniz. İzlediğiniz video hakkındaki düşüncelerinizi sınıfta arkadaşınızla paylaşınız.

Turizm İşletmelerinde Halk Dansları

Turizmde animasyon kavramı; turizm işletmelerince düzenlenen, turistlerin eğlenerek boş zamanlarını değerlendirecekleri, turistlerin gönüllü katılımı veya izlemesiyle gerçekleştirilen etkinlikler, turistlerin ihtiyaç ve isteklerini karşılayan bir dizi hizmet olarak tanımlanmaktadır. Turistleri teşvik edici faaliyetler; aktif olarak motive eden ve dinamik katılımını sağlayan etkinlikler, boş zaman değerlendirme etkinlikleri, istek ve ihtiyaçları karşılayacak içeriğe sahip etkinliklerdir. Animasyon etkinliği bir kişinin sosyo-kültürel yaşamındaki bileşeni, dinlenme sırasında turisti özümseyen deneyim, izlenim, duygu, durum olarak ifade edilir. Bu tepkilere dayanarak turist; olayı yeniden hayal eder, hisseder, algılar dinlenmenin kalitesini ve verilen hizmetleri değerlendirir.

Turizm animasyonu, turistik seyahati hoşla gidecek hâle getirmeye, ilgi çekici ve ilginç kılmaya yarayan aktiviteler ile ilgilidir. Misafir beklentisine uygun faaliyet ve eğlenceler, farklı ilgi odakları, çekici mekân ve çevre, farklı insanlar ile ilişki kurmak, kültürel deneyim olanakları turizm animasyonu kavramı içine girmektedir. Animasyon faaliyetlerinin temel amacı, turistlerin istek ve ihtiyaçlarını tatmin etmesine yönelik eğlenmesi ve boş zamanını değerlendirmesidir. Bu bağlamda turistlerin ilgi, istek ve beklentilerini karşılamak, işletmeyi cazip hâle getirmek, boş zamanlarını değerlendirecekleri eğlenceli ortam oluşturmak ve işletme tercihlerini belirleyecek farklılıklar sunmak, turizm faaliyetlerinde animasyon kavramını önemli hâle getirmiştir.

Turistik işletmeler; zaman içerisinde yaşanmakta olan sosyal, kültürel, teknolojik ve ekonomik değişimlere uyum sağlayabilmek, mevcut ürünlerin yetersiz kalması sonucu yeni ürünler üretmek ve giderek karmaşıklaşan sorunlara çözümler getirebilmek için yeni arayışlara yönelmektedir.

Bu doğrultuda işletmelerde “Kültürel animasyonlar” çerçevesinde sosyal ve kültürel içerikli boş zaman değerlendirme etkinlikleri yapılmaktadır. Etkinlikler, açık ve kapalı animasyon istasyonlarında ve turistik alanlarda gerçekleştirilmektedir. Kültürel animasyonların bazıları şunlardır: doğal ve tarihî miras alanlarının bulunduğu bölgelere düzenlenen geziler, halk dansları, yöresel ve geleneksel eğlence biçimlerinin canlandırıldığı etkinlikler, konser, Türk Gecesi vb.

TDK, halk oyunlarını “Bir ülkede yaşayan halkın kültür ürünlerini, duygu ve düşüncelerini anlatan, müzik eşliğinde toplu biçimde oynanan oyunlar.” şeklinde tanımlamaktadır. Günümüzde Türk halk dansları örneklerinin en önemli uygulama alanını turizm faaliyetleri oluşturmaktadır. Turistik mekânlarda Türk gecesi adı altında animasyon etkinliği olarak sunulan halk dansları ilk olarak İstanbul’da başlamış, daha sonra Antalya bölgesi ve diğer bölgelerde geniş bir uygulama alanı oluşturmuştur.

Turistlerin hem kültürel örnekleri deneyimleyebileceği hem de eğlenerek boş vakitlerini değerlendireceği, geleneksel Türk kültürüne ait giyim-kuşam, müzik ve dans örneklerinin bir arada sergilendiği, somut olmayan kültürel miras unsurlarımızdan olan “halk dansları”, animasyon hizmetlerinde kullanılacak önemli kültürel unsurlarımızdandır. Halk danslarının en önemli özelliklerinden birisi eğlence özelliğidir ve genellikle icra edildiği ortamlar eğlenceye yöneliktir. İnsanların eğlence gereksinimi karşılamak için oyuncular ve izleyiciler bu eğlence ortamında halk dansları ile bir araya gelmektedir. Halk danslarını icra eden kişilerin müzik ve ritmin etkisi ile icra esnasında aldığı zevk ve keyif ile ortaya çıkan estetik, izleyenlere de en az icracılar kadar zevk ve keyif vermektedir. Bu nedenle animasyon etkinliklerinin temel motivasyonlarından olan eğlence gereksiniminin karşılanmasında halk dansları, içeriği bakımından önemli bir kaynak oluşturmaktadır.

3.1. ÇOCUKLARA YÖNELİK DANS AKTİVİTELERİ

Hem çocuklar hem de yetişkinler için doğal bir süreç olan müzik eşliğinde hareket etme, insanların çağlar boyunca kutlama ve matem törenlerinde bir araya gelmesiyle gelişmiştir. İşletmelerde çocukların dans ederek enerjilerini atmaları ve kendilerine eğlenebilecekleri bir ilgi alanı yaratmaları hedeflidir. Dans aktiviteleri, bu hedeflerler arasında çocukların ilgisini çekmesi, onların gelişimlerinin desteklenmesi adına tercih edilir. Bu aktiviteler; çocukların müzik kulağının gelişmesi ve ritim duygusu kazanmaları, bedensel farkındalık kazanmaları, sorumluluk duygusunu geliştirmeleri ve sosyalleşmeleri adına oldukça revaçta olan aktivitelerin başında gelir.

Konaklama işletmelerinde yaratıcı hareket ve dans için müzik özenle seçilmelidir. Müzik seçiminde, temponun aşırı yavaş ya da hızlı olmamasına, ritmin çok değişken olmamasına dikkat edilmelidir. Seçilen müziğin sözlü olması, çocukların sözleri dinlemesine ve sözlere göre hareket etmesine neden olabilir. Yaratıcı dans ve harekette amaç çocukların hissettikleri gibi özgürce, yaratıcı bir şekilde hareket üretmelerini sağlamaktır. Bu aktiviteler uygun şartlardaki ortamlarda gerçekleştirilmeli ve etkinlik öncesinde çocukların müzikteki ritmi ayırt etmeleri için kısa bir ısınma çalışması yapılmalıdır.

Çocuklar müziğin ritmine, temposuna ve kendi düşüncelerine göre dans ederken onlara yardımcı olabilecek kurdele, eşarp, balon gibi materyallerin sunulması yaratıcılıklarını destekleyebilir. Müziğe göre kimi zaman yerde uçuşan yapraklar, kimi zamana yeni filizlenen ve gökyüzüne ulaşmaya çalışan sarmaşıklar konu olarak seçilebilir. Animatör, müziğin ritmine göre bazen sözel yönlendirmelerle çocukların dikkatini müzik üzerinde yoğunlaştırmalarına yardımcı olabilir. Bazen de müzikle birlikte çocukların bütün vücutlarını kullanmalarını sağlayabilir. Ayrıca çocuklara müzik dinleterek hayal güçlerini ve fikirlerini kullanarak hareket etmelerini isteyebilir. Çocuk kendi hayaline göre müziğe uygun olarak avına sinsice yaklaşan bir tilki gibi davranabilir. Çocuklarla serbest dans aktiviteleri ve kurallı dans etkinlikleri yapılabilir. Çocuklar her ikisinden de hoşlanmaktadır.

Çocuklara yönelik dans aktivitelerinde, hikâyeler yaratıcı dansla yorumlanabilir. Gezegenlerin evrendeki pozisyonları dansla öğretilir. Böylelikle etkinliğin hafızada kalması daha kolay olmaktadır. Yaratıcı dans; çocukların iletişim, sosyal becerilerini geliştirme ve kendilerine güvenlerini artırmada kullanılabilir. Çocukların bir problemin tek bir çözüm yolunun olmadığını, başkalarının fikrini kabul etme veya reddetmeyi öğrenmesini sağlar. Çocukların yaratıcılık yönünü ön plana çıkarır.

Dans aktivitelerinde, çocuklara olumlu bir hava yaratmak için animatörün onlara eşlik ederek teşvik etmesi ve model olması gerekir. Çünkü çocukların hiç örnek görmeksizin hareket yaratmaları zordur, bu nedenle önce model görmeleri gerekir (Görsel 3.26).

Dans aktivitelerinde, çocukların düşünceleri ve hareketleri arasında ilişki kurmaları sağlanmalıdır. Animatör, sözlü talimatlar vererek çocukların kendi düşüncelerini ve hayal ettiklerini uygun hareketlerle göstermeleri için onlara fırsat vermelidir. Desteğe ihtiyaç duyan çocukları cesaretlendirmek ve yönlendirmek animatörün görevidir.

Görsel 3.26: Müzik aktivitesi yapan çocuklar

3.1.1. Çocuklara Yönelik Dans Aktivitelerinin Özellikleri

Çocuklara yönelik dans aktiviteleri eğlenceli, öğretici ve fiziksel gelişimlerini destekleyici unsurlar içerir. Bu aktivitelerin temel özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

- Çocukların ilgisini çekmek ve onları dans etmeye teşvik etmek için aktiviteler eğlenceli, motive edici ve cazip olmalıdır. Renkli müzikler, hareketli tempolar ve yaratıcı temalar bu noktada yardımcı olabilir.
- Basit ve anlaşılır hareketler seçilmelidir. Dans hareketleri çocukların yaşlarına ve fiziksel gelişimlerine uygun olmalıdır. Karmaşık hareketler yerine basit ve anlaşılır hareketler tercih edilmelidir.
- Gelişimsel uygunluk dikkate alınmalıdır. Dans aktiviteleri çocukların motor becerilerini geliştirmelidir. Bu aktiviteler denge, koordinasyon, esneklik ve ritim duygusu gibi becerileri desteklemelidir.
- Sosyal etkileşim, çocukların grup hâlinde dans etmeleri ve sosyal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. İş birliği, paylaşım ve takım çalışması gibi sosyal beceriler desteklenmelidir.
- Çocuklar dans ederken yaratıcılıklarını kullanma fırsatı bulmalıdır. Özgürce hareket edebilmeleri ve kendi danslarını yaratmaları teşvik edilmelidir.
- Güvenli ve destekleyici ortam sağlanmalıdır. Dans aktiviteleri güvenli bir ortamda yapılmalıdır. Çocukların yaralanmalarını önlemek için uygun zemin ve giysiler sağlanmalıdır.
- Kapsayıcı ve çeşitli olmalıdır. Her çocuğun ilgi alanına ve yeteneğine göre dans aktiviteleri sunulmalıdır. Farklı dans türleri ve müziklerle çocukların farklı yönlerini keşfetmeleri sağlanmalıdır.
- Yapısal ve rutin olmalıdır. Çocuklar belirli bir yapı ve rutin içinde dans etmeyi severler. Bu, onların güvenli hissetmelerini sağlar ve öğrenmelerini kolaylaştırır.
- Olumlu geri bildirim uygulanmalıdır. Çocuklar, çabaları için teşvik edilmelidir. Olumlu geri bildirim, onların öz güvenlerini artırır ve dansa olan ilgilerini canlı tutar.
- Fiziksel ve zihinsel aktivite dengesi dikkate alınmalıdır. Dans, hem fiziksel hem de zihinsel gelişimi destekler. Bu nedenle, aktiviteler dinamik hareketler ve düşünsel süreçleri dengelemelidir.

Bu özellikler, çocukların fiziksel ve duygusal gelişimlerini desteklemek için dans aktivitelerinin başarılı bir şekilde planlanmasına yardımcı olabilmektedir.

3.1.2. Çocuklara Yönelik Dans Aktivitelerinde Dikkat Edilmesi Gerekenler

Çocuklara yönelik dans aktiviteleri planlanırken dikkat edilmesi gereken bazı önemli noktalar vardır. Bunlar hem çocukların güvenliğini sağlamak hem de eğlenceli ve öğretici bir deneyim sunmak için kritik öneme sahiptir. Dikkat edilmesi gereken hususlar şu şekilde sıralanabilir:

- **Güvenlik:** Çocukların güvenliği her şeyden önce gelir. Dans ederken uygun zemin (Kaymaz ve yumuşak zeminler tercih edilmelidir.), uygun giysi ve ayakkabılar kullanılmalıdır. Ayrıca alanın temiz ve tehlikelerden arındırılmış olması önemlidir.
- **Yaş ve Gelişim Düzeyine Uygunluk:** Hareket ve aktiviteler çocukların yaşlarına ve fiziksel gelişim düzeylerine uygun olmalıdır. Her yaş grubunun beceri seviyesine uygun hareketler seçilmeli ve karmaşıklık yaş grubuna göre ayarlanmalıdır.
- **Eğlenceli ve Motive Edici İçerik:** Çocukların ilgisini çekmek için eğlenceli müzikler ve hareketli tempolar kullanılmalıdır. Aktiviteler, çocukların kendilerini rahat hissetmelerini ve motive olmalarını sağlamalıdır.

- **Basit ve Anlaşılır Talimatlar:** Talimatlar açık ve basit olmalıdır. Çocuklar karmaşık yönergeleri takip etmekte zorlanabilir, bu nedenle yönergeler net ve anlaşılır olmalıdır.
- **Yaratıcılığı Teşvik Etme:** Çocuklara kendi yaratıcı hareketlerini geliştirmeleri için fırsatlar sunulmalıdır. Dansın sadece talimatlarla değil aynı zamanda özgür hareket ve yaratıcılıkla da yapılabilmesi önemlidir.
- **Sosyal ve Duygusal Destek:** Grup aktiviteleri sosyal becerileri geliştirmeye yardımcı olabilir. Aynı zamanda, çocukların kendilerini ifade etmelerine ve grup içinde uyum sağlamalarına yardımcı olunmalıdır.
- **Fiziksel Sınırları Göz Önünde Bulundurma:** Çocukların fiziksel sınırlarına saygı gösterilmeli ve aşırı zorlayıcı hareketlerden kaçınılmalıdır. Çocukların rahatça hareket edebileceği ve yorulmadan dans edebileceği aktiviteler seçilmelidir.
- **Olumlu Geri Bildirim ve Teşvik:** Çocuklar başarılı olduklarında ve çaba gösterdiklerinde olumlu geri bildirim ve teşvik edilmelidir. Bu, onların kendilerine güvenlerini artırır ve dansa olan ilgilerini güçlendirir.
- **İletişim ve İş Birliği:** Dans aktiviteleri sırasında çocuklarla etkili iletişim kurmak önemlidir. Her çocuğun ihtiyacına ve seviyesine göre destek sağlanmalı, gerekirse bireysel yardımlar yapılmalıdır.
- **Eğitici ve Bilgilendirici Yaklaşım:** Dans aktiviteleri eğlenceli olmanın yanı sıra çocukların ritim, koordinasyon ve motor becerilerini geliştirmelerini sağlamalıdır. Eğitici unsurlarla zenginleştirilmiş aktiviteler tercih edilmelidir.

Bu noktalar, çocuklara yönelik dans aktivitelerinin hem eğlenceli hem de öğretici olmasını sağlar ve çocukların dans yoluyla sağlıklı bir şekilde gelişmelerine katkıda bulunur.

3.1.3. Çocuklara Yönelik Dans Aktiviteleri ve Örnekleri

Dans, çocukların fiziksel ve zihinsel gelişimlerine önemli katkılar sağlar. Dans, çocuklar için sadece fiziksel bir aktivite değil aynı zamanda sosyal becerilerini geliştiren önemli bir araçtır. Arkadaşlarıyla dans ederken iletişim kurma, iş birliği yapma ve birlikte eğlenme fırsatları onların sosyal ve duygusal gelişimlerine büyük katkı sağlar.

Performans Dansları

Belirli bir tema üzerinde dans etmeleri sağlanır. Bir prenses ya da süper kahraman kostümü ile dans edilir. En eski dans türlerinden biri olan bale, zarif kıyafetleri ve düzenli çalışma gerektiren figürleri ile ailelerin özellikle çocukları için küçük yaşta tercih ettiği dans türleri arasında bulunur. Bu sebeple çocuk dans aktiviteleri arasında vücutlarına esneklik kazandıran ve çocuklara disiplini aşıl原因 bir çocuk dans çeşididir (Görsel 3.27). Bale, klasik müzik ile yapılmaktadır.

Görsel 3.27: Bale

1. UYGULAMA

BALE DANSI YAPMA

2 DERS SAATİ

Görev

Bu uygulamada Tchaikovsky Swan Lake (çekovski svan leyk) (Ballet Suite), Op. 20: I. Scene müziği eşliğinde bale dansı yapmanız beklenmektedir. Uygulamanızı aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek gerçekleştiriniz.

İşlem Basamakları

1. İş sağlığı ve güvenliği önlemleri alarak ortamı hazırlayınız.
2. Belirlediğiniz parçayı genel ağ ortamından bulunuz.
3. “Swan Lake (Ballet Suite), Op. 20: I. Scene ” şarkısını akıllı tahtaya bağlayarak açınız.
4. Bale dansı yapmak için arkadaşlarınıza açıklama yapınız. “Hep beraber dans etmeye hazır mıyız?”
5. Müziğe uygun olacak şekilde temel bale hareketlerinden oluşan bir dans koreografisi belirleyiniz.
6. Müzik eşliğinde bale temel hareketleri uygulayınız.
7. Dansın farklı figürleri ile kendiniz bir koreografi oluşturunuz.
8. Verilen sürede uygulamayı tamamlayınız.

Uygulama Değerlendirme

Uygulamanız aşağıdaki “Kontrol Listesi”ndeki değerlendirme ölçütlerine göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

BALE DANSI YAPMA UYGULAMASI KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Ortamı iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uygun şekilde hazırladı.		
2. Dans için partner arkadaşını belirledi.		
3. Şarkıyı genel ağ ortamından açtı.		
4. Müzik eşliğinde dans etti.		
5. Farklı figürler ile dans etti.		
6. Çalışmayı belirlenen sürede yaptı.		

Not: “Hayır” olarak işaretlenen ölçütler için eksikliklerinizi tamamlayınız.

Eşli Danslar

Çocuklara hip-hop, salsa, halk dansları gibi farklı dans türleri tanıtılır. Her türden basit hareketler gösterilir ve bunları denemeleri sağlanır.

Sokak kültüründen doğmuş olan hip-hop, aynı zamanda popüler müzikler ile yapılan ve çocukların oldukça ilgisini çeken dans türlerinden biridir. Çocukların enerjilerini atabildikleri ve bedenlerinde çeşitli kasların geliştiği çocuk dans aktivitesidir. Serbest bir şekilde bedenlerini çalıştırmayı öğrenen çocuklar, hip-hop dansın özgür ruhuyla kurallara bağlı kalmadan dans etmenin keyfini alacaktır.

Dans kursları arasından en çok tercih edilen çocuk dans çeşitleri arasında bulunan hip-hop ile çocuklar; kollarını, ayaklarını, bedenlerini, ellerini geliştirecek ve bedenleri çok daha dayanıklı olacaktır.

Latin dansları, çocukların çok eğleneceği ve Latin müzikleri ile tanışacağı bir dans aktivitesidir. Kıvrak figürleri ile çocukların bedenlerini geliştirecekleri, hem zihinsel ve hem de fiziksel yönden onlara fayda sağlayacak bu danslar aileler tarafından özellikle tercih edilmektedir. Latin dansları kendi aralarında gruplara ayrılmaktadır.

Çocuk dans türleri arasında Latin dans grubunun çocuklar için tercih edilen dans çeşitleri ise şunlardır:

- Salsa
- Bachata
- Cha Cha
- Merengue
- Vals

Bu Latin dans türleri ile çocuklar hayata farklı bir pencereden bakmayı öğrenip ilgilerini çekebilecek yeni kültürler ile de tanışabilirler (Görsel 3.28).

Görsel 3.28: Dans eden çocuklar

2. UYGULAMA

EŞLİ DANSLARDAN SALSA DANSI YAPMA

2 DERS SAATI

Görev

Bu uygulamada enstrümantal “Hiç Bana Sordun mu?” şarkısı eşliğinde salsa dansı yapmanız beklenmektedir. Uygulamanızı aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek gerçekleştiriniz.

İşlem Basamakları

1. İş sağlığı ve güvenliği önlemleri alarak ortamı hazırlayınız.
2. Belirlediğiniz parçayı genel ağ ortamından bulunuz.
3. Dans yapacağınız partner arkadaşınızı belirleyiniz.
4. “Hiç Bana Sordun mu?” şarkısını akıllı tahtaya bağlayarak açınız.
5. Salsa dansı yapmak için arkadaşlarınıza açıklama yapınız. “Hep beraber dans etmeye hazır mıyız?”
6. Müziğe uygun olacak şekilde salsa dansı temel hareketlerinden seçtiklerinizle oluşturacağınız bir dans koreografisi belirleyiniz.
7. Müzik eşliğinde salsa dansı temel hareketleri uygulayınız.
8. Dansın farklı figürleri ile kendiniz bir koreografi oluşturunuz.
9. Verilen sürede uygulamayı tamamlayınız.

Uygulama Değerlendirme

Uygulamanız aşağıdaki “Kontrol Listesi”ndeki değerlendirme ölçütlerine göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

EŞLİ DANSLARDAN SALSA DANSI YAPMA UYGULAMASI KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Ortamı iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uygun şekilde hazırladı.		
2. Dans için partner arkadaşını belirledi.		
3. Şarkıyı genel ağ ortamından açtı.		
4. Müzik eşliğinde dans etti.		
5. Farklı figürler ile dans etti.		
6. Çalışmayı belirlenen sürede yaptı.		
7. Uygulama sonucunu değerlendirdi.		

Not: “Hayır” olarak işaretlenen ölçütler için eksikliklerinizi tamamlayınız.

Dans Oyunları

Çocuklar için dans oyunları hem eğlenceli hem de fiziksel ve sosyal gelişimlerini sağlayan bir aktivitedir. Bu oyunlar; çocukların kalp atış hızının iyileşmesine, enerjilerinin boşalmasına ve grup içinde uyumlu hareket etmelerine yardımcı olur. Bu tür oyunlar, çocuklar için eğlenceli bir şekilde fiziksel aktiviteyi teşvik ederken aynı zamanda yaratıcılıklarını ve sosyal etkileşimlerini de güçlendirmektedir (Görsel 3.29).

Görsel 3.29: Serbest dans eden çocuklar

Dans Kareografileri

Koreografi Türk diline Yunancadan girmiştir. Dans-yazı anlamına gelmektedir. Antik Yunan tiyatrosunda koro, oyunun önemli bir parçası olmuştur. Toplu hâlde dans edilip şarkının hikâyesi anlatılmıştır. Koreografi, bu koroların hareketlerini belirli bir sıra ve düzen içinde yapmalarını sağlayan sanatsal bir süreçtir. Böylelikle modern dansın yarattığı koreografi sanatı, Antik Yunan'daki bu uygulamalardan evrilmiş; dans sanatının profesyonel bir alanı hâline gelmiştir. **Dans koreografisi**, bir dansın hareketlerinin ve adımlarının belirli bir düzende planlanması ve düzenlenmesi anlamına gelir.

Koreograf; dansın temasına, müziğe ve anlatılmak istenen hikâyeye göre hızlara uygun hareketler tasarlayan kişidir. Koreografi bale, modern dans, halk dansları, hip-hop ve daha pek çok dans türünde önemli bir konudur. İyi bir koreografi, performansı artırır ve sanatsal ifadeyi güçlendirir. Dansçılar, ışık ses düzeni personeli ve müzisyenler arasında iş birliğini geliştirir.

3. UYGULAMA

SERBEST DANS UYGULAMASI YAPMA

2 DERS SAATI

Görev

Bu uygulamada çocuklara uygun bir şarkı eşliğinde serbest dans yapmanız beklenmektedir. Uygulamanızı aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek gerçekleştiriniz.

İşlem Basamakları

1. İş sağlığı ve güvenliği önlemleri alarak ortamı hazırlayınız.
2. Belirlediğiniz parçayı genel ağ ortamından bulunuz.
3. Şarkıyı akıllı tahtaya bağlayarak açınız.
4. Dansı yapmak için arkadaşlarınıza açıklama yapınız. “Hep beraber dans etmeye hazır mıyız?”
5. Müzik eşliğinde serbest dans yapınız.
6. Verilen sürede uygulamayı tamamlayınız.

Uygulama Değerlendirme

Uygulamanız aşağıdaki “Kontrol Listesi”ndeki değerlendirme ölçütlerine göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

SERBEST DANS UYGULAMASI KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Ortamı iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uygun şekilde hazırladı.		
2. Dans için grup arkadaşını belirledi.		
3. Şarkıyı genel ağ ortamından açtı.		
4. Müzik eşliğinde dans etti.		
5. Çalışmayı belirlenen sürede yaptı.		
6. Uygulama sonucunu değerlendirdi.		

Not: “Hayır” olarak işaretlenen ölçütler için eksikliklerinizi tamamlayınız.

3.2. YETİŞKİNLERE YÖNELİK DANS AKTİVİTELERİ

Yetişkinler için dans aktiviteleri, fiziksel sağlığı desteklemek ve sosyal etkileşimleri artırmak amacıyla çeşitli şekillerde sunulabilir.

3.2.1. Yetişkinlere Yönelik Dans Aktivitelerinin Özellikleri

Dans aktivitelerinin amacı çok çeşitlidir. Bireylerin yaş, ilgi alanı ve ihtiyaçlarına göre değişkenlik gösterebilir. Dans aktivitelerinin özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

- **Fiziksel Sağlık ve Fitness:** Dans, kalp atışını artırarak kardiyovasküler sağlığı destekler. Çeşitli kas gruplarını çalıştırarak güçlenmeye ve esnekliğe katkıda bulunur. Motor becerileri geliştirir ve denge ile koordinasyonu artırır.
- **Zihinsel ve Duygusal Sağlık:** Dans endorfin salgılar, ruh hâlini iyileştirir, stres ve anksiyeteyi azaltabilir. Kişisel duygu ve düşünceleri ifade etmenin yaratıcı bir yoludur. Özellikle dans terapisinde bu amaç ön plandadır.
- **Sosyal Bağlar ve Topluluk Oluşumu:** Dans, grup hâlinde yapıldığında sosyal etkileşimi teşvik eder ve topluluk duygusunu güçlendirir. Partnerli veya grup dansları, bireyler arasında etkili iletişim ve iş birliği becerilerini geliştirir.
- **Eğlence:** Dans, kişisel zevk ve eğlence sağlar. Özellikle sosyal etkinliklerde veya eğlence amaçlı yapılan danslar keyif verici olabilir. Dans yarışmaları ve performanslar eğlencenin yanı sıra yeteneklerin sergilenmesi için bir platform sunar.
- **Kültürel ve Sanatsal İfade:** Farklı kültürlerin dansları kültürel mirası korur ve tanıtır. Bu, kültürel kimliği ve anlayışı destekler. Sanatsal bir ifade biçimi olarak estetik ve yaratıcı becerilerin sergilenmesine olanak tanır.
- **Eğitim ve Öğrenme:** Dans eğitimi teknik becerilerin ve disiplinin geliştirilmesine yardımcı olur. Profesyonel veya amatör düzeyde dans eğitimi, çeşitli teknikleri öğretir. Dans öğrenme süreci disiplin ve sabır gerektirir bu da kişisel gelişimi destekler.
- **Rehabilitasyon ve Terapi:** Dans, fiziksel terapi ve rehabilitasyon süreçlerinde kullanılabilir. Özellikle yaralanma sonrası hareketlerin yeniden kazandırılması için etkili olabilir. Duygusal ve zihinsel iyilik hâli üzerinde olumlu etkiler yaratabilir.

Dans aktiviteleri, amaçları yerine getirirken bireylerin hem fiziksel hem de duygusal sağlığını ve genel yaşam kalitesini artırmayı hedefler.

3.2.2. Yetişkinlere Yönelik Dans Aktivitelerinde Dikkat Edilmesi Gerekenler

Yetişkinlere yönelik dans aktiviteleri planlarken veya bunlara katılırken dikkat edilmesi gereken bazı önemli noktalar bulunmaktadır. Bu unsurlar hem fiziksel sağlık hem de sosyal deneyim açısından maksimum faydayı sağlamak için gereklidir. Dikkat edilmesi gerekenler şunlardır:

- **Fiziksel Sağlık ve Güvenlik:** Dans öncesi ve sonrası uygun ısınma ve soğuma hareketleri yapmak, sakatlanma riskini azaltır ve kasların esnekliğini artırır. Rahat ve esnek kıyafetler, dans hareketlerinin rahatça yapılabilmesini sağlar. Uygun dans ayakkabıları veya destekleyici spor ayakkabılar ayak sağlığını korur. Önceden yaşanmış yaralanmalar veya sağlık sorunları varsa dans aktivitelerine başlamadan önce bir doktora danışmak önemlidir.

- **Eğitim ve Deneyim Seviyesi:** Katılımcıların fiziksel yetenekleri ve dans deneyimlerine uygun seviyede aktiviteler seçilmelidir. Aşırı zorlu hareketler sakatlanmalara yol açabilir. Kişisel güvenlik ve etkili öğrenme için deneyimli ve sertifikalı eğitmenlerle çalışmak önemlidir.
- **Denge ve Koordinasyon:** Özellikle yaşlı yetişkinler için denge ve koordinasyon alıştırmalarına odaklanmak düşme riskini azaltır. Teknik ve hareketlerin doğru yapılması yaralanma riskini azaltır ve dansın etkinliğini artırır.
- **Zihinsel ve Duygusal Sağlık:** Dansın keyifli ve rahatlatıcı bir deneyim olması için katılımcıların kendilerini rahat hissetmeleri sağlanmalıdır. Baskı ve kaygıdan kaçınılmalıdır. Dans aktivitelerinde katılımcılara olumlu geri bildirim ve teşvik sağlanmalı, öz güvenlerini artırmaları desteklenmelidir.
- **Sosyal Etkileşim ve İletişim:** Sosyal etkinliklerde grup dinamiklerine dikkat edilmelidir. Katılımcılar arasında uyum ve iş birliği sağlanmalıdır. Çift danslarında etkili iletişim ve uyum sağlamak hem dansın kalitesini hem de katılımcıların keyfini artırır.
- **Eğitim ve Bilgilendirme:** Dans dersleri öncesi katılımcılara temel bilgiler ve güvenlik kuralları hakkında bilgi verilmelidir. Dersler için gerekli materyaller ve kaynaklar (videolar, kılavuzlar vb.) sağlanmalıdır.
- **Motivasyon ve Eğlence:** Dans aktiviteleri eğlenceli ve motive edici olmalıdır. Katılımcıların ilgisini çekecek müzikler ve temalar seçilmelidir. Katılımcıların ilgi alanlarına uygun dans türleri ve stiller seçilmelidir. Bu, aktivitelere olan ilgiyi artırır.
- **Kişisel ve Kültürel Farklılıklar:** Dans aktiviteleri kişisel tercihlere ve rahatlık seviyelerine saygı göstermelidir. Farklı kültürel arka planlar ve dans geçmişleri dikkate alınmalıdır. Çeşitli dans stilleri ve bireysel yetenekler grup içinde kabul edilmeli ve teşvik edilmelidir.
- **Sağlık ve Rehabilitasyon:** Dansın bir rehabilitasyon aracı olarak kullanılması durumunda, bir sağlık uzmanı veya fizyoterapist ile koordinasyon sağlanmalıdır. Herhangi bir sağlık sorunu olan katılımcılar, dans aktivitelerine başlamadan önce doktorlarına danışmalıdır.
- **Yer ve Ekipman:** Dans aktiviteleri için uygun, geniş ve temiz bir alan sağlanmalıdır. Zemin, kaymaz ve dans için uygun olmalıdır. Gerekli ekipman (müzik sistemleri, ayna vb.) düzenli olarak kontrol edilmeli ve eksiksiz olmalıdır.

Bu unsurlara dikkat edilmesi, yetişkinler için dans aktivitelerinin hem eğlenceli hem de güvenli bir deneyim olmasını sağlar. Ayrıca fiziksel ve zihinsel sağlık yararlarını en üst düzeye çıkarır ve sosyal etkileşimi teşvik eder.

3.2.3. Yetişkinlere Yönelik Dans Aktiviteleri ve Örnekleri

Yetişkinlere yönelik dans aktiviteleri fiziksel sağlığı destekler ve sosyal bağlantıları güçlendirir. Dans, stresi azaltmanın, vücut esnekliğini artırmanın ve zihni rahatlatmanın bir yoludur.

Sosyal Danslar

Genellikle sosyal etkinliklerde, partilerde veya dans gecelerinde yapılan, iki kişi arasında iletişim ve uyum gerektiren dans türleridir. Bu danslar, sosyal etkileşimi teşvik eder ve çoğunlukla çiftler hâlinde icra edilir. Salsa, tango, swing, vals, rumba, merengue, bachata ve mambo sosyal danslar arasındadır.

Fitness ve Egzersiz Amaçlı Danslar

Fiziksel sağlığı desteklemek için tasarlanmış, eğlenceli ve etkili bir egzersiz şeklidir. Bu danslar, kardiyovasküler dayanıklılığı artırmaktan kas gücünü ve esnekliği geliştirmeye kadar pek çok fayda sunar. Zumba, barre fitness, aerobik, step aerobik dansları, fitness egzersiz bu danslara örnektir.

ARAŞTIRMA

Genel ağ ortamında güvenilir bilgi kaynaklarında, fitness ve egzersiz danslarını sağlık açısından araştırınız. Sağlık açısından faydalarını sınıf ortamında arkadaşlarınızla paylaşınız.

Klasik Danslar

Uzun yıllara dayanan köklü bir geçmişe sahip olan zarafet, teknik ve sanatsal ifade ile karakterize edilen dans türleridir. Bu danslar, belirli kurallar ve stilistik özellikler doğrultusunda icra edilir. Sadece fiziksel bir aktivite değil aynı zamanda derin bir sanatsal disiplin ve kültürel mirasın bir parçasıdır.

ARAŞTIRMA

Genel ağ ortamında güvenilir bilgi kaynaklarında klasik dans çeşitlerini araştırınız. Sınıf ortamında arkadaşlarınızla paylaşınız.

Kültürel Danslar ve Dünya Dansları

Farklı kültürlerin geleneklerini, hikâyelerini ve yaşam tarzlarını ifade eden dans türleridir. Bu danslar bir toplumun kimliğini, tarihini ve değerlerini yansıtır ve genellikle törenlerde, kutlamalarda ve toplumsal etkinliklerde icra edilir. Samba, flemenko, tango ve hora bu danslara verilebilecek örneklerdendir.

Yetişkinlere yönelik geleneksel müzikler ve dans türleri ile aktivite yapmak istendiğinde en uygun dans aktivitelerinin başında halk dansları gelir. Türk kültürünü yansıtan ve geniş bir coğrafyayı da temsil eden halk dansları ile çocuklar otel işletmesi içinde iyi vakit geçirebilir ve dansın faydalarından halk dansları ile yararlanabilirler.

Yetişkinlerin farklı kültürleri kavrayabilecekleri halk dansları aktiviteleri şunlardır:

- Zeybek
- Horon
- Kafkas
- Roman
- Halay

4. UYGULAMA

HALAY DANS YAPMA

2 DERS SAATİ

Görev

Bu uygulamada “Diyarbakir Yoluna” türküsü eşliğinde halay yapmanız beklenmektedir. Uygulamanızı aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek gerçekleştiriniz.

İşlem Basamakları

1. İş sağlığı ve güvenliği önlemleri alarak ortamı hazırlayınız.
2. Belirlediğiniz parçayı genel ağ ortamından bulunuz.
3. “Diyarbakir Yoluna” türküsünü akıllı tahtaya bağlayarak açınız.
4. Halay dansı yapmak için arkadaşlarınıza açıklama yapınız. “Hep beraber halay dans uygulaması yapmaya hazır mıyız?”
5. Müzik eşliğinde halay dansı yapınız.
6. Farklı figürlerle dans ediniz.
7. Verilen sürede uygulamayı tamamlayınız.

Uygulama Değerlendirme

Uygulamanız aşağıdaki “Kontrol Listesi”ndeki değerlendirme ölçütlerine göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

HALAY DANS UYGULAMASI KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Ortamı iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uygun şekilde hazırladı.		
2. Dans için grup arkadaşını belirledi.		
3. Türküyü genel ağ ortamından açtı.		
4. Müzik eşliğinde halay çekti.		
5. Farklı figürle ile dans etti.		
6. Çalışmayı belirlenen sürede yaptı.		

Not: “Hayır” olarak işaretlenen ölçütler için eksikliklerinizi tamamlayınız.

Sıra Sizde

“Harmandalı” adlı müziği genel ağ ortamından açınız. En basit dans adımları izlendikten sonra ayağa kalkarak, önce müziksiz daha sonra da müzik ile tekrar ederek dansı gerçekleştiriniz.

Çiftler İçin Danslar

Partnerler arasında uyum, senkronizasyon ve karşılıklı etkileşim gerektiren dans türleridir. Bu danslar genellikle sosyal etkinliklerde, yarışmalarda veya romantik anlarda icra edilir. Tango, vals, salsa ve bachata bu tür dans örnekleridir.

ETKİNLİK

Bachata dansına uygun müzik genel ağ ortamından öğretmen tarafından açılır. Ritim kalıbı algılandıktan sonra ayağa kalkarak, önce müziksiz daha sonra da müzik ile tekrar ederek dansı gerçekleştiriniz.

Katılımcı ve Topluluk Dansları

Geniş grupların bir arada dans edebileceği ve toplumsal bağları güçlendirebileceği dans türleridir. Bu tür danslar genellikle sosyal etkinliklerde, festivallerde, geleneksel kutlamalarda ve toplumsal organizasyonlarda yer alır. Polonya mazurka dansı, Yeni Zelanda haka dansı bu danslara örnektir (Görsel 3.30).

Görsel 3.30: Haka dansı

BİLGİ KUTUSU

Haka dansı, Yeni Zelanda'nın yerli halkı olan Maoriler'e ait geleneksel bir dans türüdür. Bu dans, özellikle savaş öncesi yapılan bir tür meydan okuma ve güç gösterisi olarak yapılıyordu. Şu an ise kültürel ve sosyal aktivitelerde, Yeni Zelanda'nın kültürü olarak sergilenmektedir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa cümlelerdeki bilgiler doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.

1. (.....) Dans, müzikte ritme uyulmadan yapılan hareketler bütünüdür.
2. (.....) Sanatsal danslar, estetik görüntü ve performans odaklı dans türleridir.
3. (.....) Horon, zeybek gibi halk dansları modern danslar grubuna girmektedir.
4. (.....) Halk dansları bir toplumun kültürünü, geleneklerini ve yaşam tarzını yansıtan dans türleridir.

B) Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşluklara uygun ifadeleri yazınız.

5. Bir Gana geleneği olan hem merhumun yaşamını kutlamak hem de cenazeyi muhteşem bir anmaya dönüştürmek için yapılan dansa..... denir.
6. Toplumların kültürel ifadelerini inceleyen ve belgeleyen bilim dalına denir.
7. Dansın görsel bir şölen hâline getirilmesini sağlamak amacı ile seçiminde parlak renklere, özgün desenlere ve detaylara dikkat edilmelidir.
8. Mevlevilikte insanın ruhsal yükselişi ve Allah'a olan yakınlığına bir yolculuğu temsil eden dansa denir.

C) Aşağıdaki soruları okuyunuz ve doğru cevabı işaretleyiniz.**9. Dansı diğer sanat dallarından ayıran ve insanlık tarihinde özel bir yere sahip olmasını sağlayan en önemli unsur aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Müzik ve ritimle uygulanması
- B) Duyguların ve bedenin dışa yansımaları
- C) İzleyicilere görsel bir şölen sunması
- D) Grup hâlinde veya solo şekilde yapılması
- E) Bir koreografi ile sunulması

10. Aşağıdakilerden hangisi Hint mitolojisinde dünyanın notaya alınmış en eski ezgilerini barındıran "Veda" adlı dört kutsal kitaptan biridir?

- A) Dinsel
- B) Geleneksel
- C) Halk
- D) Sanatsal
- E) Sosyal

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

C) Aşağıdaki soruları okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

11. Aşağıdakilerden hangisi genellikle Ege Bölgesi'nde oynanan gurur, cesaret ve özgürlüğü simgeleyen, ağır adımlardan oluşan oyunlardandır?

- A) Bar
- B) Halay
- C) Karşılama
- D) Kaşık
- E) Zeybek

12. Aşağıdakilerden hangisi bar oyunlarında sondaki oyuncuya verilen isimdir?

- A) Bar sonu
- B) Halay sonu
- C) Horon sonu
- D) Poççik
- E) Zeybek

13. Aşağıdakilerden hangisi enerjik ritmi ve dinamik yapısıyla Karayipler kökenli olduğu düşünülen dans türüdür?

- A) Bachata
- B) Rumba
- C) Salsa
- D) Samba
- E) Vals

14. Aşağıdakilerden hangisi çocuklara yönelik dans aktivitelerinde dikkat edilmesi gereken hususlardan değildir?

- A) Yaş ve gelişim düzeyine uygun olma
- B) Yaratıcılığı teşvik etme
- C) Eğitici ve bilgilendirici olma
- D) Karmaşık ve hızlı tempolu olma
- E) İletişim ve iş birliği becerilerini artırma

15. Aşağıdakilerden hangisi eşli danslardan değildir?

- A) Bachata
- B) Break dans
- C) Merenge
- D) Rumba
- E) Vals

CEVAP ANAHTARLARI

1. ÖĞRENME BİRİMİ: HAREKET VE RİTİM

A			
1	2	3	4
Y	D	Y	D

B			
5- davul	6- marakas	7- zil	8- bongo

C			
9	10	11	12
B	C	A	D

2. ÖĞRENME BİRİMİ: MÜZİK AKTİVİTELERİ

A			
1	2	3	4
D	Y	Y	Y

B			
5- müzik	6- Pisagor	7- bağlama	8- müzikal

C			
9	10	11	12
E	C	E	E

3. ÖĞRENME BİRİMİ: DANS AKTİVİTELERİ

A			
1	2	3	4
Y	D	Y	D

B			
5- Coffin dance	6- folklor	7- kostüm	8- sema

C						
9	10	11	12	13	14	15
B	B	E	D	C	D	B

KAYNAKÇA

- Akgül, K. P. (2014). *İletişim Dans ve Beden Dili*. İstanbul: Cinius Yayınları.
- Akgül, P. K. (2006). *Kişilerarası İletişimde Dans ve Beden Dili İşlevini Etkileyen Etmenler ve Bir Alan Araştırması*. Konya.
- Akkaş, S. (1996). *Müzik Tarihi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü.
- Alp, M.Z. (2010). *Halk Oyunlarının Ritim Duygusu, Vücut Kompozisyonu ve Reaksiyon Zamanının Gelişimi Üzerine Etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Sakarya Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Altay, O. (2019). *Rekreatif Amaçlı Dans Faaliyetlerine Katılan Bireylerin Mutluluk Düzeylerinin Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Endüstrisi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalı. Kayseri.
- And, M. (1964). *Türk Köylü Dansları*. İstanbul: Metin And Kitapları ve İzlem Yayınları.
- Arslan, F. (2014). *Müslüman-Türk Bilginlerin Müzik Bilimine Katkıları (X-XIII. Yüzyıllar)*. İstanbul: Türkiyat Mecmuası.
- Ataman, S. Y. (1975). *100 Türk Halk Oyunu. İstanbul*: Yapı ve Kredi Bankası Yayınları.
- Ay, G. (1990). *Folklor Giriş*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Bayramlı, E. (2004). *Müziğin Kadim Yolcusu*. İstanbul: Maya Yayınları.
- Beiser, A. (1991). *Modern Fiziğin Kavramları*. Newyork: McGraw-Hill
- Bilen, S. (2011). *Yaratıcı Dans*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Bulut, S. (2017). *Tarihsel Süreçte Flütün Gelişimi ve İleri Flüt*. Elazığ: Kesit Akademi Dergisi.
- Boas, F. (1972). *The Function Of Dance İn Human Society*. New York: Princeton Book Co Pub; 2nd Edition.
- Canbay, A. ve Nacaklı, Z. (2003). *Müzik Kültürü*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Cihanoğlu, S. (1997). *Trabzon'da Oynanan Horonlar*. Trabzon: Özel Baskı.
- Childe, G. (1985). *Tarihte Neler Oldu*, Çev.: Mete Tunçay-Alaeddin Şenel. İstanbul: Alan Yayıncılık.
- Conti, F. (1997). *Rönesans Sanatını Tanıyalım*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Coşkun, E. (2008). *Tarihsel Gelişim Bağlamında Türk Halk Müziği Araştırmaları*, Milli Folklor Dergisi. İstanbul: Geleneksel Yayıncılık. 20 (78), s.37-54.
- Çalışır, F. (1967). *Çalgı Bilgisi*. Ankara: Dağarcık Yayınları. s.114.
- Çalışır, F. (1969). *Sözlüklü Çalgı Bilgisi*. Ankara: İş Matbaacılık ve Ticaret.
- Çapacı K. (2021). *Klasik Batı Müziği Rönesansta Müzik*. Ankara: Yurtrenkleri Yayınevi.
- Çuhadar, C. H. (2008). *Müzik ve Beyin*. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 17 (2), s.67-76.
- Deleon, J. (1997). *200 Bale ve Dans*. Yapı Kredi Kültür Yayınları. 38, s.556.
- Dinçol, B. (2003). *Eski Ön Asya ve Mısır'da Müzik*. İstanbul: Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yayınları.
- Doğan, P. K. (2011). *Halk Oyunlarının Sosyal Bütünleşmeye Etkisi*. Doktora tezi. Gazi Üniversitesi. Ankara.
- Erhat, A. (2021). *Mitoloji Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Eroğlu, T. (2017). *Dans Kavramı ve Dansın İşlevi*. The Journal of Academic Social Science Studies. 60. S.215-226.
- Eroğlu, T. (1995). *Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Halk Oyunları ve Halayların İncelenmesi*. Doktora tezi. Erciyes Üniversitesi. Kayseri.
- Eroğlu, T. (1997). *Halk Oyunlarının Bilim ve Sanatla İlişkisi. V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Halk Müziği, Oyun, Tiyatro, Eğlence Sektörünün Bildirileri*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Eroğlu, T. (1999). *Halk Oyunları El Kitabı*. İstanbul: Mars Basım Hizmetleri. s.33.
- Eroğlu, T. (1994). *İnsan ve Oyun*. Kayseri: Milli Folklor Yayınları.
- Erol, L. (2001). *Neden Klasik Müzik, Klasik Müziğe İlgili Duyanlar İçin Kılavuz Kitap*. Ankara: Yurtrenkleri Yayınevi.
- Gardner, H. (2004). *Zihin Çerçevesi, Çoklu Zekâ Kuramı*. İstanbul: Alfa Basım Yayıncılık.
- Gerek, Z. Ve Açılmış, H. (2022). *Beden Hareketleriyle Ritim Eğitimi*. Ankara: Gazi Kitap Evi.
- Germaner, S. (2008). *Rönesans, Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi*. İstanbul: Yem Yayınları.
- Göktaş, E. (2010). *Dünyada ve Türkiye'de Vurmalı Çalgılar*. Erzurum: Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi.
- Griffiths, P. (2000). *Batı Müziğinin Kısa Tarihi*, Çev. M. Halim Spatar. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

KAYNAKÇA

- Hotteterre, M.J. (1968). *Principles Of The Flute Recorder and Oboe*. New York: Dover Publications.
- Karaođlu, K. (2024). *Türkiye’de Vurmalı Çalgılar Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi*. Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi. 39. S. 753-771.
- Kalyoncu, N. (2005). *Alla Turca Stiline Genel Bir Bakış*. Pamukkale: Eğitim Fakültesi Dergisi. 18 (2), s. 309-322.
- Karadağ, N. (1978). *Köy Seyirlik Oyunları*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Karahan, S. (2006). *Tarihsel Süreç İçerisinde Türklerde Müzikle Terapi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Karolyi, O. (1999). *Müziğe Giriş*. (Çeviren M. Nemetlu). İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Kassing, G., & Jay, D. M. (2003). *Dance Teaching Methods and Curriculum Design*. Northern Illinois Universty: Human Kinetics.
- Kaygısız, M. (2017). *Müzik Tarihi Başlangıcından Günümüze Müziğin Evrimi*. İstanbul: Kategori Yayıncılık.
- Kınacı, M. (2012). *Eski Yunan Dünyasında Müzik ve Müzisyenler*. Doğu Batı Düşünce Dergisi. Ankara: Doğu Batı Yayınları. 62, s.11-27.
- Koçkar, M. T. (1998). *Çağlar Boyunca Beden Dilinde Sanat ve Kültür İletişimi Dans ve Halk Dansları*. Ankara: Bağırğan Yayınevi.
- Kurt, B. (2013). *Dans Tarihiçiliği ve Dans Çalışmaları: Yaklaşımlar ve Tartışmalar*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Matbaası.
- Mimarzođlu, İ. (2019). *Müzik Tarihi*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Morgül, M. (2004). *Evrende Ritim ve Biz*. Ankara: Cumhuriyet Bilim Teknik Dergisi. 878, s.4-10.
- Ögel, B. (1991). *Türk Kültür Tarihine Giriş*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Özgül, İ. (2014). *Müzik Eğitimi ve Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özkan, N. (2006). *Ritim Eğitimi ve Modern Dans*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Özkul, M. K. (2011). *Müziksel Kavrama Sürecinde Bedenin Rolü*. Yüksek lisans tezi. Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü. Antalya.
- Öztuna, N. Y. (1976). *Türk Musikisi Ansiklopedisi*. İstanbul: Millî Eğitim Basımevi.
- Öztürk, L. ve Erseven, H. ve Atik, M.F. (2017). *Makamdan Şifaya*. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.
- Say, A. (2019). *Müzik Tarihi*. İstanbul: Isık Yayınları.
- Saygun, A. A. (1975). *Anadolu Dansları ve Bunların Ayinsel Niteliği Üstüne*. Folkloru Doğru. İstanbul.
- Saygun, A. (1937). *Rize, Artvin ve Kars Havalisi, Türkü ve Saz Oyunları Hakkında Bazı Malumat*. İstanbul: Numune Matbaası.
- Selamik, C. (1996). *Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni*. Ankara: Doruk Yayıncılık.
- Sun, M. ve Seyrek, H. (2002). *Okul Öncesi Eğitiminde Müzik*. İzmir: Mey Yayınları.
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Konaklama ve Seyahat Hizmetleri Alanı Çerçeve Öğretim Programı*. Ankara, (2020).
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Protokol Kapsamındaki Okullar İçin Anadolu Meslek Programı Konaklama ve Seyahat Hizmetleri Alanı Çerçeve Öğretim Programı*. Ankara, (2020).
- Tercan, C. (2016). *Topluma Katılım Aracı Olarak Dans*. Yüksek lisans tezi. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Balıkesir.
- Thomson, G. (1987). *İnsanın Özü*. Çeviri: Celal ÜSTER. İstanbul: Payel Yayınları.
- Uçan, A. (2000). *Türk Dünyası’nda Orta Asya- Anadolu Müzik İlişkileri*. Ankara: Erdem Yayınları.
- Yanık, E. (2010). *Dans ve İletişim*. Yüksek lisans tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sakarya.
- Zilliođlu, M. (2003). *İletişim Nedir*. 2. Baskı. İstanbul: Cem Yayınevi.

Bu kitabın kaynakçası APA 6.0 formatına göre yazılmıştır.

<http://kitap.eba.gov.tr/karekod/Kaynak.php?KOD=2664>

Materyalin görsel kaynakçasına ve genel ağ kaynakçasına QR kodunu okutarak veya yukarıda bulunan linki web tarayıcınıza yazarak ulaşabilirsiniz.